

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Andrej Bratuž

Novoletne želje

Vstopili smo v novo leto in s tem se nam gotovo postavljajo vprašanja kot: Kako bo v letu 2007? Kaj bo prineslo nam vsem, tako posameznikom kot skupnosti? Kakšne naloge si pri tem zadajamo? Na to ni lahko odgovoriti, čeprav smo ob novem letu vsi polni upanja in načrtov. V prejšnji številki našega tednika smo sicer že lahko brali nekaj novoletnih misli v uvodniku odgovornega urednika. Danes pa bomo skušali nanizati še nekaj bolj specifičnih želja in načrtov za tekoče leto.

V letu, ki je za nami, je bilo nedvomno veliko dogodkov in premikov na vseh področjih javnega življenja. Svetovni red je ohranil svoje osnovne značilnosti v ravnotežju sil in zahtev velikih držav. Vojna žarišča so ostala in kot npr. iraška kriza prešla v novo leto. Doživeli smo tudi usmrtni zloglasnega diktatorja. Slovenci, ki živimo v Italiji, smo lani pričakovali kak korenit premik v uresničevanju zaščitnega zakona, pa ga žal nismo dočakali. Ob koncu leta je sicer od strani rimske vlade prišlo nekaj konkretnih zagotovil, po katerih bi letos udeležili vsaj nekaj bistvenih pričakovanj na tem področju. Na drugih področjih je stanje nekoliko boljše. Kulturno dogajanje v lanskem letu je zaznamovala npr. stoletnica Gregorčičeve smrti, ki je dala pobudo za vrsto lepih in posrečenih prireditev in dejanj, med katerimi po svoji pomenljivosti izstopa npr. postavitev Gregorčičevega spomenika v goriškem ljudskem vrtu. Seveda se je kulturno življenje bogato razvijalo tudi v tradicionalnih oblikah tega za primorske Slovence tako značilnega in priljubljenega delovanja.

Kaj si pa v novem letu 2007 pričakujemo Slovenci v Italiji? Omenili smo že, da so dober znak nekatere poteze rimske vlade v zvezi z izvajanjem zaščitnega zakona. Brez naše stalne čuječnosti in zavzetosti pa ne bo prišlo do pomembnih premikov. Pri vsem tem moramo imeti pred očmi pomladne upravne volitve, ki bodo spet verjen pokazatelj naše narodne in državljanske zavesti.

Mesec januar je vsako leto mesec dobrega tiska, za nas katoliškega tiska, na kar je pred nedavnim opozoril tudi naš tednik s posebnim lepakom. Naš tisk je med primorskimi Slovenci zelo razvejan. Gre od tednika, ki ima že svojo zgodovino in je prav lani v januarju praznoval svoje jubileje s prireditvijo v Devinu. Nato imamo Goriško Mohorjevo družbo z bogato letno bero in posebnimi knjižnimi izdajami. Velik pomen ima otroški mesečnik Pastirček. V Trstu založba Mladika poleg revije (petdeset let izhajanja!) izdaja letno še lepo število knjig. Od leta 1958 izhaja v Trstu tudi mesečnik Naš vestnik, ki ga izdajajo slovenski duhovniki na Tržaškem. Ne pozabimo na list Dom, ki ga izdajajo beneški slovenski duhovniki in laiki. Sicer pa se bomo k vsemu temu tako ali drugače še povrnil. Jasno je, da spada med naše novoletne želje tudi nadaljnji razvoj in uspeh našega tiska.

Med novoletnimi željami, ki so povezane s skupnostjo, ima prav gotovo posebno mesto želja po miru. Ob božičnih in novoletnih praznikih so posebno značilni in dragoceni pozivi k miru. Betlehemske voščilo Mir ljudem na zemlji se vsako leto odraža tudi v raznih poslanicah. Tudi letos so nam ga posredovali papež Benedikt XVI., novi generalni tajnik Organizacije združenih narodov, predsednik italijanske republike ter drugi državniki in voditelji. Tako tudi v Sloveniji in drugje. Mir je namreč osnova družbenega reda in tudi gospodarske blaginje držav in narodov. Na betlehemske sporočilo se je navezal tudi naš veliki Prešeren, ki je v Krstu napisal: "Po celi zemlji vsem ljudem mir bodi!"

Evro zamenjal tolar in postal uradna valuta v Sloveniji

Dan emigranta v Čedadu

Veliko domačinov in Slovencev iz videmske pokrajine se je zbralo na dan Svetih treh kraljev na tradicionalnem srečanju v gledališču Ristori v Čedadu. Številna je bila tudi prisotnost predstavnikov krajevnih uprav in kulturnih organizacij z obeh strani meje. Dan emigranta sta organizirala videmska pokrajinska odbora SSO in SKGZ. Vsebinsko popoldneva sta dala nastopa državnega podtajnika za notranje zadeve Ettoreja Rosata in Luigie Negro, ki je spregovorila v imenu slovenskih organizacij videmske pokrajine. Program pa so oblikovali mladi člani orkestra glasbene šole iz Špetra, ki so lepo izvedli tri božične motive pod vodstvom Fabia Devetaka, ter člani Beneškega gledališča, ki so v režiji Marjana Bevka uprizorili delo Marca Martiniga *Poletje gre h koncu*.

Uvodni pozdrav čedajske občine je prinesel župan Attilio Vuga. Državni podtajnik Rosato se je v svojem posegu dotaknil več aktualnih vprašanj, ki zanimajo slovensko narodnostno skupnost. Ob ugotovitvi, da se meja vedno bolj odpira in da je vedno več sodelovanja med Italijo in Slovenijo, je tudi več priložnosti za konkretne korake k reševanju še odprtih vprašanj. Vlada bo še v tem mesecu

Ettore Rosato

odobrila novo sestavo paritetnega odbora, ki bo tako lahko nadaljeval z delom. Vidljivost slovenskih televizijskih oddaj v videmski pokrajini bo zagotovila nova pogodba z RAI-em. Popolno podporo zaslužijo vsa

prizadevanja za zaščito slovenskega in drugih jezikov v naši deželi in krepitev dvojezičnega šolstva v videmski pokrajini. Razvoj Beneških dolin ni možen brez vrednotenja krajevnih skupnosti na gospodarskem, socialnem in kulturnem področju, in to na vseh ravneh od občinskih do državnih. Srečanje med zunanjima ministroma Ruplom in D'Alema je priložnost, da se zgledajo še odprta vprašanja in da se izdelajo konkretni predlogi za njihovo reševanje.

Luigia Negro je poudarila pozitivno vzdušje in konstruktivno sodelovanje v videmski pokrajini, kar bogati predvsem čezmejno sodelovanje. Potrebni so skupni projekti, ki bodo vrednotili krajevne značilnosti. Posebno pozornost je treba nameniti izobraževanju in poznavanju jezikov naše dežele, tudi v narečnih izrazih. Zahvalila se je slovenskim duhovnikom, ki so pred štiridesetimi leti ustanovili časopis Dom, in pokojnemu Pavlu Petričiču za dolgoletna prizadevanja za ohranjanje kulturnega izročila in šolske vzgoje.

Luigia Negro

Naj postane NOVI GLAS tudi tvoj Glas!

Novi naročnik ali tisti, ki podari naročnino na naš tednik novemu naročniku, bo prejel v dar letošnjo knjižno zbirko Goriške Mohorjeve družbe, ki jo sestavljajo naslednje knjige:

primorski
tednik

- KOLEDAR GMD 2007
- Tereza Srebrnič: V OBJEMU SONČNE AFRIKE
- Danijel Čotar: DOMAČE SIRARSTVO ZA ZABAVO IN ZARES
- Miroslava Leban: MRAVLJA HOČE V ŽIVALSKI VRT

NAROČNINA ZA LETO 2007:
za Italijo 45,00 evrov
za Slovenijo 48,00 evrov
za inozemstvo 85,00 evrov

Skepanja, izjave, pričakovanja

Kaj nam prinaša leto 2007

O izvajanju zaščitnega zakona in drugih odprtih vprašanjih

Slovenska skupnost pri ministrici Lanzillotta

Na ministrstvu za deželna vprašanja sta se deželni tajnik Slovenske skupnosti Damijan Terpin in deželni svetnik Mirko Špacapan srečala z ministrico Lindo Lanzillotta, ki je v vladi pristojna za izvajanje zaščitnega zakona za Slovence v Italiji. Sestanka, ki ga je omogočil poslanec južnotirolske Ljudske stranke Siegfried Brugger, ki je tudi predsednik mešane skupine v poslanski zbornici, sta se poleg slednjega udeležila tudi podtajnik na notranjem ministrstvu Ettore Rosato ter šef kabi-

ki v petih letih ni bil skoraj v ničemer uresničen. "Nujno je, da Prodijska vlada takoj imenuje svoje predstavnike v paritetni odbor, saj so ostali deželni organi že poskrbeli v tem smislu," sta poudarila predstavnika SSK, "saj bi bilo primerno, da bi pred obiskom zunanjega ministra D'Aleme v Ljubljani bil paritetni odbor tudi formalno ustanovljen". Podobna stališča sta izrazila tudi posl. Brugger in podtajnik Rosato. Ministrica Lanzillotta se je obvezala, da bo takoj kontaktirala tudi ministrstvo za zunanje zadeve, ki mora še

nost, da vlada čimprej odobri seznam občin iz 8. člena zaščitnega zakona, saj je to predpogoj za konkretno izvajanje zaščitnih določb. Ministrica je izrazila občutek, da je seznam občin, ki ga je nazadnje predlagal paritetni odbor, načeloma sprejemljiv, novi paritetni odbor pa naj bi ga le potrdil, kar je po mnenju Slovenske skupnosti dokaj vzpodbudna novica.

Ministrici sta bila izražena s strani SSK zaskrbljenost in tudi razočaranje nad zadnjim dekretom ministrstva za šolstvo, s katerim je bila ustanovljena deželna komisija za slovenske šole, iz katere so izpadle vse navedbe glede njenih pristojnosti. Izpostavljena je bila nujnost, da ministrstvo za deželna vprašanja opravi dejanski nadzor in koordinacijo nad ukrepi raznih ministrstev, ki zadevajo vprašanja naše manjšine.

Špacapan je posebej izpostavil vprašanje pravilne pisave slovenskih imen in priimkov na uradnih dokumentih, kot priča ogorčenje slovenskega prebivalstva zaradi zdravstvenih izkaznic, ki jih je izdala dežela in ki jih Slovenska skupnost zbira, da jih bo vrnila izdajatelju.

Končno sta predstavnika SSK še opozorila na odprti vprašanj priznanja Sindikata slovenske šole in slovenske sekcije na konservatoriju Tartini v Trstu.

Mirko Špacapan, Siegfried Brugger in Damijan Terpin

neta ministrice dr. Favorito. Predstavnika Slovenske skupnosti sta ministrici izrazila pričakovanja, ki jih slovenska manjšina v Italiji polaga v to vlado v zvezi z izvajanjem zaščitnega zakona,

imenovati svojega predstavnika, medtem ko se je notranje ministrstvo že odločilo, tako da bi se postopek lahko zaključil že v zelo kratkem času.

Terpin je posebej izpostavil nuj-

Svet slovenskih organizacij Seja izvršnega odbora

Na zadnji seji pred božičnimi prazniki so se člani izvršnega odbora Sveta slovenskih organizacij dotaknili več pomembnih vprašanj. Predsednik dr. Drago Štoka se je najprej zaustavil na evroprojektu Sa-peva, ki sta ga predložili SKGZ ter Cristianita', ki obravnava zgodovino in tradicije romarskih obmejnih svetlišč na manjšinskem območju naše dežele, ki ga je predložil SSO. Gre za dva evropska projekta, ki ju je Štoka ocenil za zelo zanimiva in spodbudna. V zvezi z dvema svetoma, politično-narodnostnim in poslovno-gospodarskim, ki sta predvidena

po zakonu RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, je Štoka izrazil upanje, da bosta pripomogla k izboljšanju odnosov med manjšinami in slovensko vlado, in podčrtal, da se s tem korakom odpira novo obdobje na tem področju.

Glede neizvajanja zaščitnega zakona s strani italijanske vlade je izvršni odbor SSO izrazil skeptičnost, saj smo od te vlade pričakovali večjo zavzetost na tem področju.

Sledila so poročila pokrajinskih predsednikov, med katerimi je pokrajinski predsednik na Videmskem Giorgio Banchig po-

ročal o sestanku s predstavniki slovenskega katoliškega tiska, ki so se ga udeležili urednik Mladike Marij Maver, Novega glasa Jurij Paljk in predsednik Zadruga Goriska Mohorjeva Damjan Paulin. Razpravljali so o praznovanju 40-letnice katoliškega petnajstdnika Dom, ki naj bi potokele meseca januarja, v mesecu, posvečenem katoliškemu tisku. Banchig je nato poročal o nedavni ustanovitvi Inštituta za slovensko kulturo v Špetru, ki si je dal statut in izvolil predsednika v osebi kulturne delavke Brune Dorbolo.

Tako za Benečijo kot za Kanalsko dolino predstavlja zgoče vprašanje bližnje zaprtje krajevnih sedežev Slorij; glede tega se Riccardo Ruttar in Rudi Bartaloth, ki sta o tem poročala, sklicujeta na posredovanje krovnih organizacij. V Benečiji in Kanalski dolini se namreč zastavlja problem, kako naprej zagotoviti povezovalno in strokovno vlogo Slorija. S to skrbjo soglasja celoten izvršni odbor, katerega predsednik je podčrtal potrebo, da je Slorij še naprej v oporo krovnim organizacijama, da se glavni sedež Slorija obdrži v centru Trsta, ter se zavzel za prenosno raziskovalnega inštituta, saj gre za pomembno znanstveno ustanovo manjšine. V nagovoru ob koncu prvega delovnega leta svojega predsedovanja je Štoka podal pozitivno oceno o prehojeni poti: vzpostavili so spodbuden dialog s SKGZ in uredili odnos s Slovensko skupnostjo, saj je ta edina slovenska stranka v Italiji; interna reorganizacija SSO kot tudi priprava seminarja zelo dobro napreduje. Štoka se je nato obvezal, da bo znal SSO biti ljudem tudi vnaprej ob strani in konstruktivno sodeloval z vsemi zadevnimi dejavniki in zainteresiranimi subjekti.

Italija se je vminulem letu v krčih prebijala skozi obdobja zamenjave politične oblasti na čelu vlade in parlamenta. Polemike okrog tesnega izida parlamentarnih volitev v korist levsredinske Unije so zaposlovala strankarske kroge in politike in se še niso povsem polegale. Del opozicije z Berlusconiem na čelu se stalno vrača k temu vprašanju in polemiko namiguje na možne "prevare", četudi je sam prejšnji notranji minister Pisanu jasno zavrnil vse očitke na račun počasnosti pri objavljanju izidov, zlasti v zaključnem delu. Neki novinar je minulega novembra objavil svojo razlago s postavitvijo hipoteze, da je "nekdo" vthotapil v elektronske naprave zgrešene podatke o belih glasovnicah, tako da se je znižalo njihovo dejansko število v korist nekaterih strank. Da bi se odpravili vsakršni dvomi o verodostojnosti aprilskih volilnih izidov, so se stranke obeh taborov dogovorile, naj volilna parlamentarna odbora, tako poslanske zbornice kot senata, pregledata zapisnike in volilne izide v nekaterih izbranih okrožjih, seveda izven urnika rednega parlamentarnega dela. Zato bo delo omenjenih parlamentarnih odborov potekalo počasi in bo v najboljšem primeru zaključeno v prihodnjih poletnih mesecih.

V takšnem razgretem povolitnem ozračju je voditelj levsredinske koalicije Romano Prodi sestavil novo vlado, ki je morala v parlamentu doseči potrebno zaupnico. To velja še posebno za senatno zbornico, v kateri ima vlada zelo tesno številčno večino (158 proti 156). Vprašanje zase je sedem imenovanih dosmrtnih senatorjev, ki so vsaj delno glasovali za zaupnico vladi in finančni zakon za leto 2007. Opozicija jih je zaradi tega

ostro napadla, pozabljajoč, da so omenjeni senatorji večkrat podprli tudi razne ukrepe Berlusconijske vlade. Skoraj dva meseca je italijansko javnost zaposlovala izredno ostra politična polemika okrog vladnega finančnega zakona, ki je večkrat prekoračila meje normalne politične dialektike in osebne dostojnosti pri večini opozicijskih strank. Tudi prizori na znanem protestnem shodu 2. decembra v Rimu so bili značilni v tem pogledu. Od Doma svoboda pa se je ločila sredinska UDC, ki je priredila ločeno zborovanje v Palermu, vendar ostaja v opoziciji do Prodijske vlade. Po izglasovanju finančnega proračuna se je napeto ozračje umirilo, pri čemer je svoje opravil tudi božični premor. Slednjega je vodja opozicije Berlusconi izkoristil za kardiološki pregled v Ameriki (Cleveland), kjer so mu vstavili srčni spodbujevalnik. Ta poseg so mu svetovali zdravniki po nenadni slabosti na političnem shodu njegovih privrženec v kraju Montecatini proti koncu novembra.

Zelo napeto in naporno je bilo pravkar minulo leto za premiera Romana Prodijske. Potem ko je več mesecev delal na oblikovanju izčrpnega programa za volitve (dal ga je podpisati vsem sodelujočim zaveznikom), ga je čakala zelo odgovorna volilna kampanja, kajti njegov nasprotnik Berlusconi ga je stalno demagoško izzival. Po sestavi nove vlade pa se je moral spoprijeti s težkim stanjem državnih računov. Ko je bil finančni zakon tik pred Božičem končno pod streho, se je lahko odpravil na uradni obisk v Libanon, kjer se je srečal tudi z italijanskimi vojniki mednarodne mirovne misije. Ob koncu leta je na tiskovni konferenci podal obračun šestmesečnega dela vlade in izrazil trdno

prepričanje, da bo v Italiji končno prišlo do pozitivnega zasuka na področju gospodarstva in reform. Na pozitiven odmev pri vseh političnih silah je naletel prednovoletni nagovor državnega glavarja Giorgia Napolitana, ki je državljane pozval k sodelovanju pri obravnavanju političnih vprašanj, oba koalijska tabora pa k demokratičnemu dialogu v iskanju najboljših rešitev za razne probleme. Zavzel se je tudi za tvoren dialog s katoliško Cerkvijo glede bioetičnih in drugih podobnih vprašanj. Toliko o Italiji. Oglejmo si bežno še druge pomembne dogodke. Slovenija je s 1. januarjem letos vstopila v območje novega denarja - evra, kot prva od desetih držav, ki so leta 2004 postale članice Evropske unije. To je nadvse pomemben korak za njen nadaljnji razvoj na vseh področjih. Istočasno se je Evropska unija razširila na dve novi članici, in sicer Romunijo in Bolgarijo. Nemčija pa je prevzela polletno predsedovanje Uniji. Čez leto dni pa bo omenjeno predsedstvo prevzela Slovenija. Ob koncu tega pregleda ne moremo mimo sedanjega stanja slovenske narodne skupnosti v Italiji. Nekaj znakov kaže na to, da se bodo končno začela izvajati nekatera določila zaščitnega zakona, ki ga je prejšnja desnosredinska vlada "zamrznila". Prosvetno ministrstvo je pred tedni ustanovilo po zakonu predvideno komisijo za vprašanja šol s slovenskim učnim jezikom. Obnavlja se paritetni odbor. Za 9. in 10. januar je predviden uradni obisk italijanskega zunanjega ministra D'Aleme v Ljubljani. Skratka, Slovenci v Italiji pričakujemo, da bo prišlo do pozitivnega zasuka tudi glede reševanja naših vprašanj.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Evro ali podvig Slovenije

Novo leto se pričinja z vstopom Slovenije v evro in to je vsekakor izjemno dogodek, ki ga je mogoče primerjati z njeno osamosvojitvijo in njenim mednarodnim priznanjem. Slovenija je v vseh smislih dokazala, da ni le vredna družbe evropskih narodov, ampak da je med njimi presenetljivo na zgornjem delu lestvice. Ekonomski pokazatelji so tako rekoč osupljivi, saj je razmerje med javnim dolgom in bruto notranjim proizvodom pod dvema odstotkoma, medtem ko se letna industrijska rast približuje petim odstotkom, in to je oboje bolje od evropskega povprečja. Nedolgo tega smo lahko na deželnem tretjem televizijskem programu dobili potrditev podatka, da koprsko pristanišče prehiteva Trst, kar bi se zdelo še nekaj let nazaj popolnoma neverjetno, zaudenje pa vzbuja tudi dandanes. Z eno besedo: Slovenija ima obetavno prihodnost, v kolikor bo na notranje političnem prizorišču kljub mestoma trdim soočanjem ohranila sposobnost doseganja soglasja v najbolj bistvenih stvareh, ki so v tem, da ne prizadevamo življenjskih interesov države v celoti. Na vsak način je uspeh matične države Slovenije pomemben tudi za našo narodno skupnost v Italiji. Za vsakršno manjšino je pomembno, da je matična država uspešna, in to zaradi še kako številnih razlogov, ki jih ni treba posebej navajati. Čim bolj matična država uspeva, tem bolje za manjšino. Seveda pa ni za nas kot manjšino pomembno le uspevanje matične države, se pravi Slovenije, ampak v enaki meri razvoj in napredovanje države

ve večinskega naroda, se pravi Italije. In ne nazadnje se zavedamo, da je za nas pomembno, da uspevajo, se razvijajo in v pogojih razumevanja živijo tudi vse druge narodne skupnosti, s katerimi delimo ta naš kosček Evrope, pa če so še tako majhne ali posebne. Skratka: uspeh enega naj bo istočasno uspeh drugega, stvari se ne izključujejo, ampak se vedno lahko dopolnjujejo. Slovenija je ves čas svojega vstopanja v Evropo izpricavala zares veliko zrelost in primerno zavedanje dragocenosti novega evropskega domovanja. Ni se vdajala iluzijam, kot je te dni izjavil vprašani romunski državljani, da "ljudje vidijo v Bruslju Božička, ki bo vsem dal denar in službo", niti ni zapadala premočnemu skepticizmu, ki ga je ubesedil eden od sodobnih bolgarskih zgodovinarjev, "da razume Evropsko unijo zgolj kot novo politično in ekonomsko zvezo, namesto nekdanje komunistične", pač pa je usmerjala svoj korak umirjeno in brez prevelikega razglašanja. Jasno ji je namreč bilo, da vstopnice za Evropo ni mogoče dobiti na lepe oči, niti ne s samohvalno in še manj z razjedajočimi dvomi, ampak z delom in učinkovitimi notranjimi posegi in verjetno v največji meri z že omenjeno modrostjo, da ne velja političnih prepričanj stopnjavati do tiste nerazsodnosti, ko ta pričinja rušiti in spodkopavati skupni blagor. Uspeh Slovenije je torej več kot zaslужen in nedvomno utemeljuje novo in vplivnejšo slovensko vlogo v tem delu Evrope.

Janez Povše

Na dnu...

generalno avdienco v novem letu, 3. januarja. Še vedno smo v božičnem vzdušju, ki nas pozivlja z Detektivimi darovi veselja, dobrote in usmiljenja, je spomnil. Dejstvo, da smo resnično Božji otroci, nas vedno znova napolni s čudenjem pred učlovečenjem. Nismo le ustvarjena bitja, ampak Božji sinovi in hčere; na tak način nas Bog vabi k sebi, ko postaja eden izmed nas. Vsečina

Božja ljubezen in skrivnost zla: s tem binomom, ki govori o središčni vlogi Božje ljubezni v človekovem življenju in hkrati o zavračanju Kristusa, je papež Benedikt XVI. začel svojo katehezo med prvo

božičnega oznanila je "preprosta in vendar presenetljiva", govori pa o samem razodetju Kristusove ljubezni. Kljub vsemu je v našem življenju prisotna tudi skrivnost zla, "oblast teme", ki skuša zatemniti Božjo luč, je po-

Misli sv. očeta v začetku novega leta

Vsak dan znova se moramo opredeljevati za Kristusa!

svari sv. oče: to je odklanjanje Kristusa. Pojavlja se v prevarljivih in nevarnih izrazih brezbriznosti, scientističnega ateizma, pa tudi v "moderniziranem ali postmoderniziranem" razumevanju Jezusa, ki ga ne prikazuje kot Boga, ampak kot človeka njegovega časa oz. "tako idealizirane, da se včasih zdi pravilno bitje". Zaradi vsega tega je Benedikt XVI. pozval kristjane, naj sprejmejo in objamejo pravo sporočilo Kristusa, "pravega Boga in pravega človeka". "Pred njim ne moremo ostati brezbrizni. Tudi mi, dragi prijatelji, se moramo stalno opredeljevati". Kako naj ga sprejmemo? S preprostim vedenjem pastirjev, z Marijino krotkostjo in z Jožefovo modro previdnostjo. Zato, je rekel Benedikt XVI., odprimo Kristusu svoj um in srce, "izkažimo mu svoj iskreni namen, da

bi živeli kot njegovi prijatelji!" Na praznik Gospodovega razglasenja, 6. januarja, je sv. oče na Trgu sv. Petra razvil katehezo o sv. treh kraljih, ki jih danes predstavljajo "voditelji politike, znanosti in vere". Ti naj si prizadevajo, da bi našli skupno pot do obljubljenega dežele, "kjer vladajo svoboda, pravičnost in mir". Vladarjem sveta je sv. oče priporočil, naj pospešujejo red in mir med ljudmi, znanstvenikom pa, naj iščejo resnico. Prav je, da se pogovarjamo narodov in znanstvenikom pridružijo še predstavniki velikih nekrščanskih verskih tradicij, ki naj se - kot trije perzijski kralji pred 2000 leti - srečajo s Kristusom. Voditelji drugih verstev naj se soočijo s krščanstvom "brez strahu", je dodal. Na poti samokritike, ki jo je začel že papež Wojtyła, se je Ratzinger priporočil vsem, naj

"se ne bojijo Kristusa in njegovega sporočila" kljub napakam, ki so jih lahko storili cerkveni možje: "Če so Ga kristjani, tudi sami omejeni ljudje in grešniki, v zgodovini kdaj izdali s svojim obnašanjem, to samo še bolj kaže, da luč je Kristus in da jo Cerkev odseva, le če ostaja združena z Njim". Zbrano množico je papež opozoril tudi na nevarnost "gigantizma medijev", ki zamegljujejo sposobnost kritike in lahko preprečujejo, da bi pozabili na pravi izziv globalizacije - "modernej humanizem". Benedikt XVI. je uradnemu govoru dodal misel, da "ne bo možen noben nov politični in gospodarski red, če ne bo prišlo hkrati do duhovne prenove, če se ne bomo znali približati Bogu in ga najti sredi med nami". Razvoj sredstev družbenega obveščanja v tretjem tisoč-

letju predstavlja veliko priložnost, pa tudi nevarnost. Veča se množica informacij, "šibi pa se naša sposobnost kritične sinteze". Informacijsko bombardiranje lahko zato znatno otežkoča krščansko oznanjevanje. V ponedeljek, 8. januarja, pa je sv. oče na običajnem januarskem srečanju z diplomatskim zborom predstavil svojo analizo prejšnjega leta in prikazal smerice za naprej. Najprej je omenil "pohujšanje lakote", nesprejemljivo za svet, ki ima sredstva in znanje, s katerimi bi jo lahko ukinit. Potrebno je "odpraviti strukturalne disfunkcije svetovnega gospodarstva", ki ne spoštujejo okolja in ogrožajo prihodnost človeštva. Pred veleposlaniki 175 držav je spregovoril še o napadih na življenje, o tem, da bi se moral Iran odpreti mednarodni skupnosti, da je treba najti globalno rešitev za Bližnji vzhod, da bi se prenehali spori v Somali in vsi drugi spopadi ter da bi Evropa znala braniti versko svobodo. Vse ljudi je pozval, naj se zavzamejo proti terorizmu, saj nasilje ne vodi nikamor, obratno: predstavlja slepo ulico.

DD

Ob koncu leta: osebni obračuni

Česa so naše mladenke vsega zmožne?

Ali so besede kreativnost, umetnost, trud, ambicija res tuje besede današnji mladini? Da bi izpodbili vse predsodke in dokazali, da smo mladi tudi dandanes sposobni veliko doseči, pred počitnicami smo intervjuvali štiri mlada dekleta, ki so se vsaka na svojem področju delovanja odlično izkazala. Povprašali smo jih o letošnjih dosežkih, razkrili so nam svoje želje in pričakovanja za leto 2007 in nam zau-pala, kje bodo preživela novo leto.

Ime: Paola
Priimek: Cigui
Starost: 17 let
Področje, na katerem uspevam:

udeležila državnega prvenstva v metu kopja, in sicer v mestu Rieti. Uspešno sem se kvalificirala na četrto mesto.

Nastja Gherlani

Kje boš nazdravila novemu letu? Mislim, da bom praznovala v Ljubljani s prijatelji.
Želje in pričakovanja za leto 2007: Upam, da bom uspešno zaključila šolsko leto in preseгла svoj rekord v metu kopja.

Ime: Ylenia
Priimek: Zobec
Starost: 20 let
Področje, na katerem uspevam: Glasba (petje)
Dogodek v letu 2006, ki si ga je vredno zapomniti: Nastopila sem na festivalu evrovizijske

Paola Cigui

Tenis
Dogodek v letu 2006, ki si ga je vredno zapomniti: Avgusta sem v Bocnu zmagala na prvem OPEN turnirju v svoji teniški karieri.
Kje boš nazdravila novemu letu? S prijatelji bom praznovala v Parizu.
Želje in pričakovanja za leto 2007: Rada bi bila uspešna v šoli, nasploh pa zdrava in vesela. Moja največja želja pa je biti čim bolj uspešna v tenisu in se povzpeti iz državne na svetovno raven.

Ime: Nastja
Priimek: Gherlani
Starost: 18 let
Področje, na katerem uspevam: Atletika (met kopja)
Dogodek v letu 2006, ki si ga je vredno zapomniti: Julija sem se

Ylenia Zobec

melodije EMA v Ljubljani, poleg tega pa sem tudi nastopala v gledališki produkciji Bakchantke Slovenskega stalnega gledališča v Trstu.
Kje boš nazdravila novemu letu? Na Mestnem trgu v Ljublja-

ni, kjer bom nastopala.
Želje in pričakovanja za leto 2007: Upam, da mi bo novo leto prineslo še veliko sreče, veselja, ljubezni in seveda petja!

Ime: Vida
Priimek: Forčič
Starost: 22 let
Področje, na katerem uspevam: šiviljstvo in modno kreatorstvo
Dogodek v letu 2006, ki si ga je vredno zapomniti: Letos sem se udeležila deželnega tekmovanja za mlade šivilje, na katerem sem predstavila poročno obleko, ki sem jo sama izdelala, in dosegla prvo mesto
Kje boš nazdravila novemu letu? Ne vem še. Morda bom praznovala doma ali pa v Lju-

Vida Forčič

bljani s prijatelji.
Želje in pričakovanja za leto 2007: Januarja se bom v Rimu udeležila vsedržavnega tekmovanja "Il manichino d'oro" (Zlati maneken), ki ga prireja šiviljska akademija, in upam, da se bom uspešno odrezala.

Veliko je mladih, ki jim sicer ne moremo posvetiti kotička v časopisu, vendar se ravno tako trudijo in pomagajo v družinah, v šoli ali društvih ter tako izražajo svojo kreativnost. Tem naj bo v zadoščenje nasmeš, ki so ga od svojih sovrstnikov, vzgojiteljev in staršev gotovo deležni v znak hvaležnosti. Intervjuvankam in vsem ostalim mladim želimo, da bi se jim v novem letu vsi načrti in sanje uresničili!

Patrizia Jurincic

Ob koncu leta: osebni obračuni

Zrela izkušnja naših kulturnih delavk

V odraslih mladi iščejo vzor. Ko zaidejo v težave in imajo številne probleme, se po pomoč zatekajo k starejšim, saj imajo le-ti veliko več izkušenj, ki jih lahko podajo mladim, ti pa se iz njih učijo, kako živeti brez skrbi in stisk. Tega ne zasledimo samo v odnosu otrok-starši, ampak tudi v vsakdanjem življenju in ne nazadnje tudi na področju kulture. Pred koncem leta smo vprašali za obračune in načrte tri voditeljice, pedagoginje in kulturne delavke, ki so svoj čas, talent in energijo posvetile mladini in jim - po našem mnenju zelo učinkovito - pomagale, da se primerno in uspešno udeležujejo v kulturi.

Ime: Lučka
Priimek: Susič
Področje, na katerem delujem: Gledališče - mentorica in režiserka gledališke skupine SKK in Slovenskega odra
Nepozabni dogodek v letu 2006: Vse predstave so izredni dogodki, ki jih ne bom pozabila. V tem letu so bile zame zelo pomembne predstave - kar tri premiere - Pika Nogavička, Male dame in Snežica.
Načrti za leto 2007: Gotovo bo nastala kakšna nova igra, vendar pa z gledališko skupino SKK zaenkrat na sporedu ohranjamo prej omenjene igre. Možna

pripravili na poletnem Festivalu Drage mladih.
Kakšen odnos imate z mladimi in kakšen nasvet bi jim dali ob novem letu? Odnos je zelo pozitiven. Ko sem v krogu mladih in z njimi delam, se ne počutim staro. Svetovala pa bi jim, naj ne pozabijo na lepoto slovenske besede.

Ime: Maja
Priimek: Lapornik
Področje, na katerem delujem: Gledališče - voditeljica gledališke šole Studio Art v Slovenskem stalnem gledališču.
Nepozabni dogodek v letu 2006: Kar nekaj jih je, ampak na Vaše vprašanje moram izbrati začetek delovanja gledališke šole Studio Art.

Lučka Susič (foto Kroma)

Načrti za leto 2007: Slutim, da me sprašujete v isti smeri. Torej skrajno sintetično: Studio Art naj bi se razvijal in rasel, z njim pa seveda vsi mladi, ki vanj zahajajo. Osebo plediram za happy end.
Kakšen odnos imate z mladimi in kakšen nasvet bi jim dali ob novem letu? Vprašanje diskretno namiguje, da nisem več mlada. No, vsaj po duhu ni tako. Z mladimi nimam nikakršnega problema, mislim, da je naš dialog odprt, iskren, direkten in sem tega vesela. Nasvet mladim? Nadaljujte po poti, ki ste si jo izbrali, izbirajte s pametjo in s srcem, delajte pa resno in dosi, in rezultati se prej ali slej tu-

di pokažejo.

Ime: Aleksandra
Priimek: Pertot

Maja Lapornik (foto IG)

Področje, na katerem delujem: Glasba - pevovodja Mešanega mladinskega zbora Trst
Nepozabni dogodek v letu 2006: Mladih je veliko, pozabila pa ne bom nastopa konec novembra. Bili smo tako čustveno v stvari, ko smo peli, da se je med nami ustvaril občutek take povezanosti in energije, da smo se počutili, kot da bi leteli. Ko nekaj ustvarjaš, bi moral vedno občutiti blaženost ali pa skoraj nekakšno nirvano.
Načrti za leto 2007: Z mešanim mladinskim zborom načrtujemo projekt, ki bo zaživel spomladi. Sicer pa imamo vrsto drugih projektov in izmenjav z drugimi zbori, ki jih še poučujem, in upam, da bodo pri tem mladi gojili čim več stikov. Moja želja je, da bi izpeljala cilje, ki sem si jih začrtala.
Kakšen odnos imate z mladimi in kakšen nasvet bi jim dali ob novem letu? Ko delujem z mladimi, se počutim pomlajeno. Vendar pa moram vedno govoriti podoben jezik; moramo se razumeti med sabo. Mladim svetujem, naj preko glasbe poiščejo tisto, kar imajo v sebi najlepše, in pozabijo naj stvari, ki so odveč. Naj se ustavijo in na dan privlečejo tisto, kar je lepo.

Jure Kopušar

Nastop Združenih cerkvenih pevskih zborov

Jaslice v piranskih cerkvah

Društvo "Prijatelji zakladov sv. Jurija" prireja že vrsto let razstavo jaslic v piranskih cerkvah. Na letošnjo otvoritev je bil povabljen k sodelovanju zbor ZCPZ iz Trsta, da bi z božično pesmijo popestril to zanimivo prireditev, na kateri sodelujejo umetniki iz treh držav: Slovenije, Hrvaške in Italije.

Lepa sončna sobota 23. dec. 2006 ja bila kot nalašč za krajši izlet. Pogled z istrskih vzpetin na zibajoče ladje na morsk gladini, v daljavi veriga zasneženih vrhov gora z očakom Triglavom, ki se je dvigal nad ostalim hribovjem, sta ustvarjala veličastno sliko Umetnika stvarstva. S temi občutki lepote narave smo se podali na obhod po piranskih cerkvah k ogledu zanimivih, različno izdelanih jaslic, ki so odražale vsaka svojo umetniško zvrst in pogled v božično skrivnost, rojstva Sina Božjega. Pot se je pričela v cerkvi sv. Frančiška, ki je del minoritskega samostana, zgodovina katerega sega v visoki srednji vek (temeljni kamen je blagoslovil škof Peter Manolesso 1301). Cerkev so napolnili povabljeni gosti in verniki, ki so se želeli udeležiti tega obhoda piranskih cerkva. Duška Žitko je v imenu članov društva "Prijatelji zakladov sv. Jurija" pozdravila vse navzoče, se zahvalila združenemu zboru ZCPZ, zborovodji Ediju Racetu in organistu Tomažu Simčiču, vsem umetnikom in postavljalcem jaslic ter častnim gostom.

Nato je spregovoril pomožni škof dr. Jurij Bizjak, ki delo društva spremlja in podpira. V svojem otvoritvenem nagovoru je poudaril pomen družine in zaželel vsem lepe božične praznike, miru in božjega blagoslova v letu 2007. Za njim je imel pozdravni

nagovor novi piranski župan g. Tomaž Gantar, ki je rekel, da ta že tradicionalna prireditev vsakič preseneča z enkratnostjo razstavljenih umetniških del. Tudi on je svoj nagovor zaključil z voščili. Nato je zbor zapel pesem Čujte nocoj - Lojzeta Mava. Sledila je zahvala gostom, umetnikom in vsem, ki so pomagali ustvariti to prireditev s podaritvijo foto monografije Pirana, ki jo je pripravil fotograf Ubald Trnkoczy. Monografijo poklanja župan g. Gantar v svojem in v imenu društva, ki skrbi za to prireditev, je povedala voditeljica Duška Žitko. Med drugimi so to darilo prejeli škof dr. Jurij Bizjak, zborovodja Edi Race, organist Tomaž Simčič in pater Nirko Veršič. S pesmijo Zori noč vesela - Leopolda Cveka se je otvoritveni del v tej cerkvi zaključil. Postavljene jaslice "Samostanske" iz žgane glinice, delo pokojne kiparke iz Vinkovcev Lojzike Ulman, so kupili piranske družine in prijatelji samostana leta 1988. Od tu, po ozkih ulicah tega mesta mimo dveh cerkva, najprej sv. Marije Snežne, kjer so bile jaslice "Zborov glasov" iz keramike - Umberta Rive iz Vicenze; sledila je cerkev Marije Tolažnice, kjer so bile prav tako iz keramike, avtorica je Lea Bernetič Zelenko iz Grožnjana. Udeleženci s škofom dr. Bizjakom so prispeli do baročne katedrale, posvečene sv. Juriju (današnja podoba je dobila leta 1637). Po priložnostnih besedah

prirediteljice je združen zbor ZCPZ na koru zapel dve pesmi, Blažena noč - Vinka Vodopivca v priredbi Zorka Hareja in Svet iz češke božične maše (Vanočna mša). Do pred nekaj leti še v slabem stanju, je pogled na obnovljene umetnine v cerkvi presenetljiv obenem spodbuden. Za to gre zasluga župniku Zorku Bajcu, ki je obenem tudi predsednik

društva "Prijatelji zakladov sv. Jurija". Zanimive in svojevrstne so solinarske jaslice, ki sta si jih zamislila Pirančana Robert Letica in Riko Butuči. Medtem se je stemnilo in udeleženci tega sprehoda od cerkve do cerkve so se s prižganimi svečami napotili po strmih ozkih poteh proti obali do cerkve sv. Marije Zdravja na panti (rt piranskega polotoka), kjer je fotograf iz Ljubljane Trnkoczy postavil kot sporočilo o Sveti družini in Jezusovem rojstvu "Oznanjenje". Šesta cerkev, sv. Štefana, je imela upodobljeno "Rojstvo" iz bakra, delo Giancarla Bosellija iz Mantove. Na Tartinije-

vem trgu je zbor zapel pred cerkvijo sv. Petra Božično M. Fileja. Jaslice iz porcelana v tej cerkvi je izdelal Željko Karavalja iz Zagreba. Zadnja točka te poti je bila cerkev sv. Roka, kjer je Alfonso Fortuna iz Vicenze postavil keramične jaslice. Na trgu pred cerkvijo so pevci zapeli ljudsko Prišla je lepa sveta noč in Glej zvezdice Božje Leopolda Belarja, ki so jo zapeli tudi ostali prisotni. Nato je narečni pesnik, član združenega zbora Aleksander Furlan recitiral tri svoje pesmi, ugašene na božično temo: Ana sama lučka, Pozimi zvečer in Sveta noč, s katerimi je

prikazal nekdanje življenje. Čeprav je tedaj vladala velika revščina in pomanjkanje, je bilo življenje prežeto s tistimi vrednotami in človeško toplino, ki jih današnje generacije ne premorejo. Voditeljica tega obhoda Duška Žitko in sodelavka Fulvija, ki je podajala v italijanščini celotno dogajanje, sta se zahvalili za številne obiske v upanju, da so se udeleženci tega sprehoda od jaslic do jaslic z veseljem v srcu sprehodili od ene do druge piranske cerkve. Z voščili za veselo božične praznike in srečno Novo leto se je tudi ta prireditev zaključila.

Pavel Vidau

Mednarodno srečanje odraslih skavtov v Stični

Na predbožično soboto so se zbrale v Stični skupnosti odraslih skavtov iz Veneta, Furlanije Julijske krajine, Slovenije, Koroške in Hrvaške. Vseh udeležencev je bilo okrog dvesto. Organizator srečanja je bila Zveza bratovščin odraslih katoliških skavtov in skavtinja (ZBOKSS), ki deluje v Sloveniji že vrsto let in je od vsega začetka povezana s sorodnimi organizacijami v prostoru Alpe Jadran.

Prijazen sprejem s toplim čajem in gradivom za program dneva je ogrelo prihajajoče v sončnem, a mrzlem jutru, saj je slana ležala povsod in se je ponekod ohranila ves dan. Program se je pričel s skupnim zborom, kjer se je vsaka skupina predstavila in izrazila misel v zvezi z božičnimi prazniki in Betlehemske lučjo miru, ki je bila osrednji motiv srečanja. Med skupinami se je predstavila tudi slovenska tržaška delegacija, čeprav bratovščina še ni formalno ustanovljena, in vsi prisotni so jo še posebej tople sprejeli. Zbor so pozdravili tudi menihi cistercijanci, ki so nas gostili. Nato je sledila sveta maša, ki jo je daroval opat pater Nadrah. V pesmih, molitvah, prošnjah in berilih so se prepletali štirje jeziki in udeleženci božični mir in skavtski

ekumenizem obenem.

Po maši je polovica udeležencev šla na kosilo v samostansko menzo, druga polovica pa si je z vodnikom ogledala cerkev, samostan, muzej in okolico samostana. Potem sta se skupini zamenjali. Med kosilom so seveda potekali pogovori, nova poznanstva, izmenjave naslovov in informacije. V tem letu se bo namreč po vsem svetu praznovala stoletnica skavtskega gibanja in tudi odrasli skavti bodo imeli več zanimivih pobud na programu. Nazadnje smo se vsi natrpali v trgovinico s čaji in zdravilnimi preparati patra Ašiča in spet smo Tržačani, kot že ves dan, prevajali bratom Italijanom. Tako smo odkrili, kaj bo naše glavno delo v skavtski družini Alpe Jadran: prevajanje. Sijajni dan se je zaključil z velikim zborom. Zahvalam so se pridružili ročno izdelani spominčki, voščila in spodbudne besede, najavljeno je bilo prihodnje božično srečanje v Brežah na Koroskem. Poslavljanje je bilo dolgo in prisrčno. Vsi smo se razšli veseli, duhovno bogatejši in dobesedno pomlajeni od skavtskega duha, ki vedno deluje na svojevrsten način, vedno pozitivno, ne glede na leta ali na poklic, ki ga kdo opravlja.

Kresnica

Misijonski krožek

Pismo patra Ernesta Saksida

Pater Ernest Saksida je poslal naslednje pismo vsem podpornikom iz Donboskovega mesta Corumba:

"V Betlehemu je bil rojen otrok, bil je sin, ki je manjkal, da bi se ustvarila družina. Na tem rojstvu sloni praznovanje Božiča. Bili so mama, oče in otrok. Ni Božiča, ni praznika, če manjka eden od njih, kajti to je praznik družine. Tudi če je na mizi vsega na pretek in je vsa hiša okrašena, a pri mizi nekdo manjka, ni veselja ne resničnega praznika. Jaz sem se odpovedal temu praznovanju, odšel sem, star 15 let, za glasom, ki me je klical od daleč. Na mojem domu takrat ni bilo popolnega praznika, ker je nekdo pri mizi manjkal, še več, senca žalosti in celo solze so zatemnile radost praznovanja. V naslednjih desetletjih sem dobil ob praznovanju rojstva Deteta Jezusa drug prostor pri mi-

zi med stotinami revnih otrok skupaj z vami, dobrotniki, botricami in toliko neznanimi ljudmi, ki so me sprejeli. Nikoli nisem manjkal. Letos me je vrsta nezgod po moji nesreči oddaljila od vas in od mojih otrok in lahko bi se zgodilo, da me na božičnem prazniku ne bi bilo. Zvedel sem, da so tisoči ubogih ljudi molili zame. Mi-slim, da je tudi njihova zasluga, da sem premagal to preizkušnjo. Tako bom tudi letošnji Božič sedel k mizi, se pridružil betlehemskega pastirja, dosegel z mislijo, polno ljubezni in hvaležnosti, vse vas. In znova bomo začeli naš bratski pogovor, ki že leta povezuje naše duše.

Vaš misijonar p. Ernest" Iskreno se vam zahvaljujem za prijaznost, ter prejmite lepa voščila za zdravo in uspešno novo leto 2007.

V imenu misijonskega krožka Marija in Franc Saksida

Starodavna navada zaživela med mladimi

Trije mladi koledniki za podhranjene otroke

Foto ML

Pred sedmimi leti so v Števerjanu obnovili starodavno navado koledovanja. V teh letih se je v oblekah svetih treh kraljev zvrstilo kar več mladencev, med katerimi je največkrat nastopal Manuel Pintar, ki je s svojim krepkim glasom tudi letos vodil dva nova kolednika, Jurija Klanjščka in Gabrijela Langa. Obhajanje vseh hiš je dokaj naporno. Ko koledniki vstopijo v hišo, zapojejo staro kolednico Skoz' to zvezdo smo spoznali, s katero se Gašper, Miha in Boltežar predstavijo zbrani družini. Nato s kadi-lom počastijo Dete v jaslicah. Zatem sprejmejo od hišnega gospodarja dar ter se zahvalijo s starodavno pesmijo v števerjanskem narečju: Lepo

sta nam darovali. Pred odhodom s kredom zaznamujejo hišne duri z napisom 20+G+M+B+07, kar pomeni hišni blagoslov v novem letu. Nekoč so koledniki nabirali skromne darove zase, danes pa nabirajo denar za potrebne ljudi. Vsa leta, razen lanskega, ko so nabirali denar za obnovo cerkvene strehe, so darove poslali v misijone, zlasti mis. Danilu Lisjaku. Letos so števerjanski koledniki nabirali darove za podhranjene otroke v Togu. Po domovih so zbrali 1180 evrov. V soboto, 6. t.m., so trije postavni koledniki v žlahtnih oblačilih med slovesno mašo prvič obiskali tudi cerkev sv. Ivana v Gorici. Zbrano občestvo je bilo prijetno presenečeno. Miloščina, ki se je nabirala v njihov namen, je znesla 360 evrov.

Vse skrivnosti, ki jih premišljujemo z Marijo v svetem rožnem vencu, nam želijo namreč dopovedati, da nam Bog po veri daruje veselje in tolažbo, ki sta sladka kakor dobra domača kapljica. Daje se nam tudi pri sv. maši kot evharistija, kot hvala in zahvala za skrivnost življenja. Ni namreč slučaj, da je Jezus naredil prvi čudež na svatbi, na poroki dveh mladih znancev ali mogoče sorodnikov. Učenci in starešina se čudijo žlahtnemu čudežu, ki je po Jezusovi volji rešil ženina in nevesto ter svate pred sramoto, če bi zmanjkalo vino, kljub temu da so bili svatje že malce okajeni. Saj je starešina poklical ženina in mu rekel: "Vsakdo postreže najprej z dobrim vinom, in ko se ljudje napijejo, s slabšim; ti pa si dobro vino prihranil od zdaj" (Jn 2,9-10). Tudi psalm poje: "Vino razveseljuje srce človeku, da pusti sijati obraze bolj kakor olje" (Ps 104,15).

Ženin in nevesta gotovo izhajata iz vernih družin. Saj se Jezusova mati zanju zavzame. Naravnost izziva čudež. A Jezus pripomni: "Moja ura še ni prišla" (Jn 2,4). Vendar materi ne more odreči prošnje. Lahko dodamo, da Marija vedno posreduje za nas pri Sinu. Ura, ki jo Je-

zus misli, je ura trpljenja in smrti. Zato so vsi čudeži znamenje njegove ljubezni in zvestobe do konca. Niso torej znamenje samo dokončne, eshatološke ljubezni, marveč tudi zvestobe in ljubezni najprej v zakonu in družini. Prvi čudež na svatbi razodeva Jezusovo delovanje za srečo in veselje za zakonce in družine, ki se trudijo za ljubezen v svetu. Ta se začneja pa najprej v zakonu in družini.

Jezus deluje skrivnostno, a je prisoten v vsakem zakonu, ki je zgrajen na njem. Zlasti v težkih trenutkih je poleg. Njegova ura nas je vse zajela v objem križa. Zato nas vse vodi v življenje, ki se spopolni v trpljenju Boga za nas. Sveto pismo večkrat, zlasti pri prerokih, imenuje Boga ženina, ki se poroči s človekom in se ga veseli, kakor ženin neveste.

Izaija takole govori: "Gospod bo imel veselje nad teboj in tvoja dežela bo imela moža. Kajti kakor se mladenič poroči z devico, tako se bo tvoj graditelj poročil s teboj; kakor se ženin veseli neveste, tako se tebe veseli tvoj Bog" (Iz 62,4-5).

Psalm pa daje duška opevanju Boga, ki rešuje: "Pojte Gospodu novo pesem, poj Gospodu vsa

zemlja! Pojte Gospodu, njegovo ime slavite. Oznanjujte dan za dnem njegovo odrešenje! Priznajte Gospodu slavo njegovega imena!" (Ps 96,1.2.8).

Sveti apostol Pavel pribije, da Bog dela vse v vseh, kakor hoče, v korist vseh (1 Kor 12,6.7.11). Dela po Duhu. Sledi, da ureja tudi zakone in družine ter zakonsko življenje. Potrpi z zakoni, ki jih mučita razveza in nezvestoba.

V Kani je razodel prvo znamenje Božje slave. Od tu dalje se bo razodeval učencem in nam vsem zato, da nas utrdi v veri v Božjo ljubezen. Na popoln način pa se bo razodel na križu v vsej slavi in moči, v ljubezni, v prostovoljni smrti za nas. To je tista "ura", ki ni še prišla na svatbi v Kani. To uro imenujemo zlasti vzhodni cerkveni očetje slavo, slavo križa.

V evangeliju pa gledamo predvsem vlogo Marije in Jezusa. Jezus je ženin, ki je poročil človeka. V Mariji je Jezus že od začetka, v Kani namreč, blagoslavljal človeštvo, na koncu pa, s križa dopolnjuje tako: "Žena, glej, tvoj sin! Glej, tvoja mati!" (Jn 19,26) (Gl. A. Poppi, Sinossi ..., str. 522).

2. NAVADNA NEDELJA

Iz 62,1-5; Ps 96; 1 Kor 12,4-11; Jn 2,1-11

Cerkev zaključí božični čas s praznikom Jezusovega krsta. Toda po stari navadi podaljšamo Božič do Svečnice. Do takrat še pojemo božične pesmi in ohranimo jaslice. Vsekakor Božič traja vedno. Prerok Izaija je zapisal, da bo Gospod sam dal znamenje: "Glej, mladenka bo spočela in rodila sina in mu dala ime Emanuel" (Iz 7,14). Cerkev daje razumeti, da se to nanaša na Božjo mater Marijo in nje-nega sina Jezusa. On bo namreč ostal vedno z nami, kar pomeni ime Emanuel. Božič je torej Bog, ki je v Sinu postal trajno utelešenje, učlovečenje. Ponižal pa se je zato, da bi nas dvignil iz groba smrti v veličastno vstajenje in življenje (Flp 2,6-9). Papež Janez Pavel II. nam je pred nedavnim izročil v svetlem delu rožnega venca premišljevanje skrivnosti Jezusa, "ki je v Kani Galilejski naredil prvi čudež".

Baklada na mejnem prehodu Štandrež-Vrtojba

“Cerkev mora vedno podirati meje in graditi skupnost!”

O rjaška zvezda repatica na mejnem prehodu, ki ločuje Štandrež od Vrtojbe, je v nedeljo, 7. januarja, veselo migljala, ko je pod večer še od daleč opazovala dve reki ljudi z baklami in svečami, ki sta se z nasprotnih strani počasi bližala in se končno srečali sredi mednarodnega mejnega prehoda. Nekaj sto ljudi iz Štandreža in Vrtojbe se je na pobudo krajevnih skupnosti, župnij in društev tudi tokrat zbralo na tradicionalni bakladi, s katero si v začetku leta voščijo vse dobro in vedno znova poudarjajo skupno željo po prijateljstvu, sožitju in sodelovanju. V nas je živa želja, da se spet povežemo, je

Foto DPD

uvodoma povedal predsednik

krajevne skupnosti Štandrež

Marjan Breščak. Sožitje in sodelovanje ne pade ta z neba, ampak ju je treba gojiti, da bomo zagotovili sebi in mladim rodovom lepšo prihodnost, o čemer pričajo tudi dela mladih umetnikov na mejnem prehodu. Tudi predsednik KS Vrtojba Valter Faganel je potrdil, da “korajša velja” in da je treba nadaljevati po tej poti. Goriški nadškof Dino De Antoni je povedal, da so taka srečanja skupne duhovne izkušnje, ki nam pomagajo odkriti Božjo ljubezen do nas in med nami. Tu smo, da bi Bog blagoslovil novo le-

Foto DPD

Misli škofa msgr. Metoda Piriha o družini

In našli so... družino

O b praznikih je koprski škof msgr. Metod Piriha obiskal Zavod sv. Družine v Gorici, kjer je razvil aktualno in bogato razmišljanje o družini. Objavljamo ga.

V božičnem času ob številnih postavah jasic tu pri vas, kjer je sv. družina zavetnica kapele in vašega zavoda, se kar samo ponuja razmišljanje o družini. Nekateri ljudje na morejo razumeti, zakaj Cerkev ne spremeni svojega nauka o družini. Družina, ki temelji na skladnem, ljubeznivem in trajnem zakonu moža in žene, spada med preveč dragocene stvari, da bi jih Cerkev spreminjala. Sedanji papež je označil to učenje - skupaj s spoštovanjem življenja od njegovega spočetja do naravne smrti - kot stvar, ki je Cerkev ne more spreminjati. Zakaj?

V evangelijih, ki opisujejo Jezusovo rojstvo, večkrat zasledimo stavek o sv. družini. Tako pravi evangelist Luka: “In našli so Marijo, Jožefa in dete, položeno v jasl” (Lk 2, 16). Našli so skratka družino. Bog, Jezus Kristus se je želel roditi v družini in živeti v njej. Lahko si predstavljamo, da bi lahko izbral tisoč drugih načinov, a je izbral ravno pot družine. To je za kristjane pomembno sporočilo.

Cerkev ne vztraja pri družini, ker bi hotela samo ohranjati vrednote ali morda izpasti tradicionalistična. Ne! Pomen družine poudarja, ker hoče dobro človeku, zlasti najbolj nemogočemu členu v njej, to je otrokom. Koliko srečnih otrok je izšlo iz urejenih družin in ko-

liko nesrečnih otrok je izšlo iz neurejenih! Statistike pravijo, da otroci iz neurejenih družin in zakonov hitreje zaidejo na stranpota. Biti rojen v družini in imeti dom ali družino, kamor se clovek lahko zateče in kamor se lahko vrne, je velika sreča za

večera so vsi zbrani v dnevni sobi in vsakdo pove svojo težavo. Po mučnem molku reče najmlajši sin: “Vse to bomo lahko prenesli, če bomo kot družina držali skupaj in se imeli radi!” Družina more delovati kot blažilec udarcev, ki blaži napetosti, strese in pritiske, ki

Foto DPD

vsakogar. Otroci, ki čutijo, da jih družina sprejema, in čutijo v njej varnost, bodo prejeli najboljšo doto in bodo lažje šli skozi življenje.

Alenka Goljevšček je v drami Otroci, družina, družba opisala družino, v kateri vsi člani doživijo poraz: očeta mečejo iz službe, mater preganja komunistični režim, najstarejši sin je doživel neuspeh v šoli... Nekega

temelji na urejenem in trajnem zakonu. Zavedati se moramo, da gorje družbi, ki razbija družino in zakon. Kje bo potem človek dobival toploto dom? Kje zavetje? Kje se bo počutil varnega? Tudi zato je danes vse več nasrečnih otrok, vse več mladostnikov, ki zablodijo na kriva pota, vse več razočaranih mož in žena in ne nazadnje vse več

osamljenih starejših ljudi, ki se nikomur ne čutijo več koristne.

Božični čas je zato priložnost, da znova premislimo o pomenu družine. Zelo napačno ravna družba, ki dela proti družini in omalovažuje urejen zakon kot nekaj preživete in zastarele. Narobe delajo javna glasila, država in družba, ko ne podpirajo družine, ji ne dajejo ugodnosti in ne podpirajo družin z več otroki ter ne cenijo življenja od spočetja do njegovega naravnega konca. Kajti tudi več otrok se bo lahko rodilo v družbi, kjer je družina vrednota. Razbita družina ne bo mogla imeti več otrok. Brez otrok pa ni prihodnosti! Če si hočemo zagotoviti prihodnost, potrebujemo očete in matere, ki imajo pogum in veselje sprejeti novo življenje.

Zavedati se moramo, da velik del ozemlja naše koprške škofije - (verjetno tudi pri vas ni dosti boljše) - doživlja veliko demografsko krizo. Celotno pokrajino imajo manj rojstev kot smrti in grozijo zapiranja vrtcev, šol, pozneje pa tudi drugih ustanov, končno pa prazna naselja. Če hočemo, da se bo za nami življenje nadaljevalo, da se bo nadaljevala naša zgodovina in da ne bomo pozabljene naše korenine, potem je treba zavestno in odgovorno več vlagati v življenje naših družin.

Med mladimi so izvedli anketo, v kateri jih je veliko odgovorilo, da jim velja družina za eno največjih vrednot. Take mlade, ki imajo zdrave poglede na družino, moramo podpirati in jim pomagati uresničiti srečno družino. Naj sv. Družina varuje sestre in ta zavod, naj varuje vse naše družine, da bomo v naših družinah krepostno živeli, posnemali zgled sv. Družine in živeli v sožitju, miru in slogi.

Msgr. Metod Piriha

Trideset let vodenja torontske Cerkve

Kardinal Alojzij Ambrožič odstopil kot torontski nadškof

Vatikanski krogi so sporočili, da je papež Benedikt XVI. pred kratkim sprejel odstop, ki ga je po kanonskem pravu že na začetku leta 2005 podal dosedanji torontski nadškof kardinal Alojzij Ambrožič, po kardinalu Jakobu Missii drugi kardinal slovenskega rodu. Tretji je lani postal nekdanji ljubljanski nadškof Franc Rode. Kardinal Ambrožič bo januarja letos dopolnil 77 let. Rodil se je 27. januarja leta 1930 v Gabrju (občina Dobrova pri Ljubljani). Kot srednješolec je ob koncu druge svetovne vojne odšel skupaj z družino v begunstvo, najprej v Avstrijo, nato v Kanado. Tu je bil leta 1955 posvečen v

akademskem društvu (SKAD). Sestajal se je z mladimi, obiskoval kulturnozgodovinske zanimivosti naše dežele, z zanimanjem sledil literarnemu snovanju pri nas in v domovini, večkrat tu in tam maševal in pridigal. Dne 7. oktobra 1998, ko je prišel prvič v Gorico kot kardinal, so mu v Kulturnem centru L. Bratuž priredili prisrčen sprejem. Leta 2002 ko je bil v Torontu svetovni dan mladih, je kardinal prišel v Gorico na povabilo nadškofa De Antonija, da se je srečal z mladimi, ki so se poleti nameravali udeležiti torontskega zborovanja. Na Tržaškem so bila najpomembnejša srečanja z

V Kulturnem centru Lojze Bratuž s člani našega uredništva

duhovnika. Po nekajletnem študiju v Rimu se je vrnil v Kanado in tam že poučeval, nakar je študij nadaljeval v Rimu in v Würzburgu, kjer je leta 1970 doktoriral iz biblične teologije. Leta 1976 je bil imenovan za torontskega pomožnega škofa, nato za nadškofa koadjutorja s pravico nasledstva in leta 1990 za nadškofa. Papež Janez Pavel II. ga je leta 1998 sprejel med kardinale.

Kot mlad duhovnik, kot škof in nadškof je dr. Alojzij Ambrožič gojil stike s slovenskim svetom v domovini in v zamejstvu ter jih tudi kot kardinal ni pretrgal. Prihajal je na Goriško, a tudi na Tržaško in na Koroško. Velikokrat se je mudil pri goriških prijateljih. Pred desetletji je predaval v Slovenskem katoliškem

njim na Opčinah, saj je predaval na študijskih dnevih Draga 1977 in 2003. Na Koroškem je vodil npr. duhovne vaje za duhovnike v Tinjah, bil je član uredniškega odbora Celovškega zvona itn. Leta 2005 je bil kardinal v Rimu ves čas konklave, na katerem je kardinalski zbor izvolil papeža Benedikta XVI. Kardinalovo najnovejše potovanje v Evropo na začetku septembra 2006 je bilo v zvezi z obiskom pri sv. očetu, kakršne opravljajo škofje vsakih pet let (ad limina apostolorum). Naša želja je, da bi slovenski kardinal v Kanadi še naprej ohranjal stike z zamejstvom in z matico. Prav tako mu, tudi kot zvestemu bralcu našega tednika, voščimo še veliko zdravih, plodnih in vedrih let!

AB

Štandrež

Božični novoletni koncert v domači cerkvi

Na dan Svetih treh kraljev sta štandreška župnija in PD Štandrež organizirala v domači cerkvi lep in bogat božično-novoletni koncert, ki so ga izvedli vokalna skupina Dornberški fantje pod vodstvom Janka Hareja, vokalna skupina Grlica-

Foto DR

Budanje, ki ga vodi Andreja Rustja, Mešani pevski zbor Lipa Šempas pod vodstvom Mirana Rustje ter Goriški pihalni orkester pod taktirko Črtomira Nanuta. Navedene skupine so se predstavile z lepimi slovenskimi božičnimi motivi in ustvarile pravo božično vzdušje. Program so sklenili pihalni orkester in združeni zbori, ki so skupno izvedli Misa pro pace Daniela Carnevalija in tri božične v orkestraciji Radovana Kokošarja.

In memoriam Carmen Donini Bratina

Na zadnji dan v minulem letu se je ogromna množica Goričanov zbrala pri pogrebni maši, ki jo je darovalo več slovenskih in italijanskih duhovnikov, da bi se še zadnjič poslovili od prijazane, dobre, zares plemenite in lepe gospe Carmen Donini, vdove Bratina. Pokojna gospa Carmen je bila širši javnosti znana predvsem kot odlična goriška profesorica na italijanskih šolah, predvsem pa kot žena in kasneje vdova slovenskega senatorja in kulturnika Darka Bratine, mati treh otrok, zadnja leta pa kot velika zagovornica čezmejnega sodelovanja na Goriškem, še posebej na področju zdravstva. Samo 62 let je imela, ko jo je doletela smrtna kosa, preminila je po hudi bolezni, ki jo je prenašala z vero zgledne kristjanke in vdanostjo izobraženega človeka, ki je vse življenje živel v prepričanju, da smo ljudje rojeni zato, da živimo za druge. Prav njeno aktivno udejstvovanje na družbenem in kasneje čezmejnem področju jo je priklopilo javnosti, ki jo je poznala kot tiho, vedno nasmejeno, predvsem pa plemenito ženo, ki je znala vedno najti razsodno in preudarno besedo. Rojena v kraju Molveno pri Trentu, je odrasčala v Bocnu. Prav na univerzi v Trentu je spoznala mladega Darka Bratina, skupaj sta študirala sociologijo in se leta 1968 poročila, živela sta v Turinu, leta 1976 pa sta prišla živeti v Gorico. Imela sta tri otroke in prav Vojku, Majdi in Mili, njihovim otrokom in vsemu sorodstvu gredo naše skromne besede sočustvovanja ob težki izgubi drage mame in stare mame. Pokojne gospe Carmen se bomo spominjali kot lepe osebe!

Predstavitev

Pesniška zbira Claudie Vončina v Novi Gorici

V četrtek, 11. januarja, bo ob 18. uri v Goriški knjižnici Franceta Bevka v Novi Gorici predstavitev knjige Claudie Vončina MOSAICO MOZAIK (dvojezična pesniška zbirka). Pesnico in njeno delo bo predstavila mag. Marija Mercina. V Mozaiku se bralec srečuje z različnimi govoricami, ugotavlja prof. Mercina. V dialogu z mnogoobrazno knjigo se mu razširi goriški kulturni prostor - srečevanje dveh različnih umetnosti, poezije in fotografije, ki "ohranjata čistost svojega izraza ter se dopolnjujeta na ustvarjalni in svobodni način" (Jan Bednarich) in pesmi v dveh jezikih, slovenščini in italijanščini, ki sta v tem prostoru doma, ga spodbujajo k novim, na začetku branja komaj slutenim možnostim sprejemanja. Pri predstavitvi bosta sodelovala tudi urednica in novinarka Erika Jazbar ter fotograf in ilustrator knjige Marko Vogrič. Od 8. do 12. januarja je med drugim v knjižnici na ogled priložnostna razstava fotografij Marka Vogriča, objavljenih v pesniški zbirki.

Bratuževo leto 2007

Kot je znano, bo 16. februarja 2007 poteklo 70 let, kar je našilne smrti umrl skladatelj in zborovodja Lojze Bratuž. S svojim delom in delovanjem je zapustil v naši narodni skupnosti neizbrisno sled, predvsem pa se je zapisal v naš spomin s svojim nepopustljivim vztrajanjem v miroljubnosti, ki je nobena neustrpnost ni mogla omajati. Zaradi tega je več kot razumljivo, da je postal žlahten simbol naše preteklosti, predvsem pa tiste sedanjosti in prihodnosti, ki si prizadevata za kar najodločnejše udejanjanje srečnega skupnega sobivanja med vsemi narodi in sploh med vsemi ljudmi. Bilo bi zato več kot umestno, da se ga na omenjeni dan, ali tudi v tednih in mesecih kasneje, na ta ali drugi način spomnimo s posvetili svojih dejavnosti. Vsako društvo ali organizacija lahko to naredi na svoj način, več dejavnosti se lahko pri tem poveže in ne nazadnje skupno razmišlja o osrednji prireditvi oziroma proslavi, ki bi na primeren način počastila izročilo te enkratne osebnosti našega prostora. Leto 2007 bi vsekakor moglo biti za vse nas Bratuževo leto, kar bi zagotovo oplemenitilo naše pobude in jim dalo dodatnega zagona, vsekakor v mislih na vrednote naše tukajšnje oziroma evropske opredeljenosti.

SVET SLOVENSKEH ORGANIZACIJ

Novoletni sprejem v Števerjanu

Slovenska skupnost nazdravlja letu 2007

Letošnji prehod iz starega v novo leto je bil tudi za SSK - narodno stranko Slovencev v Italiji - trenutek za kratek obračun opravljenega političnega dela in medsebojno srečanje med člani, somišljeniki in prijatelji. Za popestritev srečanja sta poskrbela nadvse ugledna gosta, podpredsednik deželne uprave Gianfranco Moretton in župan mestne občine Nova Gorica Mirko Brulc.

Na začetku je števerjanski župan Hadrijan Corsi voščil dobrodošlico gostom, nakar je v srečanje uvedel deželni svetnik in goriški pokrajinski tajnik Mirko Špacapan. Poudaril je skrb za bližajoče se goriške občinske volitve. SSK meni, da je sedanji župan Brancati dobro opravil svoje delo. Do Slovencev je dosledno izvajal tisto, kar je bilo s skupnim dogovorom vključeno v program. Z njegovo upravo so se čezmejni stiki bistveno spremenili na boljše, na kar kažejo že ustaljeni in vsakodnevni stiki z Novo Gorico. Brulc je svoj poseg osredotočil na napore, ki jih njegova uprava namenja, da se postopoma rešijo okoljske težave. Pri tem je poudaril, da mora uprava upoštevati to, kar so pokazale analize, pri katerih so sodelovali tudi italijanski strokovnjaki. V urbanističnem načrtu Nove Gorice je sicer predviden premik industrijske cone na novo lokacijo, vendar to bo zahtevalo daljše časovno obdobje.

Deželni tajnik SSK Damijan Terpin je namenil svoj pozdrav in osebno zahvalo vsem izvoljenim predstavnikom in aktivnim članom. Ob iztekajočem se letu je slovenska narodna stranka poželja važne uspehe in bila veselo prisotna pri vseh razpravah, ki so se tikale slovenske narodne skupnosti v Italiji. Z zadovoljstvom je ocenil zakon za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je spomladil stopil v veljavo v Sloveniji. Še

mu modelu, ki bi zagotovil olajšano izvolitev slovenskega predstavnika v deželni svet. Dejstvo, da slovenska manjšina razpolaga v tem mandatu s petimi deželnimi svetniki, je le sad zmage levosredinske

politične opcije. Ko bi na volitvah zmagala desna sredina, bi v deželni svet ne bil izvoljen noben Slovenec. Deželni podpredsednik in visoki predstavnik deželne Marjetice Gianfranco Moretton je poudaril pomembnost, ki jo v tem trenutku za celotno deželo predstavlja Gorica. Odločno je podprl kandidaturu sedanjega župana Brancatija in pozval k enotnosti levosredinske koalicije. Glede

nika SSK v deželnem svetu, kajti desetletna odsotnost se je v prejšnjih mandatih še kako poznala. Moretton je tudi spregovoril o novih časih, v katerih se nezadržno stopnjuje skrb za okolje in primerno urbanistično načrtovanje. Pri tem je podprl trud novogoriške uprave, čeprav je jasno, da taki posegi potrebujejo daljše časovno obdobje, da pride do primernih rešitev. Na koncu, pri voščilih, se je spomnil tudi družine, ki je temeljni subjekt vsake človeške družbe. Družini je treba omogočiti primeren prostor in pogoje za razvoj. Na teh pogojih sloni pravih demokratični razvoj vsake države.

Predsednik SSO Drago Štoka se je zahvalil stranki za njeno vsestransko politično delo za obrambo pravic slovenske narodne sku-

posebej je poudaril zgodovinsko dejstvo, da je z zakonom ustalno voljeno pri predsedniku vlade Republike Slovenije posvetovalno telo, v katerega je premier Janez Janša povabil narodni stranki Slovensko skupnost in Enotno listo. Drugačna pa je zadeva z deželnim volilnim zakonom, o katerem še teče razprava. Poudaril je upanje, da bo znotraj Demokratske zaveze le prišlo do vsestranske podpore t.i. evropske

razkola znotraj goriške Marjetice pa je napovedal, da bo ta odpravljen do kongresa, ki naj bi bil sklican do začetka februarja. Zmaga leve sredine v Gorici bo pozitivno vplivala tudi na deželne volitve 2008, kjer pa bo pomembno, da bo nastopila nova Demokratska stranka, s katero naj bi SSK imela politično povezavo v spoštovanju narodne posebnosti. Poudaril je obvezo Marjetice, da podpre prisotnost predstav-

pnosti v Italiji in voščil, da bi še naprej bila aktiven člen naše družbe. Morettonu se je izrecno zahvalil za to, ker je deželna vlada priznala dve krovni organizaciji kot primarna subjekta slovenske narodne skupnosti v Italiji. Po posegih so bili na vrsti voščila, skupna zdravica s pristno briško kapljico in zakuska, ki jo je pripravila domača gostilna Korsič.

Julijan Čadek

Palača goriške pokrajinske uprave Predstavitev knjige odv. Berdona

V ponedeljek, 18. decembra, je krožek A. Gregorčič priredil predstavitev zadnjega priročnika tržaškega krožka Virgil Šček pod naslovom "La rappresentanza politica degli Sloveni in Italia", ki ga je napisal odv. Andrej Berdon, izdala pa založba Mladika. Predstavitev je potekala v dvorani goriškega pokrajinskega sveta pod pokroviteljstvom goriške pokrajine in v sodelovanju s Svetom slovenskih organizacij in stranko Slovenska skupnost. Na začetku je prisotne pozdravil predsednik krožka Marjan Terpin, ki je obenem predstavil goste, deželnega svetnika Mirka Špacapana, časnika Iva Jevnikarja in avtorja knjige odv. Andreja Berdona. Nato je besedo predal Ivo Jevnikarju, ki je

avtorju knjige postavil niz vprašanj, preko katerih je bila izpostavljena vsebina knjige. Odv. Berdon je razložil, kako je zamisel o političnem predstavištvu nastala, ko je italijansko Ustavno sodišče ugodilo zahtevam nemške in ladinske manjšine po zagotovljenem zastopništvu tudi s t.i. večinskim volilnim sistemom, ki je bil v Italiji uveden po padcu prve republike. Zagotovljeno politično predstavištvu pa je tema, ki od nekdanjega zadeva tudi slovensko narodno skupnost v deželi Furlaniji Julijski krajini. Žal pa v tem dolgem povojnem obdobju ni prišlo do konkretnih korakov v tej smeri. Ravno obratno je v Sloveniji, kjer imata italijanska in madžarska narodna skupnost z zakonom zagotovljeno

predstavištvu v samem Državnem zboru. To pomeni, da sta italijanski in madžarski predstavniki vedno prisotni v najvišjem državnem organu slovenske države, ne glede na zamenjave, ki nastanejo po zaključku mandata.

V drugem delu večera je deželni svetnik Mirko Špacapan orisal položaj, ki trenutno vlada v deželni skupščini, kjer je od septembra naprej potekalo usklajevanje za nov volilni zakon, s katerim naj bi potekale deželne volitve leta 2008. Zajamčeno zastopstvo žal ne pride v poštev. Veliko pa se je govorilo o tako imenovanem olajšanem zastopstvu, kar pomeni, da se zakonsko omogočijo olajšani pogoji za stranko narodne skupnosti pri izvolitvi njenega predstavnika. Stranka slovenska skupnost je v politični debati, ki se je razvila, predlagala evropski model, preko katerega narodna lista doseže izvolitev svojega predstavnika, s tem da se poveže z večjo listo. Okoli tega modela se je na začetku ustvari-

lo dokaj široko soglasje, ki je vključevalo tudi del opozicije. Žal se je soglasje skvarilo zaradi nasprotovanja predstavnika levih strank Demokratske zaveze.

Svoje dopolnilo glede novega deželnega volilnega zakona je v razpravi dodal tudi deželni tajnik SSK Damijan Terpin, ki je svoj poseg usmeril v obrazložitev stališč posameznih strank. Pri tem je potrebno, žal, še enkrat zabeležiti kako prihajajo nasprotja do olajšanega zastopstva za slovensko narodno stranko v Italiji s strani slovenskih predstavnikov levih strank, ki so del Demokratske zaveze. Dejstvo je namreč, da današnja situacija, v kateri imamo pet slovenskih predstavnikov v deželnem svetu, je sad politične zmage leve sredine. Če bi zmaga desna sredina, bi v deželnem svetu ne bilo nobenega Slovenca. Tako pogojenega stanja pa si v tretjem tisočletju demokratično razvita in napredna dežela ne more privoščiti.

JČ

Praznik besede in petja

Gregorčičeva proslava na Vrhu sv. Mihaela

Gregorčičeve proslave, ki so se vrstile skozi vse leto 2006, so se na Goriškem končale sredi decembra. Na Vrhu sv. Mihaela so se stoletnice pesnikove smrti spomnili z vsebinsko bogato in lepo pripravljeno prireditvijo, ki

je bila 12. decembra v dvorani Kulturno športnega centra Danica. Proslava se je začela z govorom, v katerem je Doriana Devetak osvetlila lik "goriškega slavčka" in pomen njegove poezije za naš čas. Pred številnimi

poslušalci so nato nastopili mladi in najmlajši, kot recitatorji ali kot pevci. Najprej je zapel Otroški pevski zbor Vrh sv. Mihaela pod vodstvom Tatjane Devetak in ob klavirski spremljavi Sare Devetak. Sestri Devetak sta imeli pomembno vlogo pri oblikovanju sporeda. Prva je pripravila recital o Gregorčičevem življenju in delu, v prvoosebni pripovedi ga je podal Luca Brumat. Pri tej osrednji točki so sodelovali še recitatorji in

članice Mladinske vokalne skupine z Vrha, tako da se je besedilo smiselno prepletalo z recitiranjem in petjem. Razgibanemu in doživeto podanemu recitalu so sledile pevske točke. Srednjeolci Otroškega pevskega zbora Vrh sv. Mihaela so ob harmonikarski spremljavi svojega mentorja Mirka Ferlana zapeli pesem Veseli pastir. Nato se je z dvema pesmima - Hišica ob reki Bistrici Lenčke Kupper in Slovenska smo mladina Franceta Cigana - predstavila

Mladinska vokalna skupina pod vodstvom in ob spremljavi Sare Devetak. Kot gostje večera so spored sklenili pevci vokalne skupine Akord iz Podgore. Pod vodstvom Mirka Špacapana so zapeli štiri pesmi, med njimi Aljaževu Soči in Sattnerjevo Pogled v nedolžno oko na besedilo Simona Gregorčiča. Celotni spored je pričal o veliki zavzetosti prirediteljev in izvajalcev. Njihova počastitev velikega pesnika je bila nadvse primerna in

doživeta. Na večeru smo izvedeli drobno zanimivost iz zadnjih Gregorčičevih goriških let. Kakor pripoveduje ustno izročilo, se je že oslabei pesnik povzpel na Vrh sv. Mihaela ter v vaški kapelici sede pri oltarju sledil sv. maši. Verjetno ga je steza, ki je v tistih časih povezovala goriško nižino z Vrhom, zamikala tudi zato, ker je s tega kraja čudovit razgled daleč naokrog, zlasti pa na njegov "planinski raj".

LB

Spominska maša in koncert

V Podgori so se spomnili zastrupitve Lojzeta Bratuža

Za letošnji Božič je minilo sedemdeset let od tistega žalostnega 27. decembra, ko so podgorski fašisti vdrla na cerkveni kor in odpeljali s sabo dirigenta Lojzeta Bratuža in nekaj njegovih pevcev. Gnali so jih po cesti kak kilometer daleč do hiše, kjer so imeli svoj sedež. Na dvorišču je bil prostor, kjer so jih ustrahovali in jih prisilili piti ricinusovo olje, Lojze Bratuž pa je moral piti strojno olje, pomešano z bencinom. S tem so ga zastrupili, da je za posledicami umrl poldrugi mesec kasneje.

Podgorsko društvo se je te obletnice želelo spomniti z mašo zadušnico, ki je bila 26. decembra v podgorski cerkvi, s koncertom po maši in s krajšo slovesnostjo pred hišo, kjer se je zločin zgodil in kjer bodo v kratkem vzdali spominsko ploščo. Sveto mašo je daroval župnik Karlo Bolčina, ki je v svojem nagovoru povezal mučeništvo sv. Štefana z dogodkom izpred sedemdesetih let. Med mašo so pev-

ci podgorskega zbora izvajali Bratuževe pesmi ob spremljavi organistke Miriam Furlan iz Kanala. Sledil je priložnostni koncert, ki

mentalna skupina Šole Emil Komel. Izvajali so Bratuževe božične pesmi, ki so večinoma znane in priljubljene, a so vendarle zazve-

torju približuje ne le strokovno, ampak predvsem z globokim odnosom do njegove osebnosti. Poudaril je pomen omike pred kulturo, saj gre pri njej za plemenitost duha, ki zajame celega človeka, ne le njegov razumski aspekt. Bratuževa osebnost in njegovo delo sta prispevala k tej skupni omiki tako s skladateljskim opusom, kakor tudi z nesebičnostjo in predanostjo temu, kar je bilo zanj sveto.

Iz cerkve so se nato številni ljudje in med njimi pevci odpravili do hiše, kjer je bila nekoč "Casa del Popolo" in je danes poštni urad. Na to mesto namerava Prosvetno društvo Podgora vzdati stekleno spominsko ploščo, ki je že izdelana, a še nima ustreznega dovoljenja za postavitve. Plošča, ki jo je izdelala domačinka Albina Pintar, je bila na ogled v cerkvi; na njej je izrisan na levi strani Bratužev obraz, na desni pa je dvojezični napis »Utihi-tila je pesem – Il canto si spense«; Na mesto, kjer bo tabla, so predstavniki društva obesili venec, spregovorila sta predsednik

Pevski kvartet med izvajanjem (foto Bumbaca)

so ga oblikovali kvartet solistov pevskega zbora Podgora in moška pevska skupina Akord pod vodstvom Mirka Špacapana, mešani pevski zbor Lojze Bratuž pod vodstvom Bogdana Kralja in instru-

nele prijetno drugače ob instrumentalni spremljavi, ki jo je napisal Aleksander Sluga. Priložnostno misel je povedal muzikolog Ivan Florjanc, ki je lani uredil in izdal Bratužovo zbrano delo in ki se av-

rajskega sveta Walter Bandelj in občinski odbornik Silvan Primošig. Ob koncu kratke slovesnosti so pevci pod vodstvom Mirka Špacapana zapeli Bratužovo priredbo Kraguljčkov.

Mladinski dom

Družinam nuditi čimveč

Odbor Mladinskega doma iz Gorice je med zadnjo, decembrsko sejo, ki jo je v glavnem posvetil podrobnejši pospravi letošnjega delovanja, potrdil svoje prizadevanje, da nudi družinam čim širšo paleto storitev. Poleg pošolskega pouka in inštrukcij so z vstopom v tretjo delovno sezono zadobile redni značaj tudi druge dejavnosti, kot so poletno središče, priprava na malo maturo in na vstop v srednjo šolo, psihopedagoška služba in vzgojna predavanja za starše in vzgojitelje.

Z letošnjo sezono je eno popoldne mesečno redno prisoten v Mladinskem domu psihoterapevt Bogdan Žorž. Gojencem doma pa tudi drugim vzgojiteljem, šolnikom ter staršem je na razpolago za pogovore in nasvete, zvečer pa vodi niz predavanj na temo Vzgoja danes. Starši in vz-

gojitelji, ki si to želijo, se lahko najavijo za pogovor v uradu Mladinskega doma (0481-546549). Odborniki so ugotavljali, da je v tem letu Mladinski dom usmeril kar precej svojih sil v prevoze dijakov v šolo. Že več let namreč omogoča otrokom slovenskih družin s Krminskega ustrenejši prevoz v goriško srednjo šolo Ivan Trinko in jim s tem lajša odločitev za slovensko šolo. Z oktobrom 2006 pa prevaža domov tudi dijake iz sovedenjske občine, predvsem okoliških vasi, ki jim urniki in proge javnih avtobusov ne odgovarjajo. Obenem skrbi tudi za prevoz otrok na športne dejavnosti, pri čemer sodeluje z društvoma Olympia in Soča, ter na druge popoldanske dejavnosti. Nadalje je odbor sklenil priskočiti na pomoč družinam nekaterih dijakov doberdobske srednje šole, ki si želijo popoldansko var-

stvo in pomoč pri šolskem delu. Do pobude je prišlo s sodelovanjem z ravnateljstvom večstopniškega zavoda Doberdob. Pošolski pouk se bo odvijal v prostorih šole in bo potekal poskusno v prvih dveh mesecih novega leta z začetkom v ponedeljek, 8. Za dodatne informacije ter morebitne prijave se je treba tudi v tem primeru obrniti na urad MD ali tajništvo srednje šole v Doberdobu. Na koncu so se odborniki z voščili ob božičnih in novoletnih praznikih hvaležno spomnili vseh članov društva, osebja,

sodelavcev, pa tudi drugih oseb, ki tako ali drugače podpirajo prizadevanja Mladinskega doma. Zahvalo so izrekli tudi ustanovam in bančnim zavodom (Urad RS za Slovencev zamejstvu in po svetu, Dežela FJK, Svet slovenskih organizacij, Fondazione Cassa di Risparmio in Zadruga banka Doberdob in Sovodnje) ter izrazili upanje, da bodo deležne primerne pozornosti tudi te nove pobude v korist slovenskim družinam, ki se jih je Mladinski dom lotil, kljub temu da nima zanje zagotovljenih finančnih sredstev.

Ob izgubi naše ljube CARMEN DONINI vd. BRATINA

se iskreno zahvaljujemo g. Župniku Ruggeru di Piazzi, duhovniku, ki so somaševali, Rajonskemu svetu Podturn-Sv. Ana, Odboru za goriško zdravstvo in vsem, ki ste sočustvovali z nami ter na kakršenkoli način počastili njen spomin.

SVOJCI

DRUŠTVO JADRO, ŽPZ RONKE, MePZ JACOBUS GALLUS

vabijo na tradicionalni koncert

ČAR BOŽIČNE NOČI

Nastopata:

MePZ Jacobus Gallus, zborovodja Matjaž Šček
GM Synthesis 4, dirigent Claudio Furlannedelja, 14. januarja 2007, ob 15.30
v cerkvi sv. Lovrenca v Ronkah

Pokrovitelji

KD SABOTIN, KRAJEVNA SKUPNOST PEVMA-OSLAVJE-ŠTMAVER,
in ŽUPNIJA SV. MAVRA IN SV. SILVESTRA

prirejajo koncert

BOŽIČNE MELODIJE

Moški zbor Jacobus Gallus

dirigent Matjaž Šček

Harmonikarski orkester GM Synthesis 4

dirigent Claudio Furlan

EDINA PREDSTAVITEV NA GORIŠKEM

Pevma, cerkev sv. Silvestra,
sobota, 13. januarja 2007, ob 20.30

Vstop prost

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Obvestila

Slovensko pastoralno središče v sodelovanju s SD Sončnica vabita na predstavo-igrice-pravljico Snežica. Nastopa Radijski oder iz Trsta pod vodstvom Lučke Susič v Močnikovih dvorani v nedeljo, 14. t.m., ob 10.45 (po maši).

Novi glas vabi na 10-dnevno potovanje na Kitajsko od 15. do 24. maja letos. Spored potovanja in informacije dobite na upravi NG v Gorici in na uredništvu v Trstu. Vpišite se čimprej, najkasneje do 15. februarja.

Didaktično ravnateljstvo Gorica - ul. Brolo sporoča, da bo vpisovanje v prvi letnik otroških vrtcev in v prve razrede osnovnih šol za šolsko leto 2007/08 od 8. do 27. januarja 2007 s tem urnikom: od ponedeljka do petka od 10. do 13. ure, ob sobotah od 10. do 12. ure, ob sredo tudi popoldne od 15. ure do 16.30.

Oljčno olje. Visokokvalitetno ekstradeviško z 0,29 % kisline in 4,2 peroksidov Vam nudi v poskusno in nakup, tudi v darilnih konfekcijah, oljkar KOMJANC Aleš na Jazbinah v Števerjanu, tel. 0481 390238 ter v Zadrugi trgovini na Korzu Verdi 36 v Gorici.

Sožalje

Prosvetno društvo in cerkveni pevski zbor Vrh sv. Mihaela izrekata iskreno sožalje Pieru, Anastaziji, Debori, Luku in Marti ob izgubi dragega očeta, tasta in nonota Valentina Brumata.

Darovi

Za misijonarja Danila Lisjaka: Rudica Požar 50,00; K.N. 45,00; Ivanka Koren 20,00 evrov.

Za slovenske misijonarje: v spomin na pok. Venka Terčona N.N. 25,00; N.N. 80,00 evrov.

Za Novi glas: M.K. 20,00; N.N. 7,00; Vera Trampuž Zavadlav 367,00; Bernard Antonič 5,00, Peter Tomsič 50,00 evrov.

Za slovensko Karitas: ob 1. obletnici smrti Vojka Simonete daruje žena Ivanka 50,00; namesto cvetja na gob pok. Alberta Andolška daruje Ivanka Simoneta 20,00; župnija Šempolaj 120,00 evrov za družine v stiski, v isti namen župnija Zgonik 110,00 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 12.01. do 18.01.2007)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 12. januarja (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: Zabavna glsba - Zborovski kotiček - Iz krščanskega sveta - Zanimivosti in obvestila.

Ponedeljek, 15. januarja (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Torek, 16. januarja: Oddaja odpade zaradi prenosa košarkarske tekme.

Sreda, 17. januarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Kamela, puščavski nosač. - Izbor melodij.

Četrtek, 18. januarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

Pokrajinskemu odborniku in našemu kolegu
MARKU MARINČIČU

čestitamo,
ker mu je uspelo
konec leta pridobiti
nazaj slovensko
ime in priimek.

KROŽEK ANTON GREGORČIČ
v sodelovanju s KULTURNIM CENTROM LOJZE BRATUŽ
in s SVETOVNIM SLOVENSKIM KONGRESOM

vabi na

SREČANJE Z GENERALOM BRIGADIRJEM S.V. ANTONOM KRKOVIČEM

poveljnikom Manevske Strukture T.O., ki je v osamosvojitveni vojni obvarovala komaj rojeno slovensko državo

Srečanje bo v ponedeljek, 15. januarja 2007, ob 19.30
v mali dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž,
drevored XX. septembra v Gorici.

Toplo vabljeni!

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

- Nedelja, 14. januarja 2007, ob 17. uri
Marco Martinig: POLETJE GRE H KONCU
REŽIJA MARIJAN BEVK
Beneško gledališče - Čedad

- Nedelja, 28. januarja 2007, ob 17. uri
Dušan Kovačević: BALKANSKI ŠPIJON
REŽIJA JOŽE HROVAT
Dramski odsek PD Štandrež

- Četrtek, 1. februarja 2007, ob 20. uri
Natečaj Mladi oder - nagrajevanje
Maria Clara Machado: MALA ČAROVNICA,

KI NI MOGLA BITI ZLOBNA

REŽIJA EMIL ABERŠEK
IN BOŽIDAR TABAJ
Dramska skupina nižje srednje šole iz Doberdoba

- Nedelja, 4. februarja 2007, ob 17. uri
VANKA IN TONCA

VELIKA DVORANA
KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ

V novem
letu 2007
Vam voščim
veliko zdravja,
osebnega zado-
voljstva in sreče,
dosti dobrega!

Že petdeset let smo neprekinjeno
prisotni s trgovino poljedelskih strojev
in kosilnic BCS na Travniku št. 6
v Gorici.

Ob tej priložnosti se iskreno
zahvaljujem vsem našim cenjenim
strankam, kot tudi sporočam, da je
naša trgovina s kosilnicami še vedno
na voljo
za prihodnje
usluge!

ELVIRA
CHIABAI

Slovenija Pismo iz Idrije

Janez Kavčič je na začetku pravkar preteklega leta v Idrijskih novicah objavil seznam okroglih obletnic oseb in dogodkov, ki so pomembni za preteklost Idrije, pa tudi širše. Navedel je tudi 40-letnico začetka izhajanja revije Kaplje. Nekatere od obletnic so bile tako ali drugače obeležene, druge osebe in dogodki bodo morali počakati na nove okrogle priložnosti. Spomin na revijo Kaplje pa je pri starejših Idrijčanin, zlasti pa pri nekaterih kulturnih delavcih in literarnih ustvarjalcih po Sloveniji in v zamejstvu še vedno živ. Ta spomin ostaja zaradi določenega posebnega pomena in vpliva, ki ga je ta skromna revija imela na sicer vedno pričujočo zavest manj zastrašenih posameznikov, ki so z literarnimi in kulturnimi sredstvi želeli prebiti "gluho lozo" nekdanje socialistične stvarnosti, ki je bila, kljub razglašeni odprtosti, v bistvu totalitarizem z zelo redkimi izjemami.

Kaplje so začele izhajati za novo leto 1966 kot zelo skromna revija žepnega formata v ciklografski tehniki. Izšlo je skupno 26 števil, od vključno 7. številke naprej v kar dobri tiskarski obliki, nazadnje že v kakih 700 izvodih. Prvi sodelavci so bili hkrati uredniki, študentje, bivši maturanti idrijske gimnazije, kjer je bil zaposlen eden glavnih pobudnikov in kateremu se je kmalu pridružil še nov kolega. Zelo za-

nimivi mladi sodelavci so vedno raje pristopali h Kapljam – mnogi od teh so danes pomembni ustvarjalci. V Kaplje so pošiljali svoje prispevke nekateri pomembni oporečniški avtorji in seveda tudi imenitni besedni umetniki kot Edvard Kocbek, Gregor Strniša, Dane Zajc, Marjan Rožanc, Viki Blažič, Pavle Zidar in drugi.

Revija prispevkov ni honorirala in je vse delo, razen tiska, slonelo na prostovoljnosti in zastonjskosti. Sprva ni dobivala nobene podpore iz kulturnih skladov. Nekoč nam je za kulturni praznik samopobudno poslal majhno denarno pomoč z bodrilnim pozdravom Janez Menart kot predsednik Pisateljskega društva; šele pozneje smo prišli med skromne uporabnike občinskega kulturnega denarja, a kmalu je prišlo zloglasno Titovo pismo, za njim pa še pripravljajoči se novi zakon o tisku, oboje je pomenilo hladen piš in novo grožnjo. Uredniki smo se znašli pred hudo dilemo: ali sprejeti "danarje darove" komunistične in udbovske oblasti in se v bistvenih rečeh popolnoma podrediti režimu, ki bi nas financiral, ali pa napraviti viteški "harakiri".

Z zavestjo, da smo nekaj le naredili in da se bomo na drugačen način še naprej borili za demokracijo in slovenstvo, smo se leta 1972 odpovedali nadaljnjemu izhajanju revije. Morda smo se bili malo prehitro odločili, kdo

bi vedel. Tako je po šestih letih umrla revija, ki je iz doline Idrije, včasih po nekoliko čudnih poteh prihajala do bralcev, saj je na primer zašla celo v daljne Bariloče (San Carlos de Bariloche), ki ležijo pod "kordiljero" južnoameriških "Alp" oziroma Andov, tisto šest sto kilometrov daleč od Buenos Airesa. Tisto takratno stanje duha v Sloveniji je najbolje zadel Drago Jančar, ki je v članku Klici in Kaplje v knjigi esejev Konec tisočletja, račun stoletja po dvajsetih letih potopitve Kapelj zapisal: »Pred dvajsetimi leti smo se klicali s hriba na hrib. Tistih na drugih hribih niti poznali nismo, saj se tudi nikoli nismo videli. Predvsem pa klici s hriba na hrib. (...) O tem, da smo še tukaj. Takrat je prišel tak jasen klic od idrijskega konca. Tudi tam so bili neki novi klicalci.«

V času Kapelj, ki je bil hkrati čas Zaliva in prvih Drag, je Idrija dokazala, da je s svojo malo četico intelektualcev, ki so se nekako izvilili iz ostre marksistične vzgoje takratne idrijske gimnazije Jurija Vege in dveh profesorjev in ki jih je Jože Javoršek v Delu posmehljivo imenoval "idrijske arhangele, ki škropijo s posebno vrsto kapljic po množicah" – sposobna nastopiti in prižgati ognjišče sredi province v prometno zaprti Idriji, ognjišče, katerega plamen je ogrel tudi druge prebujene in demokraciji predane rojake. Zelo pomembno je bilo prijateljsko sodelovanje z zamolskimi rojaki. Znana so bila "Tupeljska srečanja" primorskih revij.

Po štiridesetih letih se nekdanji uredniki Kapelj s hvaležnostjo

spominjamo vseh, ki so nam pomagali, bodisi s prispevki bodisi z razpečevanjem ali z vzpostavljanjem zvez. V primorskem zamejstvu je bila to predvsem prof. Marija Češčut, ki so jo potem zaradi Kocbeka, Pahorja in Kapelj zaustavljali na meji in jo "prijateljsko" zasliševali, tako kot nas, isti možje iz solkanskega "žabjega kraja" oziroma novogoriške udbovske centrale. Ob zatonu Kapelj ni bilo slišati veliko glasov. Krajevna in državna "partija" se je oddahnila. Lepo pa so se nas med drugimi spomnili Pavel Bratina, Boris Pahor, Franc Jeza in še kdo. Čez mnogo let pa je Edelman Jurinčič, nekdanji

pridni sodelavec, na Premskih literarnih srečanjih o Kapljah pridelil zanimiv simpozij z novim, drznim pristopom.

Kljub temu da Leksikon Cankarjeve založbe Književnost iz leta 1982 med slovenskimi revijami navaja tudi Kaplje, Slovenska enciklopedija tega gesla nima, kar pove samo to, da so gesla določali in sprejemali ideološko obremenjeni ljudje, ki so v letih vse predolge tranzicije vedrili in delovali v kulturnih in drugih ustanovah ali pa so še tam. Sicer pa Slovenska enciklopedija tudi ne pozna ne Ivanke Ferjančič, evropsko pomembne čipkarske strokovnjakinje (bila je

že v predvojnem SBL!), ne Ludvika Zorzuta, pesnika in v vsestranskega kulturnega delavca in etnografa, ter še mnogo drugih zaslužnih oseb. Še dobro, da je pred leti Goriška Mohorjeva družba izdala svoj epohalni PSBL.

Da Kaplje res niso pozabljene, je med drugim dokazal Zdravko Duša na predstavitvi nove, petnajste knjige Jožeta Felca (12.2006), zelo lepo pa se jih je spomnil tudi Drago Jančar v intervjuju za Idrijske novice (15.12.2006). Gutta cavat lapidem! – Kaplja še kamen izdolbe...

Tomaž Pavšič

SNG NG / Srečko Fišer: Prihodnje, odhodnje Ob nastajanju novega družbenega reda...

Iz antičnih, a zmeraj sodobnih davnin se je Slovensko narodno gledališče Nova Gorica v tej sezoni, označeni z viharji in zvezdami nostalgije, vrnilo v nam bližnjo, a nedvomno še močno bolečo preteklost, v nejasni povojni čas, ko se je po fašističnem in nacističnem terorju v naši matični domovini začel načrtovati nov družbeni red in državni ustroj. Slednji je z raznimi -izmi mačehovsko kruto ravnal z marsikaterimi svojimi sinovi, ki bi si bili želeli drugačni povojni čas in so sanjali, da bo svoboda v domačih krajih imela drugačen priokus.

V s prazničnimi lučkami okrašeno preddverje SNG Nova Gorica je v četrtek, 21. decembra, vstopilo manj publike kot po navadi. Temu je gotovo botrovalo dejstvo, da je bilo tisti dan kar nekaj premiernih uprizoritev na slovenskih odrih. Kdor se je odločil za novogoriško premiero, pa gotovo ni bil razočaran. Ansambel SNG NG, okrepljen z novimi člani in s priložnostnimi gosti, je v režiji Jasne Jamnika in dramaturški razčlenitvi Martine Mrhar krstno uprizoril delo Srečka Fišerja Prihodnje, odhodnje, ki ga je avtor žanrsko opredelil kot komedijo, melodramo. Avtorja Srečka Fišerja, sicer stalnega lektorja v SNG Nova Gorica, so obiskovalci gledališč že dobobra spoznali, saj se je v zadnjih letih kar nekaj njegovih dramskih del zelo uspešno sukal po slovenskih odrih. Omenimo naj le s srčno nostalgijo prežeto "ljudsko" igro Tistega lepega dne, povzeto po

Kosmaču, in izredno odmevno dramo Medtem, spisano po motivih romana Premirje Prima Levija, za katero je Fišer prejel nagrado za najboljšo dramsko besedilo na Borštnikovem srečanju 2005. Kot Medtem je tudi Prihodnje, odhodnje postavljeno

ter duha časa v nelahkem obdobju po hudih vojnih dogodkih. V sosledici tudi z jedkasto zaznamovanih prizorov, pri katerih se prizorišče v scenografski zamisli Jožeta Logarja menjuje s posrečenim zasukom velikih scenskih elementov, stilizirano upodablajočih zunanjsčine vaških hiš ali njihove preproste notranjstve in nekaterih stvarnih predmetih, kosih pohištva, spoznamo pisatelja-svetovljana Pavleta v pronicljivem opisu Iztoka Mlakarja, ki se po dolgi letih oglasi v domačem

razd Jakomini, Dušanka Ristić, Marjuta Slamič, Marko Plantan, Milan Vodopivec, Branko Ličen, Ambrož Jakopič, Damijan Klanjšček, Stane Leban, Teja Glažar in mladi upi Andraž Kenda / Vili Komel, Jasna Režonja / Tanja Srednik, Anamarija Kočvar / Ana Žbona, Aja Komel / Nina Trebvec, Mitja Kumer / Tomaž Rudež, so gledalčovo pozornost najbolj pritegnili Bine Matoh kot odvratni, ukazovalni "precednik", predstavnik nove oblasti, kameleon, ki je med vojno nosil črno srajco, Blaž Valič kot opravičljivi zabavljaj Dragec - enkrat in njegov vic, ki pravi, da se po dveh pobočjih nasprotniki zmerjajo "fašisti", "komunisti", ljudje v dolini pa slišijo le "isti, isti..." - in Primož Pirnat v slikoviti, pristno niansirani podobi vaškega posebeža Stanka, ki nas močno spominja na imenitne Kosmačeve portrete "čudakov".

Čeprav so posamezni prizori, ob uverturnem glasu harmonike na izvirno glasbo Mirka Vuksanovića, prikazani kot zaključena celota, se pa vendarle spajajo v celovito dramsko zgradbo, ki jo

je s čustveno toplino, a tudi grenkim pelinom prevlekel Jaša Jamnik s svojim lapidarnim režijskim konceptom, jasno opirajočim se na igralske kreacije in na učinkovitost besedila. Igralec in beseda sta nesporna protagonista zelo povednega Fišerjeva dela Prihodnje, odhodnje, ki gledalcu ne odstira pogleda samo na tisti zmedeni, še posebno za mejašev prav žalostni čas po drugi svetovni moriji, ko se je začel vzpon enoumja, in na stične točke različnih ideoloških -izmov, ampak nevsiljivo sega tudi v naš razčlovečeni, brezsrčni čas, ko se slehernik najraje zapira v svojo lupino in je brezbržen do vsega.

Iva Koršič

Arhitektura

V Narodni galeriji razstava o Plečniku

Na dan, ko se je izteklo 50 let od smrti Jožeta Plečnika, so v nedeljo, 7. januarja, v Narodni galeriji v Ljubljani odprli razstavo v spomin na velikega arhitekta. Njegov opus je na slovesnosti ob 19. uri predstavil dr. Damjan Prelovšek, avtor razstave, ki so ji nadel naslov "Jože Plečnik (1872-1957)- Arhitekt v Ljubljani, Pragi in na Dunaju". Razstavo, ki bo v letošnjem Plečnikovem letu odprta do 25. februarja, je odprl minister za kulturo Vasko Simoniti. Razstava je na ogled v vhodni avli Narodne galerije na Prešernovi cesti, vsak dan, razen ob ponedeljkih, od 10. do 18. ure. Vstop je prost, so sporočili galeristi.

Arhitekturni muzej Ljubljana, ki skrbi tudi za Plečnikovo zbirko v arhitektovi hiši v Trnovem, bo prav tako pripravil več dogodkov, s katerimi bo javnosti predstavil mojstrovno življenje in delo. Poleg tega bo Plečnik ena od osebnosti, s katerimi se bo Slovenija predstavila ob predsedovanju EU. Plečnik je s svojimi arhitekturami, cestnimi ureditvami, ureditvami trgov in parkov ter ureditvijo nabrežij Ljubljane in Gradaščice dobila spremenil podobo slovenske prestolnice. Javnost bodo na izbrane arhitekturne spomenike opozorili s strokovnimi vodstvi na prostem in v pomembnih Plečnikovih stavbah. Vodstva bodo do konca leta na prvo soboto v mesecu. Prvo je bilo 6. januarja s predstavitvijo Plečnikove zbirke na Karunovi 4 in 6. Stavba, ki bo vsakokrat na vrsti, bo označena z zastavo z detajli iz Plečnikovih notranjščin, zgodovinskimi fotografijami ali Plečnikovimi nerealiziranimi projekti.

Za naš jezik

Paberkovanje

Tokrat bomo nekoliko paberkovali, tj. bomo pobrali malo tu, malo tam. Paberkovanju oz. pobiranju sladkih grozdkov po opravljeni trgatvi smo včasih rekli tudi repkanje, kar je primorski narečni izraz in ga kot takega označuje Slovar slovenskega knjižnega jezika (SSKJ). Na obrobju slovenskega jezikovnega območja je naš glavni problem (ki se ga v Sloveniji malokdo zaveda) vpliv italijanščine na izbiro besed, na naš način razmišljanja in izražanja. To je naš davek za dvojezičnost, ki nam je sicer bila vsiljena, a nas vsekakor bogati in nam širi obzorje. Seveda pa skoraj popolno znanje obeh jezikov zahteva od nas stalno pozornost in skrb. Če smo površni in nepazljivi, se nam zgodi (kot se je že zgodilo), da prevajamo v Kopru Počitniški dom - Casa di riposo, v Trstu pa: Strinse amicitia col nuovo venuto - Stisnil je prijateljstvo s prišlekom.

Dva primera dobesednega namesto smiselnega prevoda ali dva primera jezikovne interference.

Bodite z nami... onkraj robov strasti!

ponedeljek, 08. januar

ob 20.30 – Gledališče Verdi, Gorica, Reda A in B

Boris Pahor, Spopad s pomladjo

Režija Marko Sosič
z italijanskimi nadnapisi

torek, 09. januar

ob 11.30 – SNG Nova Gorica

Evripid, Bakhantke

Režija Vito Taufer

sreda, 10. januar

ob 20.00 – SNG Nova Gorica

Evripid, Bakhantke

Režija Vito Taufer

petek, 12. januar

ob 19.30 – Kulturni dom v Trstu, Red K

Boris Pahor, Spopad s pomladjo

Režija Marko Sosič

sobota, 13. januar

ob 20.30 – Kulturni dom v Trstu, Red T

Boris Pahor, Spopad s pomladjo

Režija Marko Sosič
z italijanskimi nadnapisi

petek, 19. januar

ob 10.00 – Kulturni dom v Trstu, Abonma morski pes

Desa Muck, Blazno resno slavni

ob 20.00 – Kulturni center Izola

Annibale Ruccello, Mame.

Mičkene, stršno mičkene tragedije

Režija Alessandro Marinuzzi Izvaja Maja Blagovič

sobota, 20. januar

ob 11.00 – Kulturni dom v Trstu, Abonma barakuda

Alessandro Baricco, Devetsto

Režija Marko Sosič Izvaja Janko Petrovec

nedelja, 21. januar

ob 18.00 – Društvo Tabor, Opčine

Annibale Ruccello, Mame.

Mičkene, stršno mičkene tragedije

Režija Alessandro Marinuzzi Izvaja Maja Blagovič

ponedeljek, 22. januar

ob 11.00 – Kulturni dom v Trstu, Abonma barakuda

Alessandro Baricco, Devetsto

Režija Marko Sosič Izvaja Janko Petrovec

torek, 23. januar

ob 11.00 – Kulturni dom v Trstu, Abonma barakuda

Alessandro Baricco, Devetsto

Režija Marko Sosič Izvaja Janko Petrovec

sreda, 24. januar

ob 11.00 – Kulturni dom v Trstu, Abonma barakuda

Alessandro Baricco, Devetsto

Režija Marko Sosič Izvaja Janko Petrovec

petek, 26. januar

ob 20.30 – Kulturni dom v Trstu, Izven abonmaja

Darko Lukić

TESLA ELECTRIC COMPANY

Režija Tomaž Pandur

sobota, 27. januar

ob 11.00 – Kulturni dom v Trstu, Abonma barakuda

Alessandro Baricco, Devetsto

Režija Marko Sosič Izvaja Janko Petrovec

ob 20.30 – Sprejemni center v Boljuncu

Annibale Ruccello, Mame.

Mičkene, stršno mičkene tragedije

Režija Alessandro Marinuzzi Izvaja Maja Blagovič

nedelja, 28. januar

ob 17.00 – Kulturni dom v Trstu, Glasbena matica

Tamara Raseni, Cristina Santin, Dva klavirja

torek, 30. januar

ob 10.00 – Kulturni dom v Trstu, Abonma morski pes

Gli eccentrici Dadarò, Per la strada

Informacije dobite na blagajni Slovenskega stalnega gledališča
Ulica Petronio 4 - Trst - Tel 040 632664/65 ali 362542
Fax 040 348547 - Brezplačna telefonska številka 800214302
Online predprodaja: www.teaterssg.it

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
TEATRO STABILE SLOVENO

www.teaterssg.it

SSG / B. Pahor: Spopad s pomladjo

Iz pekla v novo življenje...

V tej drugi preporodni sezoni Slovenskega stalnega gledališča, v kateri je več kot zaznavna živo pretakajoča se ustvarjalna energija, je vodstvo naše zamejske poklicne gledališke hiše želelo se pokloniti pisatelju Borisu Pahorju, povrnjencu iz peklenjskih globočnin nacističnih taborišč, in vsem, ki jim je uspelo se rešiti iz teh strahot, pa tudi tistim, ki so izgubili svoja morda še čisto mlada življenja v zloglasnih krajih neizmerne trpljenja, bede in grozljive smrti. SSG se je odločilo postaviti na oder Pahorjevo delo Spopad s pomladjo. Z dramatisacijo tega romana - vselej tveganim dejanjem! - se je več let ukvarjal Igor Lampret, skrajšano inačico pa je priredil Marko Sosič, ki je tudi poskrbel za režijsko postavitev. Prestaviti literarno delo v gledališko govorico je gotovo težavnejše, kot ga preliti na filmsko platno. Sosič se je pri tem odločil osvetliti notranji boj, ki se bije v glavnem protagonistu, tržaškem Slovencu, Radku Subanu, preživelim iz taborišča smrti, ko se ob zdravljenju v francoskem sanatoriju polagoma vrača v "normalno" življenje tudi s pomočjo ljubezenske iskre, ki se vname med njim in bolničarko Arlette Dubois. V to nemirno ljubezensko razmerje, ki mu ni zapisan srečen konec, se nenehno vrivajo Radkovi spomini na prestane nečloveške izkušnje in bolečine, ki jih ni mogoče na mah izbrisati, in seveda razmišljanja o vsem tem grozljivem nesmislu zgodovine. V srcu pa se mu tudi zmeraj

glasneje oglašuje domotožje, ki ga vleče nazaj v ljubljani domači kraj.

Tega vse prej kot lahko življenjsko in psihološko označenega protagonista je skušal čim bolj upodobiti mladi Romeo Grebenšek, slušatelj ljubljanske AGRFT, ki pa sta ga prav premajhna igralska izkušnost in morda tudi neprizadetost izdali, tako da njegov Radko ni mogel zaživeti polnokrvno, kot bi lahko. Mlado Arlette, ki ji življenje tudi ni prizaneslo bridkih izkušenj, je zrelo in mestoma s pravo mero živahnosti in volje do ponovnega pomladnega brstenja izrisala Nikla Petruška Panizon. Prizore v bolniški sobi so dopolnjevali Radkovi sotrpini Nalecki, Jules, Jojo in Delbos, ki so jih izrazito podali Vladimir Jurc, Janko Petrovec - Še posebno doživeto! -, Giorgio Amodeo, ki se je prvič "spopadel" z vlogo v slovenščini, in Matija Kralj. Odločno je izstopal tudi grški socialist Nikos v markantni podobi Primoža Forteja. Tudi drobne vloge zdravnice, Mije, Arlettine sestre in bolničarke Ribaut so dobile pravi poudarek

v dobri igri Maje Blagovič in Tanje Pečar. Moreči spomin in opomin na taborišča smrti je s svojo nemo prisotnostjo in suho postavo, v čepeči drži zelo povedno predstavljaj Ivo Barišič, gost SNG Nova Gorica. Kot nekakšen vizualni del predstave, v scenografski podobi Rajka Pertota, je brezoblično množico taboriščnikov in pacientov sanatorija disciplinirano odigrala skupina starejših ljudi, ki jih je ta gledališki intermezzo gotovo vsestransko obogatil. Ko omenjamo zunanjo podobo predstave, ne moremo mimo skrbno izdelanih kostumov Marije Vidau, ki verno odražajo

notranjih iskanjih, je bilo občutiti, kot da v postavitvi nekaj manjka. Odsotna je tista poglobljena, seveda negledališka razsežnost, ki jo je mogoče najti le ob branju Pahorjevega romana. Zato naj bi bila predstava nujno tudi spodbuda za celostno poznanje Pahorjevega romana, v katerem bo bralec našel tiste delčke mozaika, ki jih dramatisacija razumljivo ni mogla vsebovati. S takšnimi vtisi je verjetno po premieri, v petek, 22. decembra 2006, zapuščal dvorano tržaškega Kulturnega doma marsikateri gledalec. Morda pa v zavesti marsikoga, ki vestno

Foto Kroma

dobo in imenitno dopolnjujejo celoto. Kljub temu da se gledališka uprizoritev nedvomno uvršča med pomembne odrske stvaritve in je bilo vanjo vložena veliko napora in umetniške predanosti in da so v njej najbolj čisti dramski in lirski trenutki, ki nedvomno izdajajo tenkočutno Sosičevo režijsko dušo, ki se najraje zaustavlja ob človeških

spremlja gledališko ustvarjanje, še preživo tli izredno dognana odrska lepljenka na podobno tematiko, drama Medtem Srečka Fišerja v izvedbi SNG Nova Gorica. Petkova premiera je našela razveseljivo številno publiko. Med slednjem je bilo več mladih, ki obiskujejo gledališko šolo. Nekaj se pri le-tej, torej, že obrestuje!

IK

Na štefanovo v goriški stolnici

Tradicionalna božična revija pevskih zborov

Pred kakimi petdesetimi leti je prof. Mirko Filej, napozabni pevovodja, skladatelj in glasbeni organizator, začel božične koncerte v goriški stolnici. Na njih so sprva nastopali združeni zbori iz mesta in s podeželja, nato pa se je uvedla in ohranila današnja oblika. Organizacija je v sedemdesetih letih prevzela takrat ustanovljeno Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica. Božični koncert je vsako leto dan po Božiču in na njem nastopajo pevski zbori in skupine v različnih zasedbah. Letos jih je bilo osem. Prišli so iz najrazličnejših krajev: od Štmarja do Repentabra in izza meje. Za uvodni nagovor je letos organizator naprosil g. Alessija Stasija. Njegove misli so bile primeren uvod v poslušanje božičnih pesmi. Vsak glasbenik, vsak pevec, večkrat tudi skromni poslušalec

se je prej ali slej srečal, včasih kar spopadel, z branjem glasbe iz notnega zapisa. Pred njim je stalo togo notno črtovje: pet ravni, vzporednih, nepremakljivih črt, ena nad drugo. Na začetek je skladatelj vpisal ključ, nato je njegov ustvarjalni zanos med notno črtovje vpletel nešteto znakov, v razgiba-

di naprej ustvarjal in nadaljeval božjo stvaritev. In človek si je sam, v svojem iskanju smisla in spoznanja, včasih nehoti postavil meje. Iskanje luči resnice je nekoč prekoračilo mejo in vtisnilo na belo polo človeške zgodovine senco vezi, senco krivde, senco nemirnega, nepotešljivega iskanja. Notno črtovje človeškega življenja, celotne človeške zgodovine: nekaj togih črt, ena nad drugo, med katerimi lahko prosto zla-

Foto Bumbaca

skončnem ne morejo in ne morejo zabrisati. Kakor vklejeni smo v sosednje rojstva, življenja in smrti, v toga človeška pravila dajanja in vračanja, včasih krivice in maščevanja, krivde in kazni. Bog je ustvaril naravo in ji vdihnil svoj ustvarjalni zanos, da je človek z naravo lahko v svobo-

gamo in zapisujemo skladbo svojega življenja. Toda nekoč je Bog v svojem ustvarjalnem zanosu zapisal v to notno črtovje eno samo noto, morda pričakovano, a dotlej nepoznano, eno samo, novo noto, ki odteje nezadržno zveni in ustvarja znova in znova pesem dobrote v naših srcih. Ko je

Jezus prišel na svet, poročajo evangelisti, se je zasljal vzvišen spev, ubran in nedosegljiv, iz daljave, človeškemu ušesu skoraj nedojemljiv. Bilo je čudovito ravnanje božjega stvarstva, ki je že dolgo prej utihnilo, a je takrat znova zapelo veličastno pesem, tisto večno pesem, ki je v ušesih pastirjev zvenela z besedami: "Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem". Naj nas zvoki božičnih pesmi privedejo v tisto vdušje, naj se glasovi pevcev, pesmi vseh zborov združijo v en sam, ubran glas, hvalnico Boga, ki je postal človek: "Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem". Sledil je nastop sledečih zborov: Moški zbor Mirko Filej (zborovodja) Zdravko Klanjšček), Združeni pevski zbor Repentabor (Loredana Guštin), Moška pevska skupina Akord (Mirko Špacapan), Moški pevski zbor Štmaver (Nadja Kovic), Mešani cerkveni pevski zbor Solkan (Milena Prinčič), Mešani pevski zbor F.B. Sedej (Mirko Ferlan), Mešani pevski zbor Podgora (Mirko Špacapan). Ob instrumentalni spremljavi in pod vodstvom Patricka Quaggiata so kot zadnji nastopili Štandreški glasovi. Spored je obsegal nekaj priredb ljudskih pesmi in vrsto izvirnih skladb slovenskih skladateljev. Med njimi je bilo več primorskih, tudi sodobnih. Ob koncu je bil, kot vsako leto, blagoslov z zahvalno pesmijo. Poslušalci, ki so napolnili stolno cerkev in so ta dan lahko doživeli božično skrivnost v besedi in glasbi, so nastopajoče nagradili z navdušenim ploskanjem.

Kratka

Nativitas-konec božične revije

Zveza italijanskih zborovskih društev USCI prireja vsako leto zborovsko revijo Nativitas, ki v času božičnih praznikov promovira povezovanje zborov različnih narodnosti na območju Alpe Jadrana v znamenju božičnih pevskih tradicij. Prikljubljena revija doživlja vsako leto zelo dober odziv in koncerti so se tudi tokrat zvrstili v vseh pokrajinah naše dežele, v Trentu, v Avstriji in v Sloveniji.

S projekti božičnih skladb so sodelovali tudi razni domači in slovenski zbori: mešani zbor Lipa iz Bazovice, otroški zbor Fran Venturini od Domja, otroški zbor Vesela pomlad z Opčin, otroški zbor Glasbeni ustvarjalci iz Križa, mešani mladinski zbor Trst, ženski zbor Kraški slavček, zbor Obal'ca iz Kopra, saleški akademski zbor iz Velenja. Program osemindesetih koncertov, na katerih je nastopilo preko šestdeset skupin, se je pričel 25. novembra in se je končal v nedeljo z dvema koncertoma na Tržaškem. Zveza slovenskih kulturnih društev je kot članica združenja USCI aktivno pripomogla k organizaciji nekaterih koncertov revije, med katerimi je bilo tudi sklepno, novoletno srečanje v stolnici v Miljah, ki je nastalo s pomočjo Društva Slovencev miljske občine.

"S pesmijo vam želimo" je pevsko voščilo, ki je za miljske občane že tradicija in priložnost prijateljskega srečanja za člane italijanske in slovenske skupnosti, kot je poudarila pred začetkom koncerta predsednica društva Mirna Viola. Ob povezovanju Martina Lissiacha, je tudi program potekal v znamenju izmenjave z nastopom skupin iz Tržaškega in iz Slovenije. Združeni mešani pevski zbor Slovenec - Slavec iz Boršta in Tamburaški ansambel SKD France Prešeren iz Boljunca sta predstavila skupni program tradicionalnih božičnih pesmi. Pod vodstvom Danijela Grbca in Ervina Žerjela so pevci in instrumentalisti oblikovali prijetno točko v milem duhu tega praznika, s priljubljenimi slovenskimi motivi in mednarodnimi klasiki.

Izvežbani pevci okteta Škofije, katerega umetniški vodja je Vladislav Korošec, so potem nadaljevali z izborom nabožnih pesmi, od krenančev polifonije do črnskih duhovnih izrazov. Konec koncerta in revije je pečatila skupna izvedba Gruberjeve Svete noči, v znamenju povezovanja preko meja, o katerem je govorila članica miljskega društva, mag. Luisa Antoni, v svoji priložnostni besedi. Govornica je poudarila, da je namen revije prav združevanje pevskih skupin na širšem območju, da bi vsi pripomogli k rušenju jezikovnih in miselnih pregrad, ki nas omejujejo bolj kot vsaka politična meja. / PAL

PETERLINOVA DVORANA DVD o p. Placidu Corteseju

Pogum molka velikega moža

"**B**olj kot besede je v tem slučaju pomemben molk. Globoko se moramo zamisliti v to, kar je bilo, in moliti za to, kar sta naše mesto in naš prostor utrpela v preteklosti; moliti moramo tudi za vse, ki so utrpeli krivico ne glede na njihovo svetovno nazorsko usmerjenost, veroizpoved in narodnost. Različni jeziki in različne kulture predstavljajo bogastvo le v slučaju, da jih ljudje doživljamo na primeren in složen način. Spomin na preteklost moramo mladim posredovati, sicer ne zato, da bi gnjavil maščevalna čustva, toda zato, da bi nas rotli k spominu, da človek pozverini, ko v njem usahne spoštovanje do sočloveka. Moj poziv gre torej v smeri složnosti in miru. Postopek za beatifikacijo p. Corteseja dobro napreduje, ravno tako dobro napreduje posotpek za beatifikacijo msgr. Jakoba Ukmarja".

Tako je dejal tržaški škof Evgen Ravignani v Peterlinovi dvorani Slovenske prosvete, ko je številno občinstvo še z gnanjem srcom nemo gledalo predse: v taki meri je dokumentarec o življenjski zgodbi p. Placida Corteseja, ki je med drugo svetovno vojno veliko pomagal našim slovenskim in hrvaškim internirancem, Judom in pobeglim zavezniškim vojnim

ujetnikom, pretreslo prisotne, da je bila tišina veliko bolj glasna od besede.

Pogum molka. Tako je naslov dokumentarnemu filmu, ki ga je režiser in scenarist Paolo Damosso posnel za družbo Nova T iz Turina.

Pred predvajanjem filma je režiser Damosso, ki je ob tej priložnosti izdal pri založbi Edizioni Messaggero iz Padove priložnostno knjigo o mučeniku p. Corteseju, pristavil, da je bila to zanj prej življenjska izkušnja kot profesionalna. "P. Cortese ni bil heroj, ki se je odločil pogumno živeti: to je bil mož, ki je sicer hotel preizkusiti razna življenjska pota; življenje samo pa mu je narekovalo drugačne izbire: da je nase prevzel trpljenje drugih, ga sprejel in pomagal potrebnim." Njegovo življenje bi tako res lahko povzeli z besedama, ki jih je režiser izbral za naslov dokumentarca: "Njegova tišina je bila zgovorna; bila je podoba živega Evangelija, ki se je udeležila v dejstvih, ne pa v besedah."

Večer v Peterlinovi dvorani je bil pravi dogodek, katerega se je udeležilo veliko število gostov tako iz Italije kot iz Slovenije in Hrvaške. Kot je uvodoma dejal povezovalček večera, novinar Ivo Jevnikar, ki si je zelo prizadeval za ovrednotenje

lika p. Corteseja, je bil minoritski menih "mučenik, ki je povezoval tri sosedne narode, ki pa so imeli nesrečno preteklost". Ivo Jevnikar je nato poimensko naštel častne goste, ki so s svojo prisotnostjo dodatno ovrednotili novinarsko predstavitev DVD-ja, ki bo do Dneva spomina na holokavst konec januarja dopolnjen še s slo-

vensko in hrvaško različico (za slovensko verzijo bo poskrbel Radijski oder). Poleg tržaškega škofa so bili prisotni GK RS Jože Šušmelj, glavni ravnatelj založbe Messaggero di sant' Antonio Danilo Salezze, Cortesejev življenjepisec p. Apollonio Tottoli, hrvaški minorit p. Ljudevit Maračić, provincial slovenskih minoritov p. Milan Kos in drugi gostje.

Pravzaprav je večer uvedla posebna priloga DVD-ja, ki priča o sklepu prve stopnje na poti beatifikacijskega procesa p. Placida Corteseja. Dogodek je potekal 15. novembra v tržaški Rižarni ob prisotnosti tržaških in padovanskih cerkvenih dostojanstvenikov. Vsebina DVD-ja se razpleta preko številnih sklopov, ki na podlagi natančno zbranih podatkov dočela začrtajo lik p. Corteseja od otroških let na rodnom Cresu do začetnih korakov kot minorit v Padovi, kjer je med drugim urejal časopis Messaggero di sant' Antonio. Zanimivo je režiser vključil

pričevanja oseb (med katerimi gre omeniti Borisa Pahorja in deportirana Ljubomirja Susiča), ki so podobno kot p. Cortese doživeli hudo izkušnjo v SS-ovskem bunkerju na trgu Oberdank. Posebno pozornost je avtor namenil tajni in izredno dobro organizirani mreži pomoči, ki jo je P. Cortese vzpostavil med vojno: ime p. Corteseja je

Foto Kroma

med vojno za marsikoga pomenilo pot do možne svobode. S časom pa je delovanje minoritskega redovnika postalo sumljivo za nacistične oblasti, ki so patra zajele in ga predale kruti usodi. Ta se je za p. Corteseja iztekla v barbarskih prostorih SS-ovske mučilnice v Trstu. Truplo p. Corteseja pa so okupatorske oblasti odvedle v Rižarno, kjer je krematorijska peč izbrišala za patrom vsakršno sled.

Igor Gregori

Na Štefanovo

Božični koncert v Štivanu je lepo doživetje

"**K**o se na Štefanovo odpravljamo v Štivan na koncert božičnih pesmi, grem vedno rada, saj vem, da bom slišala tako stare pesmi, ki me spominjajo na otroštvo, kot neznane, ki jih vsako leto predstavljajo, da se čudim, kje jih vedno znova staknejo," tako približno je trdila neka gospa prijateljica pred novo cerkvijo v Štivanu, ko so se ljudje zbirali na koncertu božičnih pesmi, ki ga na ta dan prirejajo devinski zbori.

Navedene besede se nam zdijo tako posrečena sinteza tega, kar je štivanski božični koncert, da jim ni kaj dodati. Tudi letos so spored oblikovali otroški zbor Ladjica, in sicer v različnih starostnih postavah, ženski zbor Devin, Fantje izpod Grmade in končno združeni zbori, ki so se jim pridružili tudi mnogi poslušalci, ki so bili povabljeni, naj s pevci v prezbiteriju zapojejo ponarodele božične pesmi, in sicer Zupanovo Božji nam je rojen Sin, Belarjevo Glej, zvezdice

božje in še Gruberjevo Sveto noč. Koncert se je začel s pozdravom župnika Gianninija in ljudsko Poslušajte vsi ljudje, ki so jo zapeli vsi otroci zbora Ladjica. Najmlajši pevci Ladjice in skupine DO-MI-SOL so nato samostojno podali Bitenčevo uspavanko Spi, Dete, spi. Večji pevci pa so pod vodstvom Olge Tavčar in ob spremljavi Petre Grassi zapeli še Gašperšičevo priredbo Božični mir prinašamo in ljudsko iz Veneta La notte di Natale. Flavtistki Katarina Budin in Lucija Tavčar sta nato zaigrali znano Pierpontovo pesem Jingle bells. Lepo preselečenje je bila odločitev, da pri Ladjici zberejo tudi srednje in višješolke ter oblikujejo mladinsko skupino, ki je

pod vodstvom Marje Feinig zapela ljudsko Glej, zvezdice božje v Koprivškovi priredbi, Habetovo priredbo božične Tih večer in francosko ljudsko v Stridovi priredbi in z dobrim slovenskim prevodom Na božični dan. Tudi mladinski zbor je na klavir spremljala Petra Grassi, ob njej pa še flavtistka Katarina Budin. Njuno muziciranje je bilo lepa obogatitev petja.

Po več letih so na štivanskem koncertu ponovno nudili božično razmišljanje. Gostja je bila znana radijska urednica in openska kul-

turna delavka Nataša Sosič Fabjan, ki nas je vse izzvala s svojimi besedami in povabila k bolj zavestnemu izražanju hvaležnosti za mnoge milosti, ki so nam dane in na katere je prav, da se ob prazniku Rojstva spomnimo. Lepo je izpostavila tudi misel o pomenu božičnih pesmi, ki jih radi poslušamo in pojemo v cerkvah, po domovih in na koncertih, ker nam približajo čar in ljubezen božjega rojstva. Kako resnične so njene besede, da marsikdo prihaja v cerkev na Božič, da se za trenutek ustavi, prislunne božjemu glasu in se ob jaslicah umiri...

Foto Kroma

Ženski zbor Devin je kljub težavam zaradi bolezni nekaterih pevki, pod vodstvom Hermana Antoniča, podal Chinellatovo Ave Maria, Vrabčovo Sredi tihe polnoči, Jericijevo Pastirci iz spanja in na koncu zanimivo skladbo Gloria in excelsis Deo, očeta beneških Slovencev Ivana Trinka. To skladbo je na orgle spremljala Petra Grassi, medtem ko je prejšnje spremljal sam zborovodja. Naj mi ostali nastopajoči ne zamerijo, če posvetim nekaj več besed Fantom izpod Grmade, ki jih vodi Ivo Kralj in so tudi letos spletni novo vez med sporočilom starodavnih časov in našo dobo. Ko jih človek posluša, se zave, da tudi korenine, osebne, družinske in občestvene veliko pomnijo. Naenkrat ve, da doživljamo božične praznike na določen način, tudi ker smo sinovi ali vnuki ljudi, ki so izoblikovali naše naravno okolje in ustvarili določen duhovni humus, iz katerega živimo. Kako naj bi drugače tako globoko doživeli simboliko voščila, ki so ga ustvarili s Koledo v priredbi Janeza Močnika ali z izpostavitvijo pomena "do-

ma" v prav tako njegovi predelavi ljudske Nocoj je ena lepa noč. Za nas je vsekakor bila posebno doživetje Troštova imenitna predelava primorske ljudske Marija je rožice brala, z zanimivo spremljavo, ki bistveno obogati sicer preprosto, a po svoji simboliki izredno bogato sporočilo pesmi, ki govori o skrivnosti Jezusovega spočetja. Za razumevanje pesmi je bila zelo posrečena recitacija besedila napovedovalke Irene Magliacane, ki je tudi lepo povezovala ves večer. Ljudsko podoživljanje bistva rojstva v revni štalici je zaokrožila Ciganova priredba pesmi Srečna si stalca. Svoj nastop so Fantje, ki jih je spremljala Petra Grassi, zaključili z Vodopivčevo Blažena noč.

Prav res, kdor se na Štefanovo odpravi v Štivan, se proti domu vrača obogaten, lahko pa se poda še v Devin na sedež zborov, kamor redno vabijo po koncertu. Letos smo tako prav tam izvedeli, da se devinski pevci, ki se jim bodo pridružili tudi posamezniki iz drugih sosednjih zborov, pod vodstvom Hermana Antoniča pripravljajo na koncert božičnih pesmi v organizaciji ZCPZ, ki bo 14. januarja v tržaški stolnici. Gotovi smo, da bo tudi to lepo doživetje. V.J.

4. rajonski svet

Staro mesto-Stara mitnica in Sv. Vid-Novo mesto

Po raznih poročilih je predsednik Polacco (AN) opozoril člane rajonskega sveta, da je dobil svetovalsko vprašanje s strani podpisanega (pripomba: tisto sem napisal v italijanski, zato da jo gotovo protokolira tajnik in pa odgovori predsednik), zakaj moja resolucija protokolirana dne 23. novembra 2006 ni bila še na dnevnem redu (ta resolucija je seveda napisana v obeh jezikih, italijanskem in slovenskem). Pripomnil je, da bo seveda kot zahtevano pismeno odgovoril, da je si-

cer že naslovil prošnjo za poglobitev vprašanja na občinsko advokaturu za navodila in pač pripomnil, da je dvom nastal zaradi tega, ker je napisana resolucija tako v italijanskem in, domneva, slovenskem jeziku, kar pa on ne more ne ugotoviti ne razumeti. Na kar ga je Rigotti FI prosil, naj to resolucijo vsaj prebere, da vedo tudi drugi, za kaj gre, kar je predsednik odklonil. Dodal je še, da je z mano že predhodno govoril in ustno utemeljil svoje zadržanje, ki seveda nima nič kaj političnega, am-

pak je čisto upravno-pravno vprašanje, pa je seveda spoštljiv do slovenske manjšine, še več, njen prijatelj je in Igor Švab, moj predhodnik, mu je velik osebni prijatelj (otimo amico).

Odločil sem se, ker je bil predsednik poseg umirjen in skušal pač odgovornost odvrniti od njega, da ne bom posegel v tem trenutku in pač počakal na pismen odgovor predsednika Polacca. Medtem bo občinska Komisija za prozornost naredila svoje delo, ki je o zaščiti tajnika sveta, ker ni hotel niti protokolirati eno drugo svetovalsko vprašanje, napisano v obeh jezikih, obveščena in že začela s prvimi koraki preverjanja. Le-to vprašanje je namenjeno odborniku za javna dela Bandelliju, da bi

me podrobno seznanil s prošnjo, katero je Občina Trst naslovila na Deželo Furlanijo Julijsko krajino, da bi dobila denarna sredstva za popravitev šolskih poslopij. Jasno je, da želim preveriti, če so bile upoštevane tudi šole s slovenskim učnim jezikom, v prvi vrsti šola pri Sv. Ani.

Med sejo me je predsednik Polacco klical k sebi in me vprašal, zakaj je dobil sporočilo od predsednika Komisije za prozornost Tarcisija Barba, da neka moja resolucija ni bila protokolirana, da kaj hoče, saj je bila protokolirana in da naj čaka, kaj bo Občina odgovorila. Pa sem mu odvrnil, da je neprotokoliran ostal drugi dokument in da vsekakor ne more reči, da ne bi bila ta zadeva politična.

Priznam predsedniku rajonskega sveta Polaccu umirjen pristop do

zadeve, kar se resolucije tiče, ki je napisana v obeh jezikih. Jasno je, da se bosta tržaško vodstvo Slovenske skupnosti in moja malenkost prizadevala, da bi slovenski jezik tudi v četrtem rajonskem svetu prišel do tistega dostojanstva in uporabnosti, ki jih uživa v prvem, drugem in tudi sedmem rajonskem svetu, kjer je bil prisoten prevajalec v drugem Illyjevem, prvem Dipiazzovem in vsaj neredno tudi v drugem mandatu. Vesel bi bil, če bi to prizadevanje koristilo vsem rajonskim svetom in približalo slovenščino tisti enakopravnosti, ki ji zakonska določila in mednarodne pogodbe nameenjajo. Jasno pa je tudi, da je to delikaten trenutek, v katerem ugotavljam, da predsednik sledi neki začrtani obstruktivni politiki zavračanja omikanega sožitja, o kateri

smo upali, da je stvar preteklosti, na drugi strani pa zadržanje tudi uslužbenca občinske uprave na teritoriju, ker politično in brez pooblastila filtrira dokumente, ki pridejo na rajonski svet. Izredno hvalen pa sem predsedniku Komisije za prozornost dr. Tarcisiju Barbi, ker se je takoj, ko je bil obveščen o teh nepravilnostih, začel zanimati in torej stvar jemlje resno.

Izkoriščam pa bližajočo se praznike, da se voličem in prijateljem Slovenske skupnosti osebno zahvaljujem in vsem Slovenkam in Slovencem in vsem tržaškim prebivalstvom voščim blagoslovljen Božič in za Novo leto predvsem zdravje in mir.

Svetovalec četrtega rajonskega sveta
Igor P. Merku'

SILVESTROVO Tradicionalni Te deum v stolnici

Na prvem mestu je vedno skrb za družino

Med versko svečanostjo, s katero je škof Evgen Ravignani sklenil pot tržaške Cerkve v letu 2006, je cerkveni dostojanstvenik prikladal pozornost na štiri obveznosti, ki morajo ostati vodilo naše mestne verske skupnosti tudi v novem letu. "Zvesti moramo ostati vodilu, ki nam ga je Sveti duh posredoval med cerkvenim zasedanjem, ki se je zaključil leta 2003", na katerim so izšle smernice škofijskega pastoralnega načrta o poklicu družine; "nadaljevati moramo misijo, za katero nas je Gospod zaprosil v

Keniji". Škof Ravignani, ki je pred nedavnim osebno obiskal misijon, je poudaril, kako načrt dobro napreduje, kako složno je sodelovanje med 'našimi' in domačimi župniki in kako je šolski načrt na licu mesta v polnem teku. Cerkevni dostojanstvenik ni pozabil na potrebo po napredovanju ekumenskega in med verskega dialoga v Trstu. V tej smeri gre poudariti in spodbujati kulturo odprtosti do vseh, "naj bodo to kristjani ali ne, ki pri nas iščejo službo in bivališče". Tesno se s to zadnjo iztočnico veže prizadevanje tržaške Karitas, ki ka-

Foto DPD

pilarno skrbi za revščino in stisko naših prebivalcev in priseljencev. Škof je pri tem dodal pomembne dobrosočne pobude, s katerimi je naša Karitas prisotna v Mostarju in Beogradu. Škof Ravignani ni sicer prezrl zahtevnih vprašanj, ki ga tudi osebno skrbijo, v prvi vrsti vedno večje število razporok, ki drobijo temelje družin. Škof obenem si iz srca želi, da bi trdno izobraževanje pomagalo mladim na njihovi življenjski poti. Pomanjkanje mladih duhovnikov je tudi kočljivo vprašanje, sicer "Gospod nam je v zadnjih časih s tem v zvezi poslal spodbudne znake". Zadnji poziv pa ga je škof Ravignani namenil laikom, ki se morajo čedalje zavzemati za bolj pravično družbo, ne da bi pri tem prezrli temelj vere.

IG

"Knjiga je nastala v dobrem letu in pol po stavi, ki smo jo sklenili štirje mladi prijatelji. Naključje pa je naneslo, da sem v vlogi urednika ostal sam", nam je povedal Peter Verč ob zaključku večera, ki je v petek, 15. decembra, potekal v sedežu barkovljanskega društva in na katerem je bila predstavljena knjiga z naslovom Tik pod Krasom ob morju – mozaik glasov (knjigo so nato predstavili še v Marijinem domu v Rojanu). Publikacijo bi lahko imeli za nekakšno 'naključno' antologijo naključno izbranih zamejskih oseb: "Posamezne like smo izbrali po vzročno nepovezanem ključu. Ni šlo za nikakršen izbor najbolj zaslužnih oseb, temveč za slučajno izbiro ljudi, ki so v meni vzbudili zanimanje ali so se mi porodili v spominu", je dalje obrazložil urednik knjige življenjskih pričevanj Borisa Pahorja, Anite Perič Altherr, Nore Jankovič, Aleksandra Furlana, o Miranu Hrovatnu... in še bi lahko naštevati: omenjeni so bili le prvi na dolgem seznamu. Večer je bil zasnovan na

Nova knjiga / Mozaik glasov

Tik pod Krasom ob morju

podlagi pogovora med urednikom knjige, Petrom Verčem, in kulturno delavko ter publicistko, Vido Valenčič. Na podlagi ključno zastavljenih vprašanj in suvereno odvrnjenih odgovorov bi o knjigi lahko takole zapisali.

V njej so izpostavljene osebe, ki so na svoji življenjski poti med drugim premostile velike osebne težave in izzive: obenem gre za ljudi,

med katerimi je veliko kulturnikov, ki tudi zgolj na podlagi svojih geografskih življenjskih izhodišč so tako ali drugače postali razpoznavni del tržaških Slovencev, tistih, ki so vezani na mesto in svojo okolico bolj kot na Kras. "Včasih se vloga Slovencev v mestu zanemarija in težišče zanimanja preide zgolj na kraško planoto", je bilo med drugim slišati med razgovorom. Verč je pri tem dodatno jasno izpostavil svojo bojazen nad ravnodušnostjo nekaterih 'naših' politikov, ki vdano pristajajo na težnje po neudejanjanju zaščitnega zakona v mestnem središču. Urednik knjige je obudil tu-

di nekatere anekdote, ki so pri snovanju knjige nastajale, in s težavo iskal junake, ki so ga bolj prevzeli kot drugi: z največjo težavo je avtor priznal, da je zapisal spomin na Mirana Hrovatina, ki je zaživel preko besed Miranovega kolege, nemalca RAI Sergia Ferrarija. Za katero pa meni, da mu je najbolj sorodna? Tista o Aleksandru Furlanu. "O najinem razmerju

bi povzel takole: različno misleča sva, a enako čuteča."

"In bi lahko kot zadnje razmislil o skupnem imenovalcu, ki veže posamezne junake med sabo", je še vprašala Vida Valenčič.

"Slovenstvo, svoboda duha oz. svetovljanstvo in sentimentalnost", je jedrnatno odvrnil Peter Verč. Knjigo je založilo društvo Rojanski Krpan, finančno pa so izdajo podprli Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, kulturno odborništvo dežele Furlanije – Julijske krajine, Slovenska prosveta, Zveza slovenskih kulturnih društev, Zadruga kraška banka in bilijard klub Break Point.

Kako pa je urednik izbral sodelavce? "To so osebe, ki sem jih že poznal in katerim sem slepo zaupal. Nekatere so večje nekaterih področij. Branko Lakovič na primer je prispeval zapis o košarkarju Marku Lokarju, Stojan Spetič pa je v svojem prispevku orisal lik Jelke Grbec".

In ker je knjiga "mnogih o mnogih", kot je poudarila Valenčičeva, je dobro zapisati imena posameznih soavtorjev: Poljanka Dolhar, Marjan Kemperle, Branko Lakovič, Rossana Paliaga, Bojan Pavletič, Veronika Sossa, Stojan Spetič in Niko Stokelj.

IG

Foto Kroma

Z izleta Kluba prijateljstva (4)

"Na Dolenjskem je fletno..."

Popoldanski del izleta je bil bolj literarno pobarvan. V avtobusu nam je prof. Vera Puntar naštevila mnoge zaslužne moške, ki so zagledali luč sveta v Ribniškem okraju, dokler nismo prispeli v Velike Lašče, kjer je bil rojen pisatelj Fran Levstik. Pravzaprav je stala njegova rojstna hiša v bližnjih Retjah in tam je na sedanji hiši plošča v Levstikov spomin. Levstik je študiral in služboval v raznih krajih po Avstriji, pokopan pa je v Ljubljani. Tudi v Trstu je delal v knjižnici in predaval v "čitalnici". Takrat je bilo v tržaškem mestu več Slovencev kot v tedanji Ljubljani! "Delo Frana Levstika pomeni za prozo to, kar pomeni delo Franceta Prešerna za slovensko pesništvo", berem v dodatku k najbolj znanemu Levstikovemu delu, povesti o Martinu Krpanu. Kdo od Slovencev je ni bral? Meni je vsakokrat, ko jo preberem, v veliko razvedrilo in osvežitev. Zlasti še izdaja s čudovitimi ilustracijami Toneta Kralja, tudi Dolenjca. Povest je bila prvič tiskana l. 1858. Z njo in z drugimi svojimi deli je hotel dati zgled, kako pisati iz ljudstva za ljudstvo. Kar kmalu nas je avtobus pripeljal v Rašico, do "Trubarjeve domačije". Tam nas je čakal vodnik.

"Trubarjeva domačija" je preurejena v muzej. Obnovljena je bila l. 1986, ob 400-letnici smrti Primoža Trubarja. Zbrali smo se v veliki "spominski sobi". V njej so v s steklom zavarovanih omarah razstavljene Trubarjeve knjige, seveda ne v originalu. Originali so ohranjeni v raznih univerzitetnih in cerkvenih knjižnicah ter muzejih po celi Evropi. Narodna in

to sta bili prvi tiskani slovenski knjigi in prav zaradi njiju je Primož Trubar najbolj cenjen pri nas.

Primož Trubar je bil rojen na tej domačiji l. 1508, a hiša seveda ni ista. V tistih časih so Turki nešteto krat vdrli tudi v Rašico, izropali in požgali hiše in puščali za sabo strah in revščino. Je pa bila Rašica tedaj važen kraj, na križišču med Stično, Trstom, Vipavo, Ljubljano, Reko in Kočevjem. Pripadala je turjaškemu gospodstvu. Prebivalci so bili tlačani. Toda Primožev oče je bil mlinar, tesar in cerkovnik, torej veljak. L. 1520 mu je turjaški grof dal dovoljenje, da je smel Primož

tudi prišel v stik z reformatorji. Študiral je še na Dunaju. L. 1530 ga je škof Bonomo posvetil v duhovnika. Nekaj let kasneje je postal njegov tajnik in slovenski pridigar v Trstu. L. 1542 je postal kanonik in stolni pridigar v Ljubljani. Njegove pridige so bile odlične - a preveč revolucionarne. Zato je l. 1547 moral v izgnanstvo, v Nemčijo. Toda ni pozabil svojih "ljubih Slovencev" - in tako smo po njegovi zaslugi že leta 1550 dobili prvi tiskani knjigi in bili prvič imenovani kot "Slovenci".

Ogledali smo si še mlin in ostalo domačijo ob reki Rašici. Na povratku nas je Ivan Buzečan v avto-

Nekaj izletnikov na dvorišču "Trubarjeve domačije" v Rašici

univerzitetna knjižnica v Ljubljani uni hrani 24 njegovih del. Prvi in edini ohranjeni izvod Katekizma in Abecednika hranijo na Dunaju. Mi smo se znašli v Rašici prav zaradi teh dveh knjig. Kajti

v šole. Šolal se je na Reki in v Salzburgu. Preživel je s petjem. Kot pevec je prišel v Trst, pel v škofijskem zboru in postal osebni strežnik škofa Petra Bonoma. Tu se je Primož dalje izobraževal - a

busu opozoril še na to, da so se prav v tistih krajih bili hudi boji v drugi svetovni vojni in so tudi zaradi tega vredni našega spomina.

/konec
Nada Martelanc

Obvestilo

Novi glas vabi na 10-dnevno potovanje na Kitajsko od 15. do 24. maja letos. Spored potovanja in informacije dobite na upravi Novega glasa v Gorici in na uredništvu v Trstu. Vpišite se čimprej, najkasneje do 15. februarja letos.

Darovi

Župnija Barkovlje prispeva 50,00 evrov za potrebne otroke v Ajdovščini.

Za Novi glas darujeta S.D.Ž. 5,00 in M.G. 5,00 evrov.

Za slovensko Karitas: N.N.

100,00; N.N. 50,00; P.B. 20,00 evrov.

Ob 16. obletnici smrti dragega moža Maksa Šaha daruje Jelka Terčon Šah 50,00 evrov za cerkev v Mavhinjah, 25,00 za slovenske misijonarje in 25,00 za Marijin dom v Rojanu.

Za rojanski Marijin dom daruje Regina Durcik 20,00 evrov.

Za rojanski cerkveni zbor daruje Marija Udovič 100,00 evrov.

Ob stoletnici rojstva in 63. obletnici smrti nepozabnega očeta Štefana Slama daruje Magda 500,00 evrov za ustanovo Zdravniki brez meja.

Ob 10. obletnici smrti drage mame Marije Glavič - Slama daruje Magda 700,00 evrov za lačne otroke po svetu (pater E. Saksida).

DOM JAKOBA UKMARJA in ZCPZ - TRST

vabita na

KONCERT BOŽIČNIH PESMI ZDRUŽENEGA ZBORA IZ BRD,

ki ga vodi Aleksander Sluga

v soboto, 13. januarja 2007, ob 19.30
v župni cerkvi sv. Lovrenca v Škdenju

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST

ZORI NOČ VESELA

Stare in nove božične pesmi

stolnica sv. Justa v Trstu

v nedeljo, 14. januarja 2007, ob 16. uri

Spored izvajajo: tenorist Aleš Petaros, baritonist Aldo Žerjal, Zdrženi zbor prosvetnih in cerkvenih pevcev iz devinske dekanije, organist Andrej Pegan, zborovodja Herman Antonič

Revija za vzgojo in izobraževanje Škrat

Praznična številka

Tudi zadnjo številko Škrata v letu 2006 odpira rubrika o nekdanji jugoslovanski književnosti, za katero skrbi Zora Tavčar in je namenjena srbskemu pisatelju Danilu Kišu (1935-1989) oz. odlomkom iz njegovega romana Vrt, pepel. Ista avtorica v prispevku na temo ljubezenske korespondence predstavlja nesrečno ljubezen iz začetka 12. stoletja med Abelardom in Heloizo. Prof. Dirmira Fabjan Bajc pa ponuja bralcem dragocen jezikovni kotiček in jezikovni kviz.

V prepišu radijskih oddaj o slovenskih slikarjih, ki jih je sredi sedemdesetih let na valovih Radia Trst A vodil prof. Josip Tavčar, nam Milko Bambič, Avgust Černigoj in Robert Hlavaty razkrivajo osebnost in umetniško pot Vena Piloni (1896-1970).

Zanimivosti o delovanju Narodnega muzeja v prvih desetletjih njegovega obstoja in o pomembnem poslanstvu, ki ga je in ga še danes odigrava osrednja slovenska muzejska ustanova "v varovanju, ohranjanju, preučevanju in predstavljanju slovenske kulturne dediščine" posreduje arheolog Tomaž Nabergoj. Ob petnajstem rojstnem dnevu slovenske države pa so lani poleti postavili razstavo Slovenski jezik: identiteta in simbol. Doktorica zgodovine in svetnica Narodnega muzeja, Maja Žvanut je obširno tematiko zgodovine slovenskega naroda razdelila v štiri obdobja, ki se zaključujejo s pomembnimi spomeniki slovenskega jezika (Bržijski spomeniki, Trubarjev katekizem in abecednik, Prešernove Poezije in Ustava Republike Slove-

nije). O razmerah v Etnografskem muzeju in o prostorskih spremembah v njem iz prve roke poroča etnologinja Tanja Tomažič.

Dolg seznam razstavljavcev, ki so predstavili svoja dela v prostorih galerije Milko Bambič, šteje odslej tudi mladega, a že uveljavljenega tržaškega ustvarjalca, Štefana Turka. Na slavnostni otvoritvi, 9. novembra, je avtorja predstavila umetnostna kritičarka Nives Marvin, ki je njegove najnovejše stvaritve preimenovala v Meditativnost modrih podob in o njih dejala, da so "najbolj avtentični in veristični odsevi avtorjeve intime".

Jelka Cvelbar se tokrat obrača na bralce s tremi razmišljanji. V prvem se sprašuje od kod neprizadetost, hladnost in nezaupanje do sočloveka, v drugem pa o hrupu, ki ga proizvaja moderni človek in posebej o petardah in prazničnem obdobju. Nazadnje opozarja na spreminjanje vsebine in pomena Božiča v postmoderni družbi, ki stremi po "nekem kulturnem relativizmu".

Da so se učenci osnovnih šol Elvira Vatovec iz Prade in Pier Paolo Vergerio II Vecchio iz Kopra ter dijaki srednjih šol Muzio de Tomasini iz Opčin in Ivan Cankar iz Trsta udeležili projekta evropskega programa Phare z naslovom Mladi v medkulturnem položaju, nas seznanja Valerija Gašperšič. Vesna Vojvoda pa v svojem članku opisuje dan odprtih vrat na OŠ Elvira Vatovec v Pradi.

Posebna stran je še posvečena slovenskemu tolarju, ki ga je ob prehodu v novo leto zamenjal evro.

AL

Božični koncert v Sv. Križu

Slomškovo društvo iz Sv. Križa pri Trstu je priredilo v nedeljo, 7. januarja 2007, božični koncert v župnijski cerkvi. Pela je vokalna skupina Cantate Domino iz Kočevja. Nastopili so kot zbor, kot solisti s spremljavo orgel in kot kvartet. Spremljava je bila deloma na orgle, deloma na citre. Več pesmi so peli a cappella. Slišali smo več starih božičnih pesmi, igrane na citre, kot instrumentalno glasbo. Udeležba je bila lepa, kljub temu da je bil istočasno koncert na Proseku in v Nabrežini. Nastopajoči so pokazali svoje velike sposobnosti in vsi poslušalci so bili zelo navdušeni.

In memoriam

Franjo Batagelj

Nenadno, hitro, prehitro nas je zapustil Franjo Batagelj, v polnem življenjskem in delovnem ritmu je omahnil naš predsednik Društva za negovanje rodoljubnih tradicij TIGR Primorske.

Na čelo Društva TIGR smo ga postavili 26. novembra 2000 na 6. občnem zboru v Ajdovščini in glej prav v Ajdovščini v četrtek, 14. decembra, smo se od njega poslovljali na žalni seji Upravnega odbora, preden smo ga položili v njegovo ljubljeno, domačo zemljo v Dobravljah. Društvo si je prav v teh letih pridobilo jasen in velik ugled v domovini, saj smo bili dejavni po vsej Sloveniji, povsod so spoznali to dejavnost kot pravo domoljubno organizacijo brez madežev in brez postranskih interesov. Ni mu bilo dano, da bi zaužil zadovoljstvo otvoritve Spomenika braniteljem slovenske zemlja na Cerju, tega nacionalnega simbola, za katerega je izgoroval.

On si je namreč vneto prizade-

val, da bi bil spomenik na Cerju končan do tega leta, ko bomo praznovali 60. obletnico priključitve Primorske k matični domovini. To bi bila namreč priložnost za množično

druženje vseh Primorcev in njihovih prijateljev. Takrat bomo obudili spomin na padle slovenske fante in borce v vojnih vihrav prejšnjega stoletja

na Primorskem.

Upal je tudi, da bo prav ta spomenik dosegel pomiritev nek-daj sprtih strani rojakov, da bi ob tem spomeniku razumeli, da je sloga najvažnejša za narodni obstoj.

Rekel nam je: "Društvo si ne želi se ukvarjati z dnevno ali strankarsko politiko, vendar se bomo morali oglašati v zadevah naroda in naših manjšin, ker smatramo, da nam je to dolžnost". Držal se je osnovnega programa Društva, primorski odpor sovražnemu tujcu se je začel v dvajsetih letih prejšnjega stoletja in je bil logična predhodnica narodnoosvobodilnega boja. O dilemah današnjega časa, povezanih s TIGR-om, smo veliko govorili v našem društvu. Tako je on vedno pisal in govoril, da je narodnoosvobodilni boj logično nadaljevanje protifašističnega tigrovskega upora. Poj ti grovcev proti fašizmu je bil prvi in edini upor v tedanji Evropi, saj je primorskim Slovencem grozil etnični rododomor.

Bili so nekateri poskusi zamolčanja zgodovinske vloge TIGR-a. Danes so resni poskusi kako razvrednotiti zgodovinsko vlogo narodnoosvobodil-

nega boja in povzdigniti neko drugo zgodovino.

Prej so nekateri dajali prednost narodnoosvobodilnemu boju, zdaj nekateri drugi dajejo prednost TIGR-u. Ko je bil z nami, smo skupaj rekli, da Primorci ne poznamo in ne priznavamo nobene od teh prednosti. Poznamo le skupni in vsesplošni odpor proti potujočevalnemu fašizmu okupatorja našega ozemlja v obeh obdobjih navedene zgodovine. V njem so sodelovali prav vsi naši ljudje od komunistov do duhovnikov. Primorci smo stopili v samostojno državo Slovenijo čisti, neobremenjeni in neomadeževani. Vsakomur lahko pogledamo v oči brez sramu in kesanja. Na vse strani sejemo in gojimo prijateljstvo in dobro voljo.

Franjo Batagelj je za Društvo TIGR opravil, v skoraj sedmih letih, veliko delo. Težko ga bo nadomestiti. Za to delo je porabil svoj dragoceni čas in denar. Vse to je odtegnil svoji družini. Žena Venčka in njegovi trije pridni otroci so ga razumeli in tudi bili ponosni na njegovo delo. Najbolj ga bo pogrešal vnuček Primož, ki ga je Franjo imel nadvse rad in mu je z veliko ljubeznijo posvečal svoj skromni prosti čas. Lepo je vzgojil svoje otroke, ki dosegajo lepe uspehe na raznih področjih.

Vselej, ko se bomo ozrli na spomenik na Cerju, se bomo spomnili na Franja. Z njim bo večno živel.

Slava njegovemu spominu!

Upravni odbor
Društva TIGR Primorske

In memoriam

Odšel je Egon Kraus

V noči z nedelje na ponedeljek je iznenada umrl znani slovenski gospodarstvenik, kulturni in politični delavec, predvsem pa organizator Kraške ohceti, Egon Kraus. Minulo poletje je pokojni Egon Kraus dopolnil osemdeset let, že več časa pa se je boril z boleznijo. Rodil se je v Mariboru, od koder je prišel preko Ljubljane živet z družino na Opčine, med vojno je okusil grozoto taborišča Dachau, po vojni pa se je takoj vključil v življenje slovenske narodne skupnosti na Tržaškem. Bil je novinar pri Primorskem dnevniku, že zelo

mlad pa se je začel ukvarjati s turizmom, najprej kot organizator izletov Primorskega dnevnika, kasneje pa se je ta njegovo ljubezen do potovanja spremenila v danes eno najbolj solidnih turističnih agencij v Trstu, ki jo poznamo pod imenom Aurora. Vedno je bil aktiven na kulturnem, športnem in gospodarskem področju v okviru slovenske levice v Trstu. Veliko časa je vložil v zagon športnega društva Polet z Opčin, prav gotovo pa ima prav pokojni

Egon Kraus največje zasluge, da je današnja Kraška ohceta tako ugledna prireditelja, ki jo poznajo daleč naokrog. S Kraško hišo pa je trajno ovrednotil kraškega človeka. Bil je predsednik upravnega sveta Založništva tržaškega tiska in tudi Tržaške kreditne banke, kjer je na lastni koži okusil, kaj pomeni biti izdan od sodelavcev.

Soprogi Irmu, hčerki Miri in sinu Ediju z družinama izražamo v imenu naših bralcev in našem iskreno sožalje ob izgubi za vso našo slovensko skupnost v Italiji zelo pomembnega moža!

Foto Kroma

Prejeli smo

Ob IX. korpusu

Veseli me, da je g. mag. Lado Ambrožič prebral moj prispevek v NG 14. decembra lani. Pri zgodovini NOB-ja smo velikokrat v zadregi, ko pišemo o datumih. V šoli smo izvedeli, da je bil IX. korpus ustanovljen 13. decembra 1943. Možno je, da ni pravi datum. Prav tako smo bili navajeni, da kjerkoli je bil navzoč general Novljan, smo ga imenovali: "Tovariš general IX. korpusa." Čeprav je že avgusta 1944 zapustil IX. korpus, je ostal v zgodovini NOB-ja kot general IX. korpusa, zato v spominih živi pri vsem dobrem kot tudi manj dobrem, kar spremlja zgodovino IX. korpusa. Mimo tega se pač ne da. Primerjava g. generala Lada Ambrožiča - Novljana s Kocbekom in generalom Maistrom je bila objavljena v tisku, čeprav g. magister Lado Ambrožič pravi, da zlasti Kocbeka ne želi primerjati. Primerjali so ju drugi. Vendar Kocbek je bil čisto nekaj drugega kot general Novljan. Četudi gospod magister Lado Ambrožič želi poudariti, da sta njuni usodi "... skoraj v vseh pogledih, posebej pa še v sočasnosti, na moč podobni", bi se to tako težko reklo. Edvard Kocbek nam je v pogovoru velikokrat (!) odkrito rekel: "Marsičesa nisem vedel, kar danes vem o NOB-ju, zato sem tudi zgrožen nad stvarmi, ko jih slišim!" Takega stavka vsaj jaz nisem nikjer zasledil pri tistih, ki so poveljevali IX. korpusu. Kocbek ni bil vojaški poveljnik, g. general Novljan pa je bil!

Ko je g. general Novljan odšel iz IX. korpusa v glavni štab NOB in PO Slovenije v avgustu 1944, je še vedno sodeloval pri določenih odločitvah skupaj z glavnim štabom NOB-ja in po teh odločitvah

ali celo ukazih so se ravnavali tudi v IX. korpusu. To so dejstva in tega se ne da zanikati! Borci, ki so v polpreteklem času tiho in plaho slučajno kaj izšepetali, saj javno se itak še danes marsikdo ne upa spregovoriti o tem, so znali povedati marsikatero pikro na račun vodstva (!) in poveljevanja (!) v IX. korpusu.

Vsi vemo, da vojna je in ostane vojna. Tako je bilo in bo! Neko obžalovanje kot tudi priznanje napak, ki so bile tako ali drugače storjene pri IX. korpusu, mogoče tudi "po pomoti", pa bi le pričakovali od kogar koli že! Ker pa tega ni, zlasti po krivdi tistih, ki trmasto vztrajajo pri svojem; zgodovina NOB-ja blede in neizbežno tone v ropotarnico zgodovine ...

Pa še pripis: "Oj Doberdob, slovenskih fantov grob", tako je nameril naslovil razmišljanje gospod Janko Mlakar v zadnji lanski decembrski številki NG. Rad bi mu povedal, da v Solkan, kot prebivalec tega častitega naselja, bom redno prihajal po ulici IX. korpusa, z grenkobo v srcu! Tudi Trnovski gozd, kot Banjški planoto sem prevdral po dolgem in po čez, in to kot mulc, skupaj z davno že pokojnim partizanom in sem tedaj marsikaj izvedel, kar bi bilo bolje, da ne bi! Trnovo mi je dobro poznano in na gričku, kjer je spomenik, sem bil že v tistih časih, ko tega še ni bilo. Tudi na tem spomeniku SO IMENA, KI NE BODO NIKOLI SPREGOVORILA !/!, so pa nam vsem v takšen ali drugačen opomin ... Istočasno vam priporočam, da si preberete zapis "Neprimerne primerjave" v Demokraciji štev. 51/XI z dne 21. decembra 2006 na strani 64.

Ambrož Kodolja

JURIJ PALJK

NAŠE ZGODBE

Novega leta dan je za nami, silvestrski večer tudi, voščili smo si veliko dobrega, praznikov ni več, na misel mi pride pesnik, ki je nekoč zapisal, da življenje ni praznik, ampak je delovni dan.

Vse stvari so bile že napisane, že narejene, se človeku zazdi, pa vendar ni tako, saj je naše življenje lepo in enkratno zato, ker smo sami enkratni, edinstveni in neponovljivi. Vsak človek je različen, enkratni in zato je vsako življenje različno, vsak človek edinstven, vsako človeško življenje po svoje neponovljivo. V tem je čar življenja in v tem je tudi čar praznikov, ki so sicer res vsi drug drugemu podobni, pa vendar enkratni, zgodijo se nam samo enkrat in nikdar več.

Letos sem za silvestrovo šel z ženo na obisk k sestri Jožici v bližnji Šempeter, še prej sva peljala starejšo hčerko na zabavo v mogočno Sancinovo vilo v Gorici, kjer sta odvetnikova sinova David in Luka priredila vsakoletno silvestrovanje za ves goriški klasični licej Primož Trubar in še za nekatere druge prijatelje. Ideja, da brata povabita ves licej na zabavo domov, mi je bila všeč, odvetnik Samo in njegova žena zdravnica Katja pa sta bila kot prijatelja garancija, da so bili naši otroci na varnem, med njimi tudi moja hčerka Ivana, ki je šla prvič sama nekam silvestrovat. To mi je dalo misliti, da je leto spet okrog, da sem starejši, pa če to hočem ali ne. Z ženo Adriano sva pred odhodom v Slovenijo peljala najmlajša dva otroka k njenim staršem, ki so bili veseli mlade družine za silvestrski večer, hčerka Tina in sin Luka namreč nista hotela z nama, rekla sta, da bosta "z nonoti, da ne bodo sami doma". Ne vem, kdo je bil bolj vesel, ali nonoti ali Luka in Tina.

Pri sestri smo se dobili še z drugo sestro Florijano in imeli skromno večerjo, nakar smo se pogovarjali o časih, ki jih več ni, kot vedno, ko se ob praznikih dobimo in se zberemo za praznično mizo. Občutek imam, da smo vsi, ki smo zrasi v pomanjkanju, za vse večne čase ranjeni, a po svoje od življenja v skromnih razmerah tudi nagajeni, saj danes vemo, kaj je pomaranča na mizi in kaj pomeni topel dom, ki se nam zdi bogastvo, drugim pa le gola danost.

Minili so časi, ko sem lahko ponočeval do jutranjih ur in se mi to dan kasneje ni poznalo, zato sem ob enajstih in pol na silvestrski večer pri sestri spil močno kavo, voščili smo si in z ženo sva se tik pred polnočjo zapeljala do Nove Gorice, kjer je bilo silvestrovanje na prostem. Takoj, ko sem videl prosto parkirno mesto, za katerega bi čez dan dobil mastno globo, a sem vedel, da mi je zanj na silvestrski večer ne bodo dali, sem parkirnil avto in z Adriano sva se praznično oblečena potopila v več kot petnajst tisočglavo množico, v kateri je bilo izjemno malo slovenskih ljudi iz Gorice, Trsta in okolice, kar je zelo slabo, saj bi lahko prisostvovali lepemu slovenskemu silvestrovanju na prostem, ki ga pri nas ni.

S prijateljema Eriko Jazbar in njenim možem Markom Vogričem smo se dobili ob polnočji pod odrom, na katerem je prej pela Helena Blagne, nato nam je voščil župan Mirko Brulc, s katerim smo takoj po polnočji tudi pokramljali in si še enkrat voščili. Z gospo sta bila vidno vesela naše prisotnosti na čudovitem prazniku.

"Ne morem verjeti!" je rekel Marko, ko je moja žena potegnila na dan steklenico penine, slovite Bakarske vodice, isto, ki smo jo bi-

li skupaj kupili julija meseca lani, da bi jo v Istri spili na moj 49. rojstni dan, a so potem vreme, okolje, predvsem pa otroci poskrbeli, da je takrat nismo mogli spiti.

"Meni so všeč take zgodbe!" je rekla Erika, ko smo nazdravili, s seboj sva z ženo prinesla tudi kozarce.

"Ja, so edine, ki nekaj povedo," sem dodal.

Gledali smo fantastični ognjemet, Marko je potegnil na dan cigare in čutili smo plapolanje množice pod Sveto Goro.

"Gremo poslušat Perota!" je bolj vrgla v noč kot vprašala Erika.

"Saj smo zato tu, ne!" je rekla Adriana, ki ji je Pero Lovšin tudi všeč.

In smo se dobro uro zibali tik pod odrom, na katerem je Pero zapel veliko večino svojih hitov, španski borci pa so zares pošteno in prepričljivo žagali, da sem sam imel občutek, kot da imam sedemdeset. Dober rock, ki seveda z italijansko skupino Pooh nima ničesar skupnega.

Najbrž je v tem problem.

V mislih imam seveda naše ljudi iz zamejstva, ki se v Sloveniji ne počutijo doma, še posebej mladi ne, ker ne živijo slovenske pop kulture kot del lastne identitete. Ja, skupina Pooh zares nima ničesar skupnega s Perotovo skladbo Slovenija gre naprej, ob kateri sva se z Adriano poslovila od Erike in Marka in odšla proti avtu.

Adriana je prepevala: "Glej, glej, Slovenija gre naprej!", ko sem v avtu prebral sms sporočilo prijatelja Andreja Malničica, s katerim se v množici nismo našli.

Škoda, bilo pa mi je lepo, ko je zapisal, da je doma pri mami, samo dvesto metrov stran od dogajanja.

"Kako ne morejo razumeti, da je tu življenje in ga v Gorici ni?" me je vprašala Adriana, ko sem mimo tesno zaprtega mejnega prehoda na Erjavčevi-Škabrijelovi ulici zapeljal čez Kostanjevico proti Rožni Dolini.

"Nočejo razumeti, nekateri nočejo, drugi pa ne zmorejo!" sem bolj sebi povedal kot njej, ko sva zapeljala na porazno prazen Travniki, takoj po eni je bilo, ena sama velika žalost, kaj šele praznik za Novo leto!

Ivana naju je čakala na Placuti, bila je nekam čudno tiha, zamišljena.

Doživela je svoj prvi silvestrski večer s svojimi vrstniki. Brez staršev, ki ne razumeva več ničesar, ali skoraj.

Nekaterim na silvestrovanju je bilo od veselja slabo in to ji ni bilo všeč.

Namuznil sem se v šipo in noč pred seboj: "In tebi ni bilo slabo?"

"Ne, meni ne, jaz nisem niti pokusila vodke!"

Državni svet sprejel ugovor zoper zakon o verski svobodi

Evro bo prispeval tudi k večji prepoznavnosti Slovenije

Proslavljanje božičnih in novoletnih praznikov je bilo v Sloveniji bolj veličastno in hrupno v primerjavi z veseljem in vrvežem v prejšnjih obdobjih. To zato, ker smo s praznikom dneva samostojnosti in enotnosti, 26. decembra, zaznamovali tudi šestnajsto obletnico plebiscita o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije, s katerim so se Slovenci izrekli za svojo novo državo. Samo trenutek po koncu leta 2006 je Slovenija uvedla evro kot svojo novo denarno enoto, kar je bilo dejanje zgodovinskega pomena. Z novim denarjem smo potrdili svojo narodno in evropsko istovetnost in si zagotovili nove možnosti in pogoje za nadaljnji napredek slovenske družbe in države. Zamenjava tolarjev v evre je potekala hitro in brez večjih napak in zastojev, po načelu t.i. hitrega poka. S slednjim označujejo hitro zamenjavo valut, ki traja kvečjemu kakšno minuto.

Lzkušnje iz lanskega leta pa potrjujejo, da se v Sloveniji ohranjajo sile in usledine iz preteklosti, ki so preprečevale svobodo, demokracijo in pluralnost v družbi. Etnolog Damjan J. Ovsec meni, "da se Slovenci ne znamo več veseliti. Smo narod nergačev. Ne vem, zakaj se je to zgodilo in kako. Ljudem je socializem vzel

veselje, vse je postalo prepovedano in odrinjeno na rob. Včasih so si ženske in moški ob božičnih in novoletnih praznikih nadelili klobuk, ki je po vojni veljal za buržujsko pokrivalo. Ker je oblast zagrozila, da meščanskih navad ne bo gojila, je tudi ljudi postalo strah. Znano promenado v Ljubljani so prepovedali, ob vnovični uvedbi pa zanjo ni bilo več zanimanja. Toda verski prazniki, zlasti velikonočni in božični, niso izumrli. Tudi tisti posamezniki, ki niso verni, so namreč zapisani stari in dolgi tradiciji verskih praznikov, ki jih spominja na mladost, zato se tradicija praznikov, velike noči, božiča in novega leta tudi ohranja."

Novo leto je po nekaterih napovedih okoli 80% prebivalcev pričakalo doma. Na drugem mestu je s 6% preživljanje novega leta s prijatelji. Preostali so se udeležili zabav, bili v naravnih zdraviliščih ali pa se udeležili krajših potovanj v razne evropske ali oddaljene eksotične dežele. Neugodno so presenetili člani državnega sveta, to je drugega doma slovenskega parlamenta, ki so na zadnjem zasedanju v lanskem letu sprejeli ugovor, to je t.i. veto, zoper zakon o verski svobodi, ki ga je sprejel Državni zbor. Po mnenju nekaterih svetnikov drugega do-

ma parlamenta omenjeni zakon krši ustavna določila o verskih skupnostih v Sloveniji, z njim pa naj bi rimsko-katoliški cerkvi dajali več pravic kot drugim veroizpovedim. Ljubljanski pomožni škof dr. Anton Jamnik je v mesečniku Ampak zapisal, "da Cerkev ne želi privilegijev, ne želi ničesar zase, ampak samo to, da se temeljni status Cerkve reši in da se prizna njen prispevek na mnogih področjih. Ne nazadnje gre za to, da Cerkev prispeva k skupnemu dobremu." Vodja poslanske skupine Nove Slovenije, katoliške in ljudske stranke, Alojz Sok, pa je v mariborskem časniku Večer menil tudi naslednje: "Nesporno je, da država financira mnoge nevladne organizacije z različnih področij. Duhovnikom, ki poleg pastoralnega dela s prostovoljnimi zbiranjem prispevkov obnavljajo in vzdržujejo kulturno dediščino, pa naj ne bi bila dana pravica do socialnih prispevkov od države. Žal vsakič, ko se v zakonodajnem postopku pojavi zakon, ki bi pomenil normalizacijo do sedaj nenormalnih rešitev v razmerju med cerkvijo in državo, kot je zakon o verski svobodi, slovenska levica dobesedno zno-ri."

Po sprejemu ugovora v državnem svetu bo moral zakon o verski svobodi ponovno obravna-

ti in ga sprejeti Državni zbor.

Slovenija si prizadeva doseči zahodni Evropi primerljivo blaginjo

V Sloveniji novo leto 2007 začenjajo z mnogimi načrti, projekti in pričakovanji. Letos naj bi bile v skladu s t.i. schengenskimi sporazumi odpravljene meje med članicami EU, torej tudi meje Slovenije z Avstrijo, Italijo in Madžarsko. Vsi deli slovenskega naroda se bomo torej združili v eno skupnost pod okriljem združene Evrope. Prav tako bomo v letu 2007 izvolili novega predsednika države, izvedene pa bodo tudi spremembe v sestavi ustavnega sodišča. Slovenija bo na Kosovo poslala bataljon vojske s 500 možmi, kar bo doslej slovenski največji prispevek k mirovnim prizadevanjem v omenjeni pokrajini. Premier Janez Janša je v novoletni poslanici zapisal, "da je Slovenija sedaj že razvita evropska država. Eno največjih pričakovanj ob osamosvojitvi države je bilo doseči zahodni Evropi primerljivo raven življenjskega standarda. Ob dobrih gospodarskih rezultatih v zadnjem času je to uresničljiv cilj." Iz bogate kronike dogodkov ob prehodu starega v novo leto še naslednja vest: V četrtek, 28. decembra 2006, je začela obratovati vzpenjača na Ljubljanski grad. Kabina sprejme do 33 potnikov, v eni uri pa lahko prepelje do 500 oseb. Vožnja s Krekovega trga na grad traja eno minuto. Do 9. januarja letos je vzpenjača obratovala brezplačno.

Marijan Drobež

Kratke

Nove olajšave za prehajanje slovensko-italijanske meje

Kmalu po novem letu 2007 bodo začele veljati nove olajšave in druge ugodnosti za prehajanje državne meje med Slovenijo in Italijo. Ustrezne sporazume so dosegli na nedavnem zasedanju Stalne mešane slovensko-italijanske komisije za izvajanje Videmskega sporazuma o maloobmejnem potniškem prometu med državama. Zasedanje je bilo v Trstu.

Po novem bo prehajanje meje čez prehode Miren (Merna), Hum (San Floriano), Plešivo (Plessiva) in Socerb (San Servolo), poleg s prepustnicami kot doslej mogoče še s potnimi listi ali z osebnimi izkaznicami. Ugodnosti bodo veljale za slovenske in italijanske državljane ter tudi za potnike iz drugih držav članic EU, iz držav članic Evropskega gospodarskega prostora ter državljanov Švicarske konfederacije. Ponekod so podaljšali urnike, dovoljene za prehod meje. Dogovorjeno je podaljšanje obratovalnega časa na mejnih prehodih Gorjansko in Neblo.

Režim prehajanja meje se torej čedalje bolj sprošča in poenostavlja. Slovenija in Italija sta se tudi sporazumeli o poenostavljanju prehajanja meje na dvanajstih vrhovih oz. pogorjih. Med temi sta tudi Sabotin in Kostanjevica nad Novo Gorico. Tam bodo lahko ponovno imeli maše in procesije, ki se jih bodo lahko udeleževali tudi verniki iz Gorice. Obnovili bodo torej tradicijo, ki je trajala več stoletij, po drugi svetovni vojni pa so jo iz političnih razlogov prekinili.

Problemov v zvezi z državno mejo med Slovenijo in Italijo pa ne bo več po odpravi te politične ločnice proti koncu leta 2007, v skladu s shengenskim sporazumom o ukinitvi meja med državami članicami EU.

SNG Nova Gorica bo v prihodnjih petih letih vodil Mojmir Konič

Znano je ime novega direktorja Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, ki bo na direktorskem mestu zamenjal dosedanjega prvega moža Sergija Pelhana. "Ministrstvo za kulturo je te dni izdalo

odločbo o imenovanju novega direktorja javnega zavoda SNG Nova Gorica, in sicer je imenovan gospod Mojmir Konič," so v skopem sporočilu za STA zapisali na ministrstvu. Konič bo petletni mandat začel 13. februarja, so še dodali.

O ministri izbiri očitno še niso obveščeni v novogoriškem gledališču. Na današnji novinarski konferenci ob tretji premieri sezone, predstavi Prihodnje, odhodnje, je Pelhan opozoril, da minister za kulturo Vasko Simoniti še ni imenoval njegovega naslednika, čeprav naj bi to storil že v začetku decembra. Pelhan se bo namreč februarja upokojil.

Kot je znano, so na razpis za novega direktorja SNG Nova Gorica prispelo tri prijave, a sta pogoje izpolnjevala le dosedanja umetniški vodja gledališča Primož Bebler in tajnik občine Brda Konič, sicer po izobrazbi univerzitetni diplomirani snemalec ter nekdanji direktor Viba filma in Regijske razvojne agencije severne Primorske.

Simoniti se je nato novembra odločil za direktorja predlagati slednjega, kar je presenetilo mnoge na Goriškem. Kljub nekaterim pomislekom sta svet gledališča in strokovni svet zavoda h Koničevi kandidaturi podala pozitivni mnenji, medtem ko bo novogoriški mestni svet o tem odločal na sredini seji, so za STA povedali na mestni občini Nova Gorica. Mnenja obeh svetov in lokalne skupnosti so za ministra neobvezujoča.

Sicer pa je Konič ob predstavitvi kandidature strokovnemu svetu gledališča zagotovil, da ne namerava posegati v programsko shemo gledališča, saj naj bi deloval predvsem na poslovnem področju. Na mesto umetniškega vodje gledališča namerava ponovno imenovati Beblerja, ta pa je že pred časom za STA potrdil, da bo ponujeno mesto sprejel.

Bogat in doživet Gregorčičev večer v Dekanih

V nedeljo, 17.12.2006, so ljubitelji Gregorčičeve poezije iz Dekanov pričarali lep, bogat in doživet večer, ki je navdušil številno občinstvo, ki se je zbralo v veliki dvorani Kulturnega doma.

Slavnostni govornik Jurij Paljki, pesnik, pisatelj in odgovorni urednik zamejskega tednika Novi glas, je v svojem poglobljenem in občutenem prispevku osvetlil življenje, delo in lik tega velikega pesnika, ki je postal priljubljeni simbol Primorske in njene prestane Kalvarije. To duhovno zlitje pesnika in njegovega ljudstva je bilo tako močno, da je vrsta Gregorčičevih pesmi ponarodela, da so številne doživele uglasbitev in da se nekatere danes berejo skoraj kot molitev. Slavnostnemu govoru je v režiji ge. Darinke Ferluga, ki je pripravila tudi scenarij, sledil recital »Mojo srčno kri škropite«, ki je prisotnim postregel z biseri Gregorčičeve poezije v obliki žive besede, s petjem in glasbenimi vložki. V njem so sodelovali domača recitatorska skupina, moški kvartet, mladinski sekstet, mladinski pevski zbor OŠ Dekani in mlada flavtistka Eva Mittendorfer, ki je s svojim instrumentom domiselno in tankočutno povezovala celotni recital. Večer so zaključili mandolinisti »Serenate« italijanske skupnosti iz Pirana z venčkom poskočnih ljudskih pesmi.

Ob tej priložnosti so gostitelji pripravili tudi priložnostno Gregorčičevo razstavo.

Prireditve so omogočili MO Koper, KS Dekani, OŠ Dekani, TD Dekani, JSKD OI Koper in VinaKoper d.o.o. / Milan Gregorič

M.

Ustanovitvena seja Mestnega sveta Mestne občine Nova Gorica

Občino upravlja koalicija socialnih demokratov in SDS

Na ustanovitveni seji Mestnega sveta Mestne občine Nova Gorica je župan (prejšnji in sedanj) Mirko Brulc sporočil, "da je zmagovita stranka Socialni demokrati zasnovala koalicijo, ki si bo prizadevala za skupen blagor vseh občanov." Sestavljali jo bodo svetnice oz. svetniki iz Slovenske demokratske

stranke, liste Trnovsko-Banjske planote, Demokratične stranke upokojencev in iz Zveze za Primorsko. Skupaj s svetnicami in svetniki stranke Socialnih demokratov bo koalicija v mestnem svetu imela 18. glasov. Leta ima sicer skupaj 32 svetniških mest. Nova koalicija bo imela večino, toda opozicija bo očitno zelo aktivna, saj je

odločno posegla v razpravo že na ustanovitveni seji mestnega sveta.

Župan Mirko Brulc je v nastopnem govoru obširno in podrobno obravnaval program in težnje mestne občine Nova Gorica v novem mandatu lokalne samouprave. Zlasti je poudaril nujnost vsestranskega razvoja Nove Gorice, "ki je na dobri

poti, da postane močno pokrajinsko središče." Opozoril je nadalje, "da Ljubljana nikoli ni skrivala svoje naklonjenosti do Kopra, kamor je usmerjala večino sredstev, namenjenih Primorski. Ne nasprotujem podpori Kopru, nasprotujem pa dejstvu, da je Goriška vedno ostala pri strani. Zaradi tega bodimo aktivni, namesto da pasivno čakamo na to, kar nam bo vlada podelila." Župan Mirko Brulc je za podžupana imenoval svetnika Vojka Fona iz Slovenske demokratske stranke, za podžupanja pa Darinko Kozinc iz stranke Socialni demokrati.

lo vgrajeno tudi to, kar je naše gospodarstvo znalo in zmoglo." Slovenskega tolarja se je spomnil tudi dr. Jože Menciger, podpredsednik prve vlade po osamosvojitvi države. Izviren in zanimiv komentar o uvedbi evra je objavil v novoletni številki revije Glas gospodarstva, ki jo izdaja Gospodarska zbornica Slovenije. Zapisal je, "da je evro dosežek, ki se mu ni bilo mogoče izogniti. Vendar nima le dobrih strani. Z vstopom v evro območje je naša država izgubila še enega od temeljev nacionalnega gospodarstva. Zdaj smo bolj "republiško" gospodarstvo, kot smo bili pred šestnajstimi leti, v času ko smo začeli ustvarjati svoje gospodarstvo. Nimamo več pravice do tiskanja denarja, pravice do oblikovanja gospodarskega sistema, pravice do kontrole tokov blaga in kapitala prek državnih meja. Ostala je samo močno omejena pravica "pobiranja davkov". Morda to sploh ni slabo, a razlogov za novoletno proslavljanje evedbe evra, ki se mu ni mogoče izogniti, ne vidim. Ne zaradi izgubljenosti "državnosti" ali nostalgije za tolarjem, bolj zaradi neupravičenih pričakovanj o zgolj pozitivnih učinkih evra na slovensko gospodarstvo."

M.

Tolar je bil denar nove samostojne države

Z evrom se je Slovenija odpovedala največjemu delu finančne suverenosti

V Sloveniji se je tolar kot nacionalna valuta uradno že poslovil, čeprav ga bo mogoče uporabljati še do 14.

januarja. Javna občila so v preteklih dneh objavila veliko ocen o tolarju in njegovem pomenu v procesu slovenskega osamosvajanja oziroma oblikovanja prve države Slovenije. Premier Janez Janša je dejal, "naj bomo ponosni na slovenski tolar, ki je zelo dostojno opravil svojo zgodovinsko vlogo." O tolarju je razmišljal tudi Lojze Peterle, predsednik prve slovenske vlade. Poudaril je, "da je k osamosvojitvi Slovenije spadala tudi denarna osamosvojitev. Njaprej smo imeli denarne bone, ki jih je v popolni tajnosti natisnila

celjska družba CETIS. Bilo je veliko težav, vendar smo imeli ob plebiscitu decembra 1990 pripravljeno že polovico potrebne

Dr. France Arhar

količine bonov. Do izbire imena tolar je prišlo kasneje. Za tako

Uspešno delovanje finančne družbe KB 1909

Predsednik Boris Peric: "Ljudje nam zaupajo!"

Finančna delniška družba KB 1909 - Societa' Finanziaria per Azioni je v sodelovanju z NLB na slovenskem kapitalskem trgu uspešno končala prvo prodajo svojih prednostnih delnic v vrednosti 10 milijonov evrov ter petletnih obveznic v enaki vrednosti. Delnice in obveznice KB 1909 bodo kot prvi vrednostni papirji kakega tujega izdajatelja v prihodnjem letu uvrščene na organizirani trg Ljubljanske borze. Obveznice so bile že 15. decembra vpisane in vplačane. Nekaj manj kot 3,1 milijona prednostnih delnic - v skupni vrednosti 10.000.003,00 evrov - pa je bilo vpisano in vplačano 20. decembra letos. Osnovni kapital družbe se je s tem povečal na 30.000.009,00 evrov. Izdajatelj pa je tudi že 1. decembra lani uspešno zaključil prodajo svojih 613.951 rednih delnic. Novo izdane redne delnice so v pretežni meri pokupili dosednji delničarji družbe. "Skupno dokapitalizaciji v višini slabih 22 milijonov evrov bo družba namenila za izboljšanje kapitalne ustreznosti, zvišanje ročnosti

dolga ter financiranje nadaljnjega razvoja, ki ga vidimo v nakupih večinskih deležev treh obetavnih podjetij. Gre za družbe Quality Group Food S.p.A. iz Vidma, kjer se bo naš dosednji lastniški delež s 65% povečal na 85%, Auremiana d.o.o. iz Sežane, naš lastniški delež se bo povečal na 30% neposredno in 30% posredno preko družbe Mark S.r.l. in Distriest d.o.o. iz Sežane, kjer bomo lastniki 51% deleža družbe", nam je povedal Boris Peric, predsednik upravnega sveta družbe KB 1909, ki je seveda nad poslovanjem sedaj gotovo največje in najbolj pomembne slovenske kapitalske družbe v Italiji izjemno zadovoljen. Finančna delniška družba KB 1909 bo promet povečala na skoraj 4 milijone evrov, načrtujejo pa tudi čisti dobiček v višini 920 tisoč

evrov, medtem ko bo skupni konsolidirani promet skupine KB 1909 v prihodnjem letu narasel na 90 milijonov evrov,

Boris Peric (foto DPD)

čisti dobiček pa na slabe 4 milijone evrov. "Kar me je najbolj razveselilo, je bilo predvsem dejstvo, da se je izjemno veliko naših ljudi odločilo za nakup delnic naše družbe, povpraševanja je bilo izjemno veliko, kar pomeni, da nam ljudje zaupajo!" je bil zadovoljen Boris Peric, ki tudi poudarja, da bo KB1909 v kratkem na Ljubljanski borzi.

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Človek, ukleščen v razprodajni gneči

Pred časom gotovo nisem razumela sovrstnice, ki se je - zaradi ljubezni - izselila iz italijanskega mesta v vasico kaki dve uri oddaljeno od Ljubljane. Slovencev iz Italije je v Ljubljani kar nekaj, z evrom in pospešenim razvojnim ritmom je možno, da jih bo vedno več. Spominjam se mlajšega fanta, ki mi je razlagal, kako je v slovenski prestolnici našel tisto širino obzorij in prepletanje miselnih tokov, ki jih v Trstu ni. In potem mi v zavest pljuske spomin o ljubljanskem natakru, ki me je čudno pogledal, ko sem naročila "sadno kupo", in me popravil, da to ni nobena "sadna kupa", temveč "sadna solata". Moji evri se mu seveda niso zdeli tako čudni... Poznam osebe iz Italije, ki so si v Ljubljani ustvarile kariero na področjih, ki v Trstu niso tako razvita, kot v večjih italijanskih mestih. Kreativce, profesorje in znanstvenike, ki so našli humus za pre-gnetenje svojih idej in projektov. Gledališča, filmski festivali, univerza, predavanja in svetovno znani znanstveniki. Sploh se mi torej ni zdelo čudno, nasprotno: naravnost razumljivo, da se italijanski državljani slovenskega jezika lahko odloči za drugačne življenjske možnosti, čeprav bi mi verjetno manjkal stik z italijanskim miselnim miljejem, ki je tudi del mene. Do nedavnega tako nisem razumela skoka sovrstnice v mali kraj dve uri stran od Ljubljane. Nobenega kina, nobenega gledališča ne knjižnice, nič tistih rožnatih možnosti poklicne kariere ne kulturnega utripa, ki so ga drugi našli v Ljubljani. In potem se včeraj odločim, da grem na dr-

sališče v center Trsta. Žal sem v avtu in zelo kmalu pristanem v kaotičnem vrvežu nedeljskega nakupovanja ob razprodajah. Cele družine z malimi otroki v modnih bundah, ki bi si prav gotovo želeli vse prej kaj drugega kot pa gnetenja v vrstah za novo jopo in Calvin Kleinove kavbojke. Nedelja in nobena prostega parkirišča, kroženje v tej mali škattli in občutek dušenja v grlu, podoben onemu, ko me je kdo kdaj zvelkel na nakupovanje v največji tržaški trgovski center. Moje telo zdrži borih deset minut, potem se roke trdno oprijamejo volana in zavijejo stran od vsega tega, ne da bi ledene plošče sploh videla.

V tistem trenutku mi telo ponudi razlago za to, kar sem prej skušala racionalno analizirati. Iskanje neke realnosti, ki jo je mestni človek izgubil, nekega stika z naravo, občutek svojih korakov v nekem širšem prostoru, pa ne le to. Občutek, da si del neke večje celote, ki se s tabo ne začne in niti ne konča, iskanje neke družinske povezanosti in

nekega stika s sočlovekom, ki je v manjših krajih gotovo različen kot v mestih. Tudi z vsem tem, kar žal spada zraven, npr. pretirano radovednostjo in prepričana sem o težjem oblikovanju lastne identitete in samostojnosti. Prav gotovo je banalno reči, da je mesto to, oddaljena vasica drugo. Človek si oblikuje življenje z istim zagonom, verjetno z istimi željami, pogled v nebo je isti. A danes sem kot mestni človek občutila nekaj, česar si ne znam razložiti. Občutek, da nas v resnici vse te luči, vsi napisi in vabe goltajo vase, občutek, da smo pozabili, kako je, ko ti kaplje dežja drsijo po licih ali ko imaš okrog sebe samo neko spokojno tišino, ki čaka, da jo prerežeš s svojim korakom.

Umrl je arh. Marco Pozzetto

Ovrednotil je delo Plečnika in Fabianija

Vtorek, 19. decembra, se je za vedno poslovil arhitekt Marko Pozzetto. Rojen je bil v Ljubljani leta 1925. Po materini smrti je živel pri njenem svaku, dr. Izidorju Cankarju, od katerega je črpal napredne ideje filozofije umetnosti, kar je navsezadnje določilo njegovo življenjsko pot. Gimnazijska leta je prebil v Splitu, v Bolu na Braču in v Ljubljani, kjer je 1943 maturiral. Vpisal se je na univerzo v Benetkah, leta 1955 se je preselil v Turin. Tu je leta 1968 opravil arhitekturo z obširno disertacijo o Arhitektu Jožetu Plečniku in dunajski umetnostnozgodovinski šoli Otta Wagnerja. Že leto zatem je začel svojo univerzitetno pot v Inštitutu za arhitekturo Fakultete za arhitekturo tu-

Foto Kroma

rinske politehnike in opravil izpit za docenco. Sredi sedemdesetih let je začel predavati na tržaški univerzi, kjer je uvedel

redne izmenjave z univerzo v Ljubljani, Gradcu in na Dunaju.

Arhitekt je bil po mnenju pokojnega Marka Pozzetta humanist-tehnolog, ki teži k umetnosti, mora pa odgovarjati družbeno-političnim razmeram. Pozzetto je posebej pozornost v prvi vrsti proučevanju vpliva dunajske šole Otta Wagnerja na arhitekturo 20. stoletja v Srednji Evropi. Veliko zaslug ima pri ovrednotenju pomembnih slovenskih 'kolegov', Maksa Fabianija in Jožeta Plečnika. Oba je predstavil zahodnoevropski kulturi, z njima pa sploh slovenski arhitekturni milje. O tem je Pozzetto menil, da zdrži kakršnokoli primerjavo s tujino. Dosegel je tako, da sta oba arhitekta, ki sta bila v Sloveniji premalo cenjena, postala pomembni osebnosti v svetovnem merilu.

Na svoji dolgi profesionalni poti je izdal številne publikacije, razprave, članke, recenzije; sestavil je tudi več dokumentarcev.

Rodnost na Slovenskem vse manjša

Več kot desetina prebivalcev Slovenije rojenih v tujini

Ob koncu leta 2004 je v Sloveniji živelo 1.997.590 prebivalcev, od katerih se jih je 11 odstotkov rodilo v tujini oziroma se jih je v Slovenijo preselilo. V letu 2005 se je v Slovenijo preselilo še 13.292 tujih državljanov, med katerimi so prevladovali državljani Bosne in Hercegovine, Srbije in Črne gore ter Makedonije. Večina se je za preselitev odločila zaradi dela in zaposlitve, v raziskavi Socioekonomske značilnosti prebivalstva in meddržavnih selivcev ugotavlja Statistični urad RS. Razmeroma visoko število v tujini rojenih prebivalcev Slovenije je posledica zgodovinskih vezi, zlasti bivanja v prejšnji skupni državi. V Slovenijo preseljeni prebivalci so bili namreč večinoma rojeni v ostalih nekdanjih jugoslovanskih republikah. Več kot tretjina (37,6 odstotka) jih je bilo rojenih v Bosni in Hercegovini, več kot četrtina (26,7 odstotka) na Hrvaškem ter 16,2 odstotka v Srbiji in Črni gori. Le 11,9 odstotka priseljencev je bilo rojenih v državah Evropske unije. Najviše izobraženo aktivno prebivalstvo Slovenije je bilo rojeno v neevropskih državah, ugotavljajo v raziskavi. Tako največji delež (29,3 odstotka) oseb z visoko izobrazbo dosega skupina prebivalcev Slovenije, ki so bili rojeni v neevropskih državah. Med aktivnim prebivalstvom Slovenije, rojenim v Sloveniji, pa je imelo enako stopnjo izobrazbe le 14 odstotkov ljudi. Najmanj (2,5 odstotka) najviše izobraženih aktivnih prebivalcev Slovenije je bilo sicer med

rojenimi v Bosni in Hercegovini. Medtem ko se je v študijskem letu 2004/2005 na višješolske in visokošolske dodiplomske in podiplomske študijske programe vpisalo 5,9 odstotka slovenskega prebivalstva, ki se je rodilo v Sloveniji, pa so deleži študentov med priseljenci bistveni nižji. Med priseljenci z območja nekdanje Jugoslavije jih je bilo v študij vpisanih le 1,3 do 1,6 odstotka. Največ (29,9 odstotka) v Sloveniji rojenega delovnega aktivnega prebivalstva je zaposlenih v predelovalnih dejavnostih. Po številu zaposlenih v določenem poklicu pa so ob koncu leta 2004 najbolj izstopali tisti prebivalci, ki so bili rojeni zunaj Evrope ali v Bo-

znania. Brezposelnost prebivalcev Slovenije, rojenih v kateri izmed nekdanjih jugoslovanskih republik, je trajala dlje kot brezposelnost tistih, rojenih v Sloveniji. Rojeni v kateri izmed nekdanjih jugoslovanskih republik namreč v povprečju čakajo na zaposlitev dlje kot tisti, rojeni v Sloveniji. V letu 2005 se je v Slovenijo preselilo še 15.234 prebivalcev, od katerih je bilo 13.292 tujih državljanov in 1.724 državljanov Slovenije. Med tujimi državljani so prevladovali državljani Bosne in Hercegovine (32,4 odstotka), Srbije in Črne gore (25 odstotkov) ter Makedonije (12,3 odstotka), državljanov drugih držav EU pa je bilo 12,6 odstotka.

Tuji so se priselili večinoma z namenom, da bi delali, in so se zato zaposlili (4.973). Sledili so tisti, ki so se priselili zaradi sezonskega dela (3.263), in za njimi tisti, ki so se priselili, da bi se pridružili družini (2.583). Od priseljenih v letu 2005, med katerimi je bilo več kot 60 odstotkov nizko izobraženih, se je zaposlila polovica oseb (7600), pri čemer so prevladovali moški. Podobno kot je veljalo za priseljence do konca leta 2004, so se tudi v letu 2005 državljani iz nekdanjih jugoslovanskih držav zaposlovali v poklicih za preprosta dela in za neindustrijski način dela, zlasti v gradbeništvu. Medtem ko so se priseljeni iz držav EU praviloma zaposlovali v poklicih, ki praviloma zahtevajo več znanja.

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC
Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To število smo poslali v tisk v torek, 9. januarja, ob 14. uri.

Slovenska zamejska skavtska organizacija

Potepanje po večnem mestu

Skvati smo se tokrat odločili za nekaj različnega: Rim. Na agendi smo našli tri proste dneve in takoj predlagali noviciatu, skupini dvanajstih šestnajstletnikov, ali so za avanturo v večnem mestu. Odzvali so se z velikim navdušenjem. Takoj smo pripravili načrt: vsak je izrazil svojo željo, kaj bi si rad ogledal; na tedenskih srečanjih smo izdelovali ročna dela in adventne venčke, ki smo jih potem prodajali, da bi nabrali nekaj denarja za lažjo pot. In tako, 7. decembra smo zvečer odpotovali iz Tržiča z vlakom, ki nas je ob 7. zjutraj pripeljal v Rim. Pred sabo smo imeli ves dan, v katerem smo si želeli ogledati vsaj najvažnejše etape. Začeli smo z Vatikanom. Njegova močnost in veličastnost sta presenetljivi... Ogledali smo si baziliko, kjer nam je zastal dih ob tolikšni veličini, kjer se lahko samo sprašuješ, kako je človeška roka lahko zmožna vsega tega... Sprehodili smo se tudi po grobnicah papežev, kraj, kjer so pokopani vsi papeži. Najbolj občuten je bil seveda pogled na grob Janeza Pavla II., polnega cvetja in vernikov. Preden bi se odpravili naprej, smo počakali še na blagoslov papeža, ki je ravno takrat s svojega okna pozdravil številne romarje na Trgu svetega

Petra. Imeli smo torej lepo prilžnost, da smo videli v živo nekaj, kar ponavadi vidimo le po televiziji...

Po ulici Sprave (via della Conciliazione) smo prišli do castel Sant' Angelo. Od tam nas je pot vodila do starega Rima; po ulicah, ki nam govorijo o tistem mogočnem imperiju, ki je pred tisočletji osvojil velik del Sredozemlja in Evrope. Tako majhen se počutiš ob pogledu na zgradbe Forum, na Kolosej, ki se ti razkrivajo v vsej svoji veličini. Z vsemi zgodbami in skrivnostmi... Mladoletni člani naše skupine so izkoristili možnost, da

sprehod. Zatem smo se vsi skupaj odpravili proti Ustom resnice (Bocca della Verita'), marmornati maski iz klasičnega obdobja, ki uprizarja rečno božanstvo in ki naj bi po antični zgodbi požrla roko vsakemu lažnivcu.

Ogledali smo si še piramido (12. pr.kr.), grob Kaja Cestija, ki nam dokazuje, kolikšen vpliv je imela egipčanska kultura na Rim v tistem obdobju. Kot zadnja etapa tega dne je bil seveda Španski trg, nakar smo se trudni odpravili proti našemu rimskemu domu. Prespali smo v župnišču izven centra mesta, ki so nam ga priskrbeli rimski skavtje.

Naslednje jutro nas je zbudil dež, ki nas je neprijetno prese-netil, saj nas je prejšnji dan sonce gredo s skoraj dvestetimi stopinjami... Čakal nas je poseben program. V skupinah po štiri smo se odpravili na pot. Imeli smo le ime cerkve, seveda manj znane, ki smo jo morali najti, jo

turistični centri ter vodniki včasih niso še slišali zanje. Vseeno

pa smo jih našli in uspešno izpeljali podvig. Po kosilu smo se spet zbrali vsi skupaj in nadaljevali program. Ogledali smo si Trg Navona, Panteon, Trg Venezia in se nato še malce razvajali z nakupovanjem. Dan smo zaključili z dolgim sprehodom po mestni četrti Trastevere, ki je s svojim skrivnostnim čarom za marsikoga najlepši predel Rima. Čeprav smo si želeli še bolj izkoristiti zadnji večer in se naučiti sobotnega vrveža, smo se z zadnjim avtobusom vrnili v župnišče.

Pred nami je bil še zadnji dan, ki se je izkazal za posebno zanimivega. Zjutraj smo se najprej

udeležili maše, takoj zatem pa smo morali zapustiti prostore. To pa je povzročilo kar nekaj panike, saj bi nam bilo z nahrbtniki težko krožiti po mestu. Slučajno smo se spomnili na Davida Brescianija, goriškega jezuita, ki se trenutno nahaja v Rimu. Zelo gostoljubno nas je sprejel. Razkazal nam je delavnico, kjer g. Marko Rupnik in njegovi sodelavci izdelujejo mozaike, razložil nam je njihovo delo in nas popeljal v kapelico, ki so jo oni sami okrasili. Za konec nam je skoraj slučajno omenil kardinala Tomaža Špidlika, ki tam živi... Zakaj pa naj ga ne bi srečali tudi mi? In tako nas je tudi kardinal sprejel z vso svojo dobro voljo in sončnim nasmehom. Povedal nam je nekaj smešnic; kljub starosti ohranja v sebi tisto otroškost in optimizem, s katerima je treba jemati življenje. Sam je dejal, kako je v življenju pomemben smeh, veliko bolj od resnobnih govorov in razprav. To je človek, ki je v nekaj minutah uspel vsakega iz-

med nas navdati s pozitivno energijo. Po tem neverjetnem srečanju, ki nam je pustilo zelo pozitiven vtis, smo se na željo nekaterih ustavili v znanem Hard Rock Cafe', kot zadnjo etapo potovanja pa smo pustili očarljivo Fontano di Trevi. Marsikomu je ob pogledu nanjo zastal dih. Vanjo smo vrgli kovancec, v upanju, da se bomo spet vrnili, nakar smo se počasi začeli pripravljati na odhod. V zgodnjih popoldanskih urah je vlak odpotoval in tako se je zaključilo naše potovanje... Potovanje, ki je bilo malo različno od tipično skavtskega z nahrbtnikom po hribih. Bilo je bolj turistično usmerjeno, a vendar je bilo vseeno pristno skavtsko, prežeto s povezanostjo in zagnanostjo. Čudovita izkušnja, ki nas je navdala z željo, da bi gradili naprej. Da se ne bi prepuščali le toku dogajanja, pač pa da bi se zavedali, da smo sami odgovorni za naše življenje in za njegovo kvaliteto.

Tanja Zorzut

Športno združenje Olympia

Tradicionalna božična akademija

Športno združenje Olympia je nekaj dni pred Božičem pripravilo tradicionalno božično akademijo, na kateri je sodelovalo nad 90 fantov in deklet, pripadnikov skupin predšolske telesne vzgoje, športne ter športno ritmične gimnastike, minivolleyja in športnega plesa. Spored so uvedli najmlajši

predšolski telovadci, pripadniki skupine Gymplay s dvojnimi poligonom, ki so ga skrbno pripravile vadiateljice Valentina Kristančič, Marija Jussa in Veronika Vizintin s trenerko Damijano Čičut, ki je ob začetku večera vse prisotne - v osebni tajnici društva - pozdravila v imenu celotnega odbora SZ Olympia. Po-

vedala je, da so letos pri društvu, ki začnjenja 46. leto neprekinjenega delovanja, izjemno ponosni na število članov in pripadnikov, šteje namreč v tej sezoni Olympia kar 184 članov - od najmlajših predšolske telesne vzgoje, preko gimnastike in raznoraznih odbojcarskih ekip do skupine "3. mladost", t.j. telovadbe upokojencev. Zahvalila se je vsem trenerjem in vadiateljem, ki s kvalitetnim in strokovnim delovanjem dajejo iz leta v leto društvu vedno večji ugled. Sledile so točke skupin športne ritmične gimnastike: najprej je na igrišče vstopilo 11 malih

"PINGVINČKOV", ki so zaplesali skupaj s vadiateljico Majo Devetak in Chiaro Costantini sledila je točka najstarejših v vaji z obroči ter srednja skupina v sestavi "2 OBROČA in 8 TRAKOV". Vse točke je naštudirala trenerka Mija Ušaj Čičut. Nato se je predstavilo hkrati vseh 22 fantov in deklet, spretni, manj spretni, tisti, ki so pri športni gimnastiki le nekaj mesecev, tisti, ki že več let trenirajo v društveni telovadnici. Prikazali so svoje znanje na parterju, v preskokih na in čez švedsko omaro ob pomoči prožne ponjave in pa naskoke na kanwasu.

Vodila sta jih trener Miha Vgrinčič in pa vadiateljica Valentina Kristančič. Zatem sta sledili dve show točki društvene športno plesne skupine Hip Hop (koreografije D. Čičut) in pa dečki in deklice skupine minivolleyja. S pomočjo trenerja Diega Poletta so odbijali in podajali žoge in tako prikazali pridobljeno znanje tega tromesečja. Prikaz se je končal s štafeto 12 proti 12. Žal se zaradi drugih obveznosti večera niso udeležili še fantje skupine Under 14. In še zaključna točka z novoustaljeno plesno skupino "COA-

CH & ASSISTANT' s TEAM" s točko "COACH & ASSISTANT'S SHOW", kjer so svoje plesno, akrobatsko, ritmično znanje prikazali trenerji Miha, Damijana in Mija - ki je dala uvod v točko, vadiateljci Valentina, Maja, Veronika, Marija ter pomožne vadiateljice Chiara, Arianna in Giulia. Prijetna enournna prireditev se je sklenila s krajšim nagovorom predsednika SZ Olympia Gregorja Štiligaja, ki je športnikom izročil velike novoletne slaščice in prisotnim voščil vesele praznike, in z družabnostjo, ki jo je pripravilo društvo.

DČ

Peš po Korziki (34)

Med morjem in gorami

Podobno kot pred njo Serriera in Ota, me je tudi Marignana prevzela s svojo umirjenostjo, poslavljajočo se tradicionalno arhitekturo in prijaznimi domačini, ki so, vsaj na videz, živeli v nekem drugem, nama tujem časovnem okviru. Možakarji, zbrani v centru vasi, so balinali. Fant ne več tako rosnih let, a osamljen in izoliran v tisti "vukojebini" je nabijal nogometno žogo v zid blizu cerkve. Za idilično vzdušje so skrbeli tudi osli in prašiči, ki so se prosto pasli med bujno vegetacijo okrog hiš.

V vasi, od Boga pozabljeni, sva šla tudi mimo rojstne hiše enega vidnejših korziških pesnikov prejšnjega stoletja, katerega ime pa sem žal pozabil. Vzdušje naokrog je bilo čarobno kljub vse bolj gosti megli, ki se je dvigala iz doline (ali pa ravno zato). Ko sem malo postal pred obeleženjem z letnicama rojstva in

smrti ter krajšim slavospevom pokojnemu literatu, pritrjenim na majhno hiško, za katero se je poboče strmo spuščalo proti dolini, z okna pa se je ob jasnem vremenu zagotovo videlo kilometre daleč, sem pomislil, da bi se v takem okolju vsak, ki ima dovolj rahločutnosti in vsaj trohico talenta za klepanje rim, le težko upiral inspiraciji in nuji, da svoja občutja v obliki pesmi prenese na papir, ven iz sebe. Ob vračanju proti zavetišču se nama je seveda zgodilo to, česar sem se potihem bal, tako da sem nama sam priklical "nesrečo". Na cesti, kakšnih dvesto metrov pred zavetiščem, je naju čakal bik. Resda ni imel 600 kilogramov, kot tisti kapitalci, ki so lahko življenjsko nevarni, a za četrto tone ga je bilo zagotovo skupaj. Dovolj, da sem zagnal paniko in rekel Jani, da ne grem kar tako mimo. Zaradi tega je postala tudi njej, ki bi sicer šla naprej,

neprijetno in skupaj sva se umaknila nekaj deset metrov nazaj do najbližje hiše, ki je imela pred seboj ravno prav veliko ograjo, da bi jo lahko preskočila in se mu tako izognila, če bi se mu slučajno ravno takrat stemnilo pred očmi.

Srečo sva imela, da se je odločil odkopitljati proti višje ležečemu delu vasi (v nasprotnem primeru bi se kar načakala, saj alternativne poti do zavetišča ni bilo), in da je bil očitno dobre volje. Počasi in ponosno, a povsem miroljubno je šel mimo, ne da bi naju oplazil s pogledom.

"V tej situaciji si bila pa precej bolj korajžna od mene," sem priznal, ko je bila goveja nevarnost na štirih nogah mimo. "Pa ja, saj bi kar šla. Če ne bi zaparčaril, ne bi niti pomislila na nevarnost, na to, da gre za bika. Prepričana bi bila, da gre za še eno kravo."

"Veš kaj, preveč novičk v črni kroniki sem že prebral o tem, kako so biki do smrti poteptali

Zaradi bližajočega se konca pohodniške sezone sva v prostornem zavetišču v Marignani prenočevala sama

svojega rejca. Kar tako, ker se jim je pač malo odpulilo. Tega, da bi me bik pomendral do smrti, si res ne želim. Resda se sliši bolje, kot da te zbije tovornjak, ampak vseeno, a si predstavljaš naslov v časopisu: "slovenskega pohodnika na Korziki do smrti poteptal bik. Groza," sem se zagovarjal. Jana je že med sprehodom večkrat

omenila, da jo čudno zvija v želodcu, ob povratku v zavetišče pa je bila že resno slaba. Medtem ko sem pripravljala večerjo, je morala večkrat s pospešenim korakom na wc. Pašte z res odlično zelenjavno omako in kozjim sirom je poskusila le za vzorec. Prebavne motnje, ki jih je kasneje pripisala kombinaciji velike ko-

ličine razgretih robidnic, ki jih je zobala med potjo, in mrzlega temnega piva, ki sva si ga privoščila ob prihodu, so jo pestile še cel večer, tako da ga je preživevala kar v postelji. Meni omenjena kombinacija očitno ni škodila, saj sem v jedilnici klepetal s Thomasom in Andreom ter sem pa tja počohal Lirio. Večkrat sem stopil do spalnice preverit, kako se Jana počuti, in kazalo je, da ji gre počasi na bolje.

Ko so se švicarski sotrpini umaknili v šotor, sem še malo listal po revijah in prospektih, ki jih je bilo v prostorni jedilnici več kot dovolj. Če bi bilo z Jano vse o.k., bi si lahko čas krajšala tudi z igranjem namiznega nogometa, saj je sredi skupinskega prostora stal avtomat, ki ga je bilo treba le malo privzdigniti, in že so na dan prilezle žogice, tako da bi lahko zastoni igrali do onemoglosti. Škoda.

/ dalje
Nace Novak

Po Božiču

Naj ostane luč v naših srcih

Božično-novoletnih praznikov je konec, lučke na ulicah in po domovih druga za drugo ugašajo, ljudje se vračajo v svoj vsakdan in spomini na praznične dni počasi tonejo v preteklost. Sama mislim, da je konec lepih in svetlih prazničnih dni, najbolj otožen čas v letu, trenutek, ko si vsakdo želi, da bi se pravilčno razpoloženje nadaljevalo, da bi še objemal prijatelje, da bi bila družina vedno zbrana in da nasmehov in topline bi ne bilo konec.

Zimski čas je namreč čas, ko nas kratki dnevi prisilijo, da smo veliko doma, ko zaradi

mraza malo postajamo po ulicah in se zato tudi manj srečujemo s soljudmi. Teme in mraza, predvsem, ko ju sam začutiš in ti zavejejo naravnost v srce, pa je vsakega človeka strah. Božične lučke so zato v tem času kot naročene, svetlobo prinašajo v dolge zimske večere in nas vabijo, da stopimo k sosedu, v gostilno, v cerkev, med ljudi. Božič in Novo leto sta trenutek, ko je lažje podariti nasmeh, ko je priložnost, da znancu stisneš roko in ga objameš, ko se z majhnim darilom zahvališ za prijaznost, ko je zaradi dopustov časa na pretek, da obiščeš stare prijatelje, da sto-

piš do sosedu, da se poveseliš s sovaščani. Čas je to, ko bi pravzaprav nihče ne smel biti sam, ko se vrstijo obiski in prireditve v domovih za ostarele, ko so bolnišnice razsvetljene, ko si sama zaželim, da bi vsakomur, čisto vsakomur, podarila majhno zvezdico z nasmehom.

Seveda je to tudi čas, ko prejemamo, ko se veselimo sorodnikov, ki so se prvič oglasili z onkraj morja, ko nas sosed preseneti z objemom, ko nežno ogledujemo majhna darila in zvedavo odpiramo poštni nabiralnik. Z računalnika pa donijo melodije elektronskih voščilnic in tudi v njih je nekaj topline ter objem tistih, ki so jih nekje, tam daleč, za nas izbrali in nam jih poslali, da bi nas razveselili ob praznikih. Vsakič ob Božiču in na Silvestrovo spregovorijo objemi namesto besed in nam povedo to, kar je morda običajno težko povedati, ker povedati več ne znamo. In svet po-

staja v teh dneh vsaj nekoliko boljši, toplota seže tudi do tistih, ki so premraženi in v nas je prijeten občutek, da smo k temu prispevali tudi sami ter v velik mozaik človeštva dodali kanček dobrote. Sedaj pa lučke ugašajo, mraz postaja in tega nas je strah. Pa ne sme biti tako, lučke na ulicah lahko ugasnejo, saj bo čez nekaj mesecev prišla pomlad, ugasniti pa ne sme luč v naših srcih, tista, ki podarja nasmeh, deli dobre besede in ponuja roko sočloveku. Zakaj pa bi bili srečni le ob Božiču in Novem letu? Srečni bomo lahko vsak dan, samo nasmejati se moramo, ko gremo po cesti s sklonjeno glavico, spregovoriti moramo, ko nemo stojimo ob sočloveku, razumeti moramo, ne da bi se brez potrebe jezili, odpustiti moramo, ker tudi sami delamo napake, in ljubiti moramo, četudi se tega bojimo. Zaupanje naj zamenja strah in tedaj bo na svetu več str-

pnosti, sosed bo lahko segel sosedu v roko in skupaj bomo prižigali luči skozi vse leto, da bo vsak dan toplo kot ob

Božiču in da se bomo ob vsakem srečanju objemali, kot na silvestrski večer.

Suzi Pertot

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Denzelovi prebliski

“Dejavu”, preblisk, ko se nam zdi, da smo ponovno podživelili trenutke, ki smo jih nekdanj v preteklosti že doživeli. Ljudje si to različno razlagajo. Celo stroka se zelo različno izraža o takih pojavih. Oskarjevski igralec Denzel Washington je pred nekaj tedni v kinematografu pripeljal svoj prispevek v znanstveni raziskovalni proces tega nenavadnega fenomena. No, bolj kot Denzel Washington, je to storil Tony Scott, režiser filma, v katerem Washington nastopa kot junak razumevanja zapletenga pojava “deja vuja”. Tony Scott skuša fenomen “deja vu” umestiti v polje fizike, kvantnih teorij in podobnih sodobnih fizikalnih dognanj. Razlagati kvantno fiziko z Denzelom Washingtonom je seveda približno tako učinkovito kot razlagati astronomijo s kapetanom Kirkom ali učiteljem Yodo.

Tematika pa je vseeno zelo zanimiva, film je postavljen večplastno. Poglavitno vprašanje, ki ga film postavlja, je to, ali lahko človek vpliva na usodo ali je ta vnaprej določena in je človek ne more spremeniti. Gre torej za vprašanje,

ga časovnega stroja, ki deluje na podlagi kvantne fizike, mora agent potovati v preteklost in skušati onesposobiti atentatorja pred izvršitvijo bombnega napada. Režiser je ob tem odprl celo Pandorino vazo vprašanj, ki jih je

zaradi filmskih potreb rešil dokaj površno: vprašanje same kvantne fizike, dilemo glede obstoja vzporednih svetov, možnosti potovanja v preteklost v primeru, da se preseže svetlobna luč, in podobno. Osnovno vprašanje pa je bilo kljub vsemu dobro zadeto: bo agent po potovanju v preteklost, uspešno rešiti 500 nedolžnih življenj, ali če to vprašanje prenesemo na teoretično raven, je človek (v tem primeru agent Denzel Washington) sposoben pozitivno preusmeriti tok dogodkov, ki ga napeljuje usoda? Odgovor, ki ga ponuja režiser (spominjam vas, da govorimo o Holliwoodu), je precej logičen in poenostavljen, zanimivo pa je že samo vprašanje, ki ga film postavlja.

Vprašanje je zanimivo, ker že sam film ponuja konkreten dogodek, na katerega lahko apliciramo zastavljeno problematiko. Film se dogaja v New Orleansu takoj po izbruhu orkana Katrina. Sam celovečerec je posvečen vsem žrtvam te naravne katastrofe. Ko gledamo film in se sprašujemo ali bo Denzelu Washingtonu s potovanjem v preteklost uspelo preprečiti bombni napad, se istočasno lahko vprašamo: zakaj ameriške oblasti niso bile sposobne

preprečiti nepotrebnih žrtev Katrine? Orkan je bil vnaprej napovedan, njegova rušilna moč prav tako. Javnost je torej doživela “deja-vu”, a kljub temu ni bila sposobna preprečiti katastrofe in številnih človeških žrtev. Moderni človek, ki se z najsodobnejšo tehnologijo baha, da je sposoben vplivati na svojo usodo, je v tem primeru padel na izpitu. In v filmu je to povedano posredno, po ovinkih. Gre za sodobnega človeka in sodobno tehnologijo, ki sta dopustila, da je leta 1994 v Rwandi v nekaj mesecih trajajočemu boju umrlo milijon ljudi. Ampak očitno tudi ta “deja-vu” (če ga sploh tako lahko kličemo) ni bil kdovekako učinkovit, če moramo danes ugotavljati, kako nevzdržno je stanje v Darfurju. Res je zanimivo filozofsko vprašanje, ali je človek sposoben vplivati na svojo usodo. Tako zanimivo, da postane paradoksalno, ko ga prenesemo na vsakdanje faktične dogodke. In v teh primerih nam ne preostane drugega, kot da si naročimo pokovke in veliko kokakolo, se razkomentiramo na svoj sedež v kinu in se z dušo in srcem predamo hrabremu in postavnemu Denzelu.

Andrej Černič

Božični koncert v KC Lojze Bratuž Srebrni oktet Vrtnica in Danijel Brečelj

Foto DPD

Božični koncert je v Goriškem Kulturnem centru Lojze Bratuž lepa tradicija, ki je tudi letos ponudila žlahten umetniški užitek. V sredo, 20. decembra 2006, je na odru velike dvorane z repertoarjem slovenskih in tujih božičnih pesmi nastopil novogoriški oktet Vrtnica, ki v tej sezoni slavi 25-letnico nepretrganega delovanja. Da po kakovosti sodi v sam vrh takih slovenskih sestavov, smo že vedeli, saj prejema laskave nagrade doma in v tujini. V kakovosti lahko samo še raste, saj je od lanske sezone dalje njegov umetniški vodja Marko Munih, eden najbolj preverjenih in

zanesljivih slovenskih dirigentov. Marsikoga pa je na letošnjem koncertu presenetil mladi (roj. leta 1988!) pianist in skladatelj Danijel Brečelj iz Šempetra, ki je za koncert prispeval orkestracijo skladb in dve svoji deli (skladati je začel pri rosnih 7 letih). Prava poslastica je bila njegova “bizarna” orkestracija dodatka *Glej zvezdice božje*, po Munihovem mnenju “priredba za bodočnost!” S svojo spremljavo na klavir je Brečelj ponudil zanimivo “dodano vrednost” krepkemu oktetu, ki je še enkrat dokazal, da je prava “vrtnica” v gumbnici našega glasbenega življenja na Goriškem.

Šport

Ženska košarka, večkrat v senci, toda vse bolj aktualna

Košarka je pri nas zelo priljubljen šport, vendar je bil do pred nekaj leti zlasti domena moških. Popularni Sergio Tavčar je sicer pred desetletji zavzeto delal pri Poletu z operskimi dekletimi, nato pa dolga leta ni. Odbojka je masovno privlačjala športnice, ki so najbrž na igro pod košema pozabile. Toda pred natanko desetimi leti je prihod iz Veneta k nam trenirke in bivše igralke Marine Brollo, življenjske sopotnice dobro znanega domačega strokovnjaka Andreja Vremca, dal tedaj dejavni rekreativni skupini Poletovih košarkaric bolj organiziran pečat. Sku-

pina odraslih je sicer resneje delala le dve leti (nato je članska ekipa spet zamrla - do letos),

drugih telovadnicah na planoti) spet postavili na noge mladinsko dejavnost. Z delom An-

dreja in Marine, s samostojnim nastopanjem, pa tudi z iskanjem sinergij s tržaškimi društvi so vzgojili generacijo še danes mladih igralke, med katerimi izstopa Martina Gantar (letnik 1987), pred leti tudi kadetska in mladinska državna reprezentantka in danes, po nekaj letih v A2 ligi, drugoligašica v vrstah ekipe SGT.

S tem uvodom začnemo s ponudbo spletne informacije, ki kaže celo na vodilno slovensko prisotnost v tržaški ženski košarki. Poleg Gantarjeve igra pri SGT v državni B ligi tudi Nika Nadlišek (1989), ki se je pri Boru vrsto let kalila na treningih s fanti. Ginnastico, ki jo je lani vodil Walter Vatovec, letos trenira Novogoričan Dražen Grbac,

bivši trener pri Domu. Še više, v A2 ligi, nastopata za Interclub Slovenki z miljskih hribov, sestrji Jessica (1985) in Samantha Cergol (1987), trener pa je tudi tu že vrsto let naš strokovnjak, Jure Krečič. Dolgo časa z miljskim društvom sodeluje kondicijski trener Duško Švab, mladinsko dejavnost pa letos vodi Matija Jogan, ki je tako kot Krečič in Vatovec zrasel pri Boru. Na drugoligaški ravni igra pri ekipi OMA tudi obetavna Repenka Darma Milič (1989).

Polet medtem vzgaja novo perspektivno generacijo rosnih mladih igralke. Razpolagajo sicer le z eno ekipo (pretežno igralke rojene v letih 1993 in mlajše), v kateri pa je kar nekaj talentiranih deklet. Postavni Fanika Di Lenardo in Mia Kraus (obe letnik 1993) sta bili na primer prav v prvih dneh novega leta na Trofeji dežel v Cervi z deželno reprezentanco, ki sta jo vodila prav Jogan in Brollova. Ne nazadnje, pri Poletu so letos kar na pobudo igralke spet sestavili člansko vrsto. V najnižji C ligi igrajo sicer solid-

KOŠARKA

C liga: Bor Radenska - Jadran Mark 83:78.

D liga: Kontovel - Barcolana 87:65, Pertole - Sokol Ca' d'Oro 98:80.

NOGOMET

Elitna liga: Tolmezzo - Vesna 0:1.

Promotivna liga: Kras Koimpex - Centro Sedia 1:1.

1. amaterska liga: San Canzian - Primorac 1:1, Moraro - Primorje Interland 0:0.

2. amaterska liga: Breg - Ponziana 0:1, Sovodnje - Terzo 1:0, Lucinico - Zorja Gaja 3:2.

ODBOJKA

Moška B2 liga: Sloga - Silvolley 1:3.

Moška C liga: Volley Club - Val Imsa 0:3, Soča ZBDS - Prato 1:3.

Moška D liga: Fincantieri - Naš prapor 3:1, Cordenons - Olympia Tmedia 3:2, Sloga Televita - Rigutti 3:0.

Ženska D liga: BorBreg Mečka banka - Sloga List 3:1.

ne košarkarice, kot so Veronika Daneu, Mateja Piccini (obe 1987) in Karin Malalan (1985), pridružilo se jim je celo nekaj novink, v zadnjem času pa so pridobile še mladega trenerja, borovca Gerarda Tolentina. Cilja te ekipe sta zlasti ta, da daje dekletom možnost za nastopanje v slovenskem okolju in da jamči določeno kontinuiteto pred skorajšnjim prihodom na člansko sceno mlajše generacije.

HC